”Sänk räntan och ta ledigt”

Di:s Skuggdirektion vill att Riksbanken sänker räntan – och sedan går på semester. Det är regeringens finanspolitik som måste dra lasset den närmsta tiden.

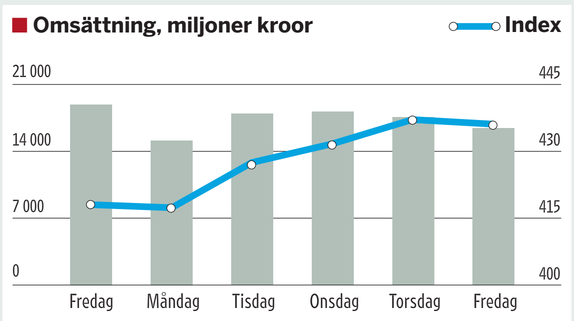

FOTO: JACK MIKRUT

10–12

Dagens industri

STOCKHOLMSBÖRSEN

OMXS, EN VECKA +4,3%

OMXS, I ÅR +2,9%

ÅRGÅNG 38 · NUMMER 241 · PRIS 30 KRONOR · VECKA 44 · 2014

FOTO: HENRIK MONTGOMERY

HÅRD KAMP OM LIVETS SISTA RESA

Tuff konkurrens och allt sämre lönsamhet präglar begravningsbranschen, trots att demografiska faktorer säkrar en långsiktig uppgång.

En konsolidering väntar de runt 800 svenska begravningsbyråerna, varav många familjeföretag, visar Di:s genomgång.

NYHETER 6–7

Banköversyn bra för Europa

ECB:s tester bidrar till att skingra dimmorna kring Europas banksystem, skriver Di:s Johanna Jeansson.

VÄRLDEN 17

”KRUGMAN HAR FEL OM RIKSBANKEN” DEBATT 2

FOTO: J. EKSTRÖMER

Kritiken skärps mot regeringen

Statsminister Stefan Löfven har haft en tuff start. En regeringskris är alltmer sannolik, enligt statsvetare.

NYHETER 8

”Släpp ut Löfven från V-buren”

LEDARE PM NILSSON 2

Investor värt att investera i

Di:s Ulf Petersson ser goda anledningar att köpa investmentbolaget – trots låg rabatt.

VECKANS AKTIE 20–21

Politisk redaktör: PM Nilsson 08-573 650 98 **Ledarskribenter:** Ronald Fagerfjäll, Torun Nilsson, Bo Pettersson, Tobias Wikström, Johan Östberg. **E-post** ledare@di.se

FÅNGAR PÅ FORTET. Stefan Löfven måste befria sig från V-samarbetet. Det finns inget mandat i väljarkåren eller i riksdagen för en långtgående vänsterpolitik. FOTO: JONAS EKSTRÖMER / TT

Befria Löfven från V-buren

Di Ledare måndag 27/10

■ Han gick från självfallet till ingångsvärde till ett enda stort frågetecken. Självfallet skulle Stefan Löfven inte sätta sig i en minoritetsregering som är beroende av SD:s passiva stöd. Självfallet skulle vinst i välfärdsbolag inte förbjudas. Självfallet skulle de stora trafikprojekten i Stockholm slutföras.

Sen kom ingångsvärdet och kompromisserna och tätt samarbete med Vänsterpartiet och de som litat på hans ord vet inte riktigt längre vad de ska tro om friskolorna, energin, Förbifarten och Bromma flygplats och allt annat som tidigare varit självfallet.

Var och en för sig rymmer uppgörelserna med MP nyanser, var och en för sig kan frågorna diskuteras och om man ska vara positiv kan man ju vara tacksam för att V inte fått diktera allt. Men politikens inriktning är tydlig. Stefan Löfvens viktigaste ingångsvärde var att S skulle bilda regering. Miljöpartisternas viktigaste ingångsvärde är att äntligen få bli ministrar. Och de var tvungna att få med sig V. Politikens inriktning blir som den blir. S och MP har inte skapat en samarbetsregering, de har skapat en vänsterregering.

Intrycket skärps av Stefan Löfvens personliga förvandling från rationellt orienterad fackföreningsman till politiker. Han hade länge en slags acceptans i näringslivet. Han kom ju därifrån. Han känner till villkoren för exportindustrin. Han vet att vinst i ett företag betyder överlevnad och jobb och svetslågor. Men plötsligt började han låta som en kommunist som talar om profiten och företagarperspektivet blåste bort.

Torsdagens budgetpresentation kan tyvärr sammanfattas med Moderaternas mest klyschiga mantra: höjda skatter och höjda bidrag. Men det är framför allt frånvaron av förslag som oroar. Hur ska regeringen till exempel kunna dämpa kostnadsökningen för sjukskrivningarna om man återinför möjligheten att vara tillsvidaresjukskriven? Hur ska incitamenten till arbete och vidareutbildning för låginkomstgrupper behållas om jobbskatteavdragen trappas av och bidragen höjs?

Samma tydliga glidning vänsterut syns och hörs i säkerhetspolitiken där Socialdemokraternas och alliansens samsyn om den goda relationen med Nato plötsligt byts ut mot distans och markeringar och formuleringar som hämtade från Vänsterpartiet.

Men, kan någon invända, han kunde inte ha gjort annorlunda. Eftersom alliansen stängde dörren var han tvungen att först kompromissa med MP och sedan blidka V för att möjligen få igenom sin budget och då blir det raka vänsterförslag, som när som helst riskerar att förlora riksdagsomröstningar.

Jo, han kunde ha gjort annorlunda. Han kunde direkt efter valet ha sagt att han inte kan bilda regering på ett så skakigt underlag och att det inte finns några politiska förutsättningar eller väljarmandat för att ge V ett så stort inflytande. Talmannen hade då sonderat med Moderaterna som hade sagt nej, krisen hade varit ett faktum och trycket på blocköverskridande samarbete hade blivit stort. Då hade S troligen kunnat bilda en mittenorienterad regering. Men Löfven valde en annan väg.

> ”Intrycket skärps av Stefan Löfvens personliga förvandling från rationellt orienterad fackföreningsman till politiker. Plötsligt började han låta som en kommunist.”

Om regeringens budget överlever omröstningen i riksdagen fördelas budgetens utgiftsområden för godkännande i detalj i respektive utskott. Här är S, MP och V i händerna på majoriteten, det vill säga SD och alliansen.

De har tidigare varnat för en repris på förra höstens utskottsinitiativ då SD och dåvarande vänsteroppositionen gick ihop för att stoppa sänkt skatt. Utskottsbehandlingen kommer att ändra regeringens förslag i små och stora frågor och eftersom förhandlingarna är slutna kommer partierna att ge olika bilder av vad som hänt och varför.

För personer som inte följer förloppet under lupp blir politikens utformning och utfall rimligen obegripligt. Vem har ansvar för vad? Vi kommer inte att veta och politikerna kommer att skylla på varandra för att det inte blev som de en gång så självfallet lovade. Utan parlamentarisk förankring blir minoritetsregerandet ett demokratiskt problem och transparensen noll.

Löfven-regeringens starkaste kort är att man har rekryterat en rad mycket kompetenta personer på statssekreterarnivån, senast Irene Wennemo till arbetsmarknadsdepartementet. Det ska inte underskattas och rimligen måste dessa personer ha någon slags försäkran om hur regeringsarbetet ska fortgå, annars skulle de inte säga ja. Här finns möjligen redan en tanke om en omorientering som befriar S från låsningen till vänster.

Regeringen kan byta riktning på eget initiativ eller tvingas till det om SD fäller budgeten i början på december eller om oppositionen, som SvD föreslagit, tar initiativ till ett misstroendevotum. Det kan låta dramatiskt med att regeringen avgår men innebär egentligen bara att MP hängs av, om ens det.

Löfven fortsätter som statsminister. Däremot måste han säkra stöd från andra partier än V i en rad frågor och därmed få chansen att bryta sig ur vänsterburen. Då skulle regeringen bli en samarbetsregering på riktigt och de kommande fyra åren inte bli så skadliga som hösten hittills förebådat.

PM NILSSON
pm.nilsson@di.se 08-573 650 98

Dagens industri

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Peter Fellman
Tel, växel: 08-573 650 00
Tel, kundtjänst: 08- 573 651 00
Fax 08-573 652 20
E-post red@di.se

Postadress 113 90 Stockholm
Adress: Torsgatan 21
Redaktionschef och stf ansvarig utgivare: Lotta Edling
Nyhetschef, inrikes: 08-573 650 31
Göteborgsredaktionen: Västra Hamngatan 9, 411 17 Göteborg,
Tel: 031-701 51 50.
E-post: gerhard.larsson@di.se
Malmöredaktionen: Stora Nygatan 24 211 37 Malmö,
Tel: 040-791 45
E-post: lars.tulin@di.se
Textarkiv: All redaktionell text lagras elektroniskt. Externa skribenter måste meddela eventuellt förbehåll mot elektronisk lagring. I princip publiceras ej artiklar med sådant förbehåll.
Sök lagrad text: di.se
Utgivare: Dagens industri AB
Tryck: BOLD/DNEX, Tryckeri AB, Akalla. V-TAB, Landvetter. Daily Print Umeå 2014.
ISSN: 0346-640X

Vd: Gunilla Herlitz
ANNONSER
Chef annons: Andreas Sandin
Bokning och prisfrågor: (textsida)
Telefon: 08-573 650 00
Fax: 08-573 652 20
E-post: annons@di.se
Postadress: 113 90 Stockholm

Jobb & Karriär, Företagsinformation, Rapporter, meddelanden och emissioner: Annonssäljarna
Tel: 08-21 28 50
E-post: di@annonssaljarna.se
Övriga rubriker: Newsfactory
Tel: 08-505 738 05
E-post: di@newsfactory.se

UPPLAGA
Chef upplaga: Cecilia Göthlin
KUNDTJÄNST /SUPPORT
E-post: pren@di.se
Tel: 08- 573 651 00
Fax: 08-573 652 20

Öppettider: mån–fre 6–18, lör 7–12.
Prenumerationspriser: di.se/tidningen
Bankgiro: 575-8222
Plusgiro: 94 71 01-2
UPPLAGA: 2013: 96 300
LÄSARE: Orvesto konsument T2 2014: 319 000

di.se
Chefredaktör och ansvarig utgivare: Peter Fellman.
E-post: dise@di.se
LÄSARE PÅ NÄTET: 740 540 (v 41, Comscore)

"Hotellet lever verkligen upp till sitt rykte och interiören bakom den pampiga fasaden gör ingen besviken." Amelia

"Övernattningar på lyxhotell med spa och kök av högsta klass." Dagens Nyheter

Hotel Salzburger Hof är topprankad på Tripadvisor.com.

"...Salzburger Hof där man förutom underbara spabehandlingar kan göra kurbad, felsenbad, i de varma källorna." Svensk Damtidning

Nya pister ner till byn Nu behöver man inte längre ta ägliften ner efter dagens skidåkning. De nya pisterna på Stubnerkogel med 1150 meters fallhöjd och snökanoner tar dig hela vägen ner till byn.

Hotel Salzburger Hof's välkände hotelldirektör Olaf von der Wettern med medarbetarna Martina, Gabi, Christelle och Doris hälsar dig välkommen i vinter.

Sista chansen!

Boka skidresan till Alperna och välkända Hotel Salzburger Hof senast 31 okt – spara 3 000 kr!

Hotel Salzburger Hof har Bad Gasteins bästa läge nära Stubnerkogel-liften, upplevelsebad och centrum. Rummen, för 2–6 personer, passar perfekt för alla, både par och familjer. Lyxhotellet Salzburger Hof har två spa-avdelningar och förstklassigt kök (se Tripadvisor.com).

Barn betalar endast 5 995 kr på sportlovet för flygresa, boende och mat på Hotel Salzburger Hof

Barn 2–12 år får stora rabatter om de sover i extrabädd. De betalar endast:

- Vecka 2–5 och 11–13: **3 995 kr.**
- Vecka 6, 10, 14 och 15: **4 995 kr.**
- Vecka 52, 1, 7–9: **5 995 kr.**

Boka Hotel Salzburger Hof idag – spara 3 000 kr

Stor frukostbuffé, afterskibuffé och femrätters middagsmenyer med förrätts- och ostbuffé under veckan ingår om du bokar före 31 oktober 2014 (värde 3 000 kr). Gäller samtliga avresor i vinter.

Gå in på www.alpresor.se och boka din resa idag. Välkommen att uppleva skidparadiset Bad Gastein med STS Alpresor i vinter – ingen kan Alperna bättre än vi!

STS ALPRESOR

STÖRST I NORDEN PÅ RESOR TILL ALPERNA

Boka din resa idag på www.alpresor.se eller 0771-20 20 20

Redaktör: Johan Östberg **debatt@di.se** Telefon 08-573 650 00

I dag håller Riksbanken sitt penningpolitiska möte. På senare tid har banken kritiserats hårt för hur den har agerat efter den globala finanskrisen. Kritiken är nonsens, skriver **Peter Doyle**, före detta landansvarig för Sverige på IMF.

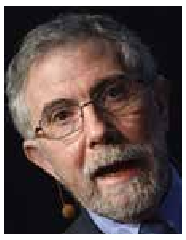
OVANLIGT. Det är udda av Paul Krugman att så starkt kritisera svenskarna för att de i praktiken förlitade sig på IMF:s prognos, skriver Peter Doyle. FOTO: JESPER FRISK

Krugmans Riksbanksfel

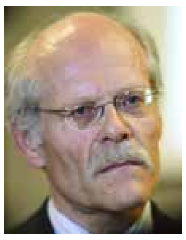
I de globala diskussioner om åtstramningar, som har återkommit med den senaste tidens marknadsoro, har det blivit på modet att skälla på Sveriges riksbank. ”Sadomonetarister” kallade Nobelpristagaren i ekonomi Paul Krugman banken i april. Och med konsumentpriser som har fallit med 0,4 procent de senaste tolv månaderna har kritiken återigen tagit fart. Men den är nonsens.

Om vi bortser från gliringarna ligger inflationsförväntningarna i Sverige nära målet, och den underliggande inflationen stiger.

För det första bör man i stället erkänna att, trots att svenska konsumentpriser faller kan USA, euroområdet, Storbritannien och Japan bara drömma om den BNP-utveckling som Sverige haft sedan 2009. Svensk industriproduktion gick igenom en liknande kollaps som i USA och Storbritannien 2009, men till skillnad från i de länderna kom Sveriges BNP snabbt tillbaka till trenden före krisen och har sedan dess legat där. Inte illa för ”sadomonetarister”.

Paul Krugman.

Stefan Ingves.

För det andra drabbades Sverige av både den globala krisen och finanskrisen, så makroframgångarna är inte ett resultat av att landet skonades. Inte heller är den ett resultat av jättestora finansiella stimulanspaket. De finanspolitiska åtgärderna var minimala jämfört med de brittiska eller amerikanska. Statsskulden låg före krisen på runt 40 procent av BNP och det gör den fortfarande. Varuexporten minskade dubbelt så mycket under 2009 som Storbritanniens och är nu nästan tillbaka på tidigare toppnivåer. Den svenska banksektorn, som i förhållande till BNP är av jämförbar storlek som britternas, drabbades på liknande vis även om det i de svenska bankernas fall handlade om exponering mot Baltikum snarare än om den amerikanska bostadsmarknaden.

Riksbankens roll i denna återhämtning var central. Parallellt med ett ministimulanspaket och bankstöd, sänkte Riksbanken resolut styrräntan till sin absoluta botten när den globala krisen rasade som värst 2008–2009. Dessutom gav den omfattande likviditet till det pressade svenska banksystemet. Och man gjorde det utan den tvekan som ECB har visat och utan den kraftiga ränteuppgång i USA som utlöstes av Feds signaler att de skulle dra tillbaka de extraordinära stimulanserna.

För det tredje skedde Sveriges återhämtning utan så kallad beggar-thy-neighbor-politik, alltså att staten åker snålskjuts genom att sänka löner eller valutan för att ge den egna ekonomin en skjuts på bekostnad av sina handelspartner. Visst, kronan försvagades kraftigt under 2008–2009, men återhämtade sig snabbt och från 2011 apprecierade den kraftigt i reala termer jämfört med nivåerna före krisen.

För det fjärde är den penningpolitiska utvecklingen från 2009, av vissa kallad för ”monetär vandalism”, inte kontroversiell eller i huvudsak motiverad av hushållens skulder eller bostadspriser. Från 2010 kom BNP tillbaka till trenden före krisen och inflationen låg klart över 2 procent med ökande nominella löner. Och Internationella valutafonden, IMF, Riksbankens viktigaste källa för globala prognoser, räknade med uppsving för den globala investeringstillväxten (en nyckel för Sverige) och med robust tillväxt i euroområdet och i Storbritannien från 2011 och framåt.

> ”Riksbankens roll i återhämtningen var central.”

Så den svenska reporäntan höjdes från mitten av 2010 från sin bottennotering på 0,25 procent till som högst 2 procent i mitten av 2011. När det visade sig att IMF:s prognoser inte stämde sänktes reporäntan stegvis från slutet av 2011 till 0,25 procent under sommaren 2014.

Kunde sänkningarna ha gått ännu snabbare? Kanske. Karolina Ekholm och Lars EO Svensson i riksbanksdirektionen förtjänar beröm för sin framsynthet. De reserverade sig så snart reporäntan började höjas. Men vid varje tillfälle ville de bara ha 0,25 procentenheter lägre ränta än sina kolleger och ibland hade de även en annan räntebana. Men ingen av dem angav IMF:s felaktiga beräkningar om den globala tillväxten som främsta skäl till oro.

Så var ligger det stora felet i allt detta? Om något var det att Riksbanken, inklusive de som opponerade sig, litade på IMF:s globala prognoser från 2010–2011 och framåt. Om man inte hade gjort det hade Sveriges makroekonomiska resultat efter 2010 kunnat vara bättre, med bland annat högre sysselsättning och inflation. Men i ljuset av detta är det udda av Paul Krugman att så starkt kritisera svenskarna för att de i praktiken förlitade sig på IMF:s prognos, när han själv – otypiskt nog för honom – har varit förtegen om IMF:s felaktigheter.

Tanken att åtstramningarna har varit överdrivna i euroområdet och i USA står på egna ben, utan att Paul Krugman behöver använda ett malplacerat svenskt exempel. I stället erbjuder Sverige viktiga lärdomar om hur man ska förbereda sig för, och navigera under, globala kriser. Lärdomar som beslutsfattare i världen och den svenska riksdagen bör ta till sig.

PETER DOYLE
före detta landansvarig för Sverige på IMF. Kommer under nästa år ut med boken ”Two routes” om hur väl Sveriges och Storbritanniens ekonomier har presterat de senaste åren.

Nya Touareg. Ingen utmaning är för stor.

Med ny design, utökad standardutrustning och ledande innovationer är nya Touareg redo att anta alla utmaningar. Fyrhjulsdriften 4MOTION ger ett optimalt väggrepp och ökad säkerhet oavsett hur vägen mot toppen ser ut. Och med högre motoreffekt ihop med lägre bränsleförbrukning, är det här en kraftkälla du kan lita på. Välkommen att bygga din egen Touareg på volkswagen.se.

Pris från 524 900 kr. Förmånsvärde från 3 775 kr/mån.* Leasing 3 080 kr/mån.**

Följ Volkswagen Sverige på Facebook, Twitter och Instagram.

Das Auto.

Bränsleförbrukning blandad körning: 6,6–9,1 l/100 km. CO_2-utsläpp blandad körning: 174–239 g/km. Miljöklass Euro 6. *Indikativt förmånsvärde netto per månad exklusive bränsle vid 50% marginalskatt. För exakt förmånsvärde, se Skatteverkets hemsida www.skv.se. ** Volkswagen Leasing 36 mån (exkl moms), 30% särskild leasingavgift, 50% restvärde, rörlig ränta baserad på VWFS basränta (aug 2014). Uppläggnings- och administrationsavgift tillkommer. Bilen på bilden är extrautrustad. Varje återförsäljare svarar självständigt för sin egen prissättning.

NYHETER

Nyhetschefer: Anna Ekelund och Jonas Jonsson. red@di.se, 08-573 650 31

Översvämning stoppade tågtrafik

■ **Bohusbanan mellan Tanum och Skee har varit stängd i helgen. Banvallen svämmades på lördagen över så illa att ett tåg fick evakueras. Tidigast under måndagsmorgonen beräknas tågen, lokaltåg mellan Göteborg och Strömstad, kunna börja gå igen. (TT)**

Priserna svänger för olika droger

■ **Gatupriset på tung narkotika, heroin och amfetamin, har mer än halverats på 20 år, enligt Centralförbundet för alkohol och drogupplysning.**

Priset på cannabis, hasch och marijuana har däremot stigit svagt de senaste tio åren. (TT)

Kampen hårdnar om begravningen

Fonus och familjebolag slåss på känslig marknad

Trots att begravningar ofta upplevs som dyra viker lönsamheten bland landets närmare 800 begravningsbyråer.

En konsolidering väntar den traditionsbundna branschen, som omsätter flera miljarder kronor årligen.

Affärsidén kan tyckas kassaskåpssäker. Till sist ska vi ju alla samma väg vandra och i takt med att befolkningen ökar, stiger även antalet döda, i alla fall på sikt. Den trend som råder just nu är dock fallande.

”Det här är en bransch där jag tror att mångas uppfattning är att man tjänar mycket pengar. Kunderna är i en situation där de varken vill eller har möjlighet att prisförhandla särskilt mycket. Men vår undersökning visar att det är mycket hård konkurrens”, säger Roland Sigbladh, marknadschef på Upplysningscentralen, som för Di:s räkning tagit fram en sammanställning av branschen.

”Ett samhällsuppdrag”

Antalet aktörer ökar stadigt, samtidigt som antalet avlidna faktiskt har sjunkit de senaste åren.

”Branschen domineras dessutom av en stor aktör. Den skriver i sin verksamhetsberättelse att de har ett samhällsuppdrag att vara prisåterhållande. Det innebär att de andra aktörerna inte kan ligga särskilt mycket högre och därför blir det rätt dålig lönsamhet i branschen”, säger Roland Sigbladh.

”Allt handlar om val”

Trots det kan det bli kostsamt att ordna begravning. Snittet ligger enligt Ulf Lernéus, förbundsdirektör på intresseorganisationen Sveriges begravningsbyråers förbund, runt 27 000 kronor och då är inte kostnaden för gravsten och bouppteckning inräknad.

”Det handlar om kista, annons, blommor, förtäring, transporter och så vidare. Men vi har de byråerna som är nere på 5 000–6 000 kronor. Allt handlar ju om val, det enda som är ett krav egentligen är en kista och i och med kistan behöver man hjälp med transporten”, säger han.

Det finns inget som säger att man måste ha en ceremoni, men nästan alla väljer ändå att genomföra en sådan.

Det är en ganska liten grupp som efterfrågar lågprisprodukter. Den kundgrupp som ökar mest är, enligt Ulf Lernéus, i stället de som vill lägga lite mer pengar på begravningen. Det kan handla om dyrare kistor och annonser, men framför allt mer individuella arrangemang.

Enligt Ulf Lernéus registreras det ungefär tio nya byråer om året. Antalet ligger nu på knappt 800.

Färre gör vinst

Ulf Lernéus tycker inte att den ökande konkurrensen har resulterat i prispress, annat än på enskilda orter. Antalet bolag som gör vinst minskade enligt UC:s sammanställning dock med 4,2 procent mellan 2012 och 2013. Drygt 16 procent av bolagen som lämnat in bokslut för 2013 visar förlust.

”Vi dras mot en konsolidering i branschen”, säger Ulf Lernéus.

Troligast är att större byråer köper mindre. Enligt Ulf Lernéus finns det dessutom ett stort intresse från externa aktörer som till exempel riskkapitalbolag, något som Di tidigare rapporterat om.

På sikt tyder befolkningsprognoserna på ett större antal dödsfall om året.

”Men det är en rätt lång period dit, man får vara uthållig.”

Jätten Fonus, som kontrollerar nästan 30 procent av marknaden, gör fortfarande vinst. Sedan 2011 har den dock krympt rejält. Koncernen har gått från en vinst före skatt på 42 Mkr 2011 till 23 Mkr 2013.

Det har enligt den nytillträdda vd:n och koncernchefen Mikael Åbom att göra med just det minskande antalet avlidna. Dessutom är bolaget inne i ett skede där man tar tunga investeringar för att modernisera verksamheten.

Vinsten återinvesteras

Lönsamheten för övriga byråer i branschen varierar stort. De mest lönsamma byråerna har en vinst per anställd på cirka 1,5 Mkr. Den byrå som går sämst gör i stället en förlust på drygt 700 000 per anställd.

Fonus bedrivs som en ekonomisk förening och ägs av 2 400 medlemmar som till exempel LO, PRO och Folksam. Vinsten återinvesteras i bolaget.

Fonus har ett antal dotterbolag som bedrivs som aktiebolag. Där ingår enskilda byråer, som sköts under separat flagg som till exempel Arvid Waerns begravningsbyrå och Gylle begravningsbyrå.

”Det är en varumärkesstrategi. Där har vi gjort bedömningen att bolaget passar bättre med det gamla varumärket på grund av hur känt det är lokalt. Vi skulle inte tillföra något genom att byta skyltarna”, säger Mikael Åbom.

Allt färre bolag

Enligt Fonus, som inte är medlem i Sveriges begravningsbyråers förbund, ligger snittkostnaden för en begravning på 23 000–25 000.

Mikael Åbom ser redan tecken konsolidering i branschen där till exempel familjeföretag går ihop.

”Vi har en tillväxtstrategi. Exakt hur den ser ut är inte klart, men det kan ske genom både det befintliga kontorsnätverket och genom att vi öppnar nya kontor, men även genom förvärv om den möjligheten öppnar sig”, säger Mikael Åbom.

CATHRINE HOFBAUER
cathrine.hofbauer@di.se 08-573 650 00

Di Fakta

De fem största

BEGRAVNINGSBYRÅ	OMSÄTTNING MKR
1. Fonus*	620
2. Ignis Begravningsbyrå	66,5
3. Begravningsbyrån Momento (helägd av Fonus)	45,3
4. ABJ Företaget	44,3
5. Gillis Edman Begravning och familjerätt	35,5

*Enbart för moderföreningen där begravningsverksamheten bedrivs. Koncernen som helhet hade en omsättning på 859 Mkr. Då ingår till exempel Familjens jurist.

I Upplysningscentralens undersökning ingår drygt 320 aktiebolag med en viss företagsklassning. Enligt undersökningen omsatte de, plus Fonus, 2,1 miljarder kronor 2013. Enligt branschorganisationen är dock antalet byråer närmare 800, så den totala omsättningen ligger förmodligen betydligt högre.

Di Fakta

Begravningsskatten blir lika i alla kommuner

■ **En del av** begravningen betalas via skattesedeln. Den sammanlagda begravningsskatten 2013 var cirka 3,9 miljarder kronor.

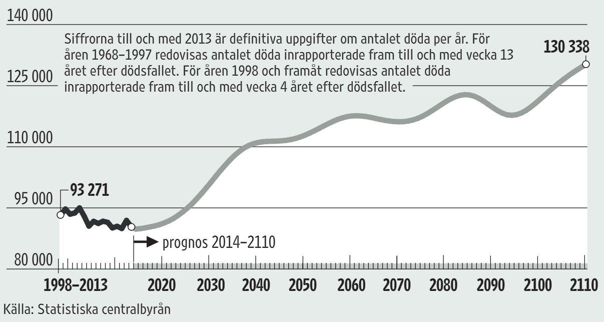
■ **Pengarna** används till förvaltning av kyrkogårdar, att tillgängliggöra begravningsplatser samt att tillhandahålla lokaler för begravningsceremonier.

■ **Hur mycket** varje enskild individ betalar i begravningsskatt avgörs i dag av vilken kommun man bor i, men från och med 2016 kommer skatten att bli enhetlig i hela Sverige. Svenska kyrkan är huvudman i alla kommuner utom Stockholm och Tranås.

Källa: Skatteverket

Växande marknad

■ **Antalet döda per år**

Källa: Statistiska centralbyrån

Di Fakta

Förändringar i branschen

■ **Det finns flera saker** som pekar en utveckling inom branschen. Det finns i dag ett större urval av kistor i ickekonventionella färger och material till exempel.

■ **Myndigheterna** håller på att se över om det ska bli tillåtet att ta hand om den avlidnes kropp på annat sätt än genom traditionell kistbegravning eller kremering.

■ **Dessutom** finns det företag som tillhandahåller formgivna gravstenar i kompositsten. Det finns även större möjligheter att i dag arrangera sin begravning via internet.

Minister utan Twitter

■ Den nya rödgröna regeringen är inte lika aktiv i sociala medier som den förra.

Utöver ett inaktivt Twitterkonto har exempelvis demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP) ingen närvaro alls på nätets nya digitala arenor, uppger SvD. (TT)

847 ”spökhus”

■ Så många byggnader har förfallit under mycket lång tid, enligt färsk statistik.

Flest, 95, har hittats i Västra Götaland.

Lantmäteriet får allt fler förfrågningar från intressenter om förfallna ödegårdar runt om i Sverige. (TT)

Migrationsministern bjuder in partierna

■ Den nya migrations- och justitieministern Morgan Johanssonhar ett tungt ansvar.

Nu vill han träffa de andra partierna, utom SD, och enas om hur alla kommuner ska fås att ta emot flyktingar. (TT)

▶ Läs mer

Räntemöten står i fokus

■ Riksbanken och amerikanska Fed håller möten i veckan som får stor betydelse för börsen.

SIDAN 19

LJUS I MÖRKRET. Neta Ekelund och Camilla Flach startade begravningsbyrån Frid Begravning för fem år sedan. De lockades till branschen efter att ha varit kunder själva i samband med begravningar. Båda hade en stark önskan om att förändra utbudet och erbjuda nya lösningar. FOTO: SAMMY STEEN

”Nya idéer präglar branschen”

Neta Ekelund och Camilla Flach fick upp intresset för begravningsbranschen i samband med att deras mammor gick bort.

De hade båda kontakt med samma begravningsbyrå, men fick helt olika bemötanden.

Nu ordnar de personliga begravningar på Frid Begravning.

”Pappa och jag hade aldrig ordnat en begravning tidigare och jag blev förvånad över vilket dåligt engagemang och vilken brist på kunskap jag mötte”, säger Neta Ekelund och berättar att detta väckte en önskan om att förändra branschen.

Camilla Flachs upplevelse var den motsatta:

”Jag gick till samma byrå, på rekommendation från vänner och träffade en annan person. Hon var helt fantastisk. Efteråt tog jag henne i hand och sa att ’ditt jobb skulle jag vilja ha’, berättar Camilla Flach.

Ville göra personliga arrangemang

Hon började som anställd men upplevde branschen som väldigt mansdominerad och stel med nedärvda strukturer.

”Det handlade väldigt ofta om samma kyrka och att tala om smörgåstårta och kaffe på församlingshemmet. Det finns ju så mycket mer man kan göra som den anhöriga inte har en aning om. Man kan ha en minnesstund utan att den avlidna är med, förutom i tanken. Man kan servera favoritchampagnen eller korv och chokladpucko”, säger Camilla Flach.

De båda kvinnorna kände inte varandra utan fick kontakt genom en släkting till Camilla Flach.

Frid Begravning öppnade i mars 2009 i Stockholm. De ville då erbjuda en mer personligt engagerande tjänst, i lokaler som känns lite mer som hemma.

Omsättningen har sedan dess ökat stadigt och alla år utom det första har resultatet landat på plus.

”Vi sliter för varenda krona”

”Men det här är ingen bransch man går in i för att tjäna pengar. Vi sliter för varenda krona”, säger Neta Ekelund.

De tycker båda att branschen faktiskt har förändrats sedan de drog i gång.

”Det är många som söker sig till den här världen och då kommer nya idéer in. Det gör kanske branschen lite öppnare”, säger Camilla Flach.

Utveckling mot en ökad digitalisering, men att boka begravningsarrangemang via internet, tror Neta Ekelund och Camilla Flach inte är rätt väg att gå som det ser ut just nu.

CATHRINE HOFBAUER

Di Fakta

Frid Begravning

■ **Omsättning 2013:** 6,3 Mkr.

■ **Resultat efter finansiella poster 2013:** 397 000 kronor.

S och MP satsar framåt

Den rödgröna regeringen har satt upp flera mål bortom nästa val.

Men det är ännu inte bestämt om S och MP ska gå till val som ett regeringsalternativ 2018.

S och MP offentliggör nu i sin helhet den överenskommelse som ligger till grund för regeringssamarbetet. Den sträcker sig fram till nästa val 2018.

”Man måste diskutera hur man ska gå vidare sedan, men det är väl inte en osannolik fortsättning på detta”, säger S:s partisekreterare Carin Jämtin.

Lätt komma överens

Överenskommelsen innehåller till exempel att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU och ha byggt 250 000 nya bostäder till 2020.

”Det är klart att vi ser framför oss att vi kommer att ha åstadkommit mycket under de här fyra åren och kommer med all sannolikhet vilja fortsätta att göra det”, säger MP:s partisekreterare Anders Wallner.

De flesta punkterna i överenskommelsen har redovisats i regeringsförklaringen och budgetpropositionen.

Karin Jämtin tycker att det har varit lätt att komma överens om målen, men medger att partierna haft lite olika syn på medlen.

MP sitter för första gången i en regering och har tvingats gå med på saker som de i opposition varit starkt kritiska mot, till exempel höjda försvarsanslag och det nya Gripenprojektet. S har å sin sida fått acceptera den halverade krogmomsen och fått släppa sitt vallöfte om höjda barnbidrag.

Klimatet i centrum

Anders Wallner hävdar att det finns en stor ”ödmjukhet” i MP för att man sitter i en minoritetsregering. Det innebär att man inte bara måste komma överens med S, till exempel om miljöskatter som MP gärna vill höja rejält.

Enligt överenskommelsen ska till exempel ett klimatpolitiskt ramverk införas. Det ska vara styrande för framtida regeringar och innehålla bland annat nya klimatmål för 2030 och 2040. Men för att genomföra det, krävs stöd från minst ett borgerligt parti.

”Det är klart att man kan känna en frustration över att inte ha en majoritet från början och få större handlingsutrymme”, säger Anders Wallner.

Han tycker dock det är bra att riksdagen nu får mer makt. (TT)

UPP TILL BEVIS. Utbildningsminister Gustav Fridolin, klimat- och miljöminister Åsa Romson, och statsminister Stefan Löfven. FOTO: HENRIK MONTGOMERY

Svikna löften hotar spräcka samarbete

Statsminister Stefan Löfven har haft en unikt dålig start. Efter bara tre veckor vid makten framstår en regeringskris som allt mer sannolik, bedömer ledande statsvetare.

Konsekvensen kan bli förödande för Socialdemokratin.

Efter åtta år i opposition var förväntningarna höga hos Socialdemokraterna när man åter fick flytta in i Rosenbad. Med sig tog man för första gången Miljöpartiet, och deras förtjusning gick knappast att ta miste på. Men den smekmånad som brukar infinna sig när nya regeringar tillträder har uteblivit. I stället har statsminister Stefan Löfvens auktoritet försvagats – och risken för en regeringskris har ökat, bedömer statsvetare som Di talat med.

Stort S-tapp

”Den har ökat mer än jag hade trott. Det stora missnöjet som redan skapats inom bland annat näringslivet känner borgerligheten av. Det kan uppkomma en situation där de upplever att det finns en förståelse bland mittenväljare för att man driver det så långt”, säger Stig-Björn Ljunggren, S-märkt statsvetare och knuten till näringslivets forskningsinstitut Ratio.

Avgörandet ligger som bekant till stor del i Sverigedemokraternas händer och hur de ställer sig i den avgörande budgetomröstningen i december. Men även regeringens opinionsutveckling kan få betydelse. S tappade i den senaste Sifo-mätningen över 4 procentenheter.

SD i avgörande roll

”Jag tror inte att något parti vill ha ett nyval. Men i ett läge där det blir en snabb opinionsmässig förändring mellan blocken så att en valseger finns inom räckhåll ökar incitamenten att driva fram ett nyval om det är ett väldigt kaotiskt läge”, säger Tommy Möller, professor i statsvetenskap vid Stockholms Universitet.

SVERIGE KAN BÄTTRE

Alltför försiktig budget

Di i lördags.

Och gör SD verklighet av hotet att rösta för alliansens budget kommer svenska folket att få masa sig i väg till vallokalerna igen, tror Tommy Möller – trots att det inte varit ett extraval sedan 1958.

Kan bli nyval

”Faller budgeten drivs man in i en process som mynnar ut i ett nyval. Jag kan inte se hur en regeringsombildning i det läget skulle se ut”, säger han.

En förklaring till regeringens problem går att finna i en lång rad uppgörelser som sluts sedan valet mellan de rödgröna partierna om allt från vinst i välfärden och energipolitiken till Bromma flygplats och Förbifart Stockholm.

”Att S tvingas svika vallöften och ge efter för både MP och V ger sken av att det är en annan och mycket svagare socialdemokrati vi ser i dag jämfört med under Göran Perssons tid”, säger Tommy Möller.

Allt på ett kort

Det som gör skadan extra stor är att S satsat allt på ett kort – att skapa goda relationer med näringslivet – men att det i praktiken blivit tvärt om.

”Det är ett understatement att säga att det finns en osäkerhet och nervositet om vad som ska hända. Kan man lita på regeringen och Löfven? Och den typen av osäkerhet är i sig en faktor som undergräver regeringen auktoritet”, säger Tommy Möller.

Som om det inte vore nog har den nya regeringen även gjort vänstern besvikna. Ett tydligt exempel på det är att LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson i en debattartikeln i lördagens Di kritiserade regeringens budget som otillräcklig för att bekämpa arbetslösheten.

”Regeringen börjar få väldigt få vänner”, säger Stig-Björn Ljunggren.

Skulle regeringen tvingas avgå redan i vinter, kan det få stora och mycket långtgående konsekvenser för Socialdemokraterna, menar både Stig-Björn Ljunggren och Tommy Möller.

Misslyckande förödande

”Fram till 2006 var regeringsdugligheten partiets trumfkort. Sedan förlorade man det och har fortfarande inte återerövrat det, men man har fått chansen att regera igen. Men om man misslyckas och tvingas avgå redan efter ett halvår skulle det vara förödande för partiet”, säger Tommy Möller.

TOMAS NORDENSKIÖLD
tomas.nordenskiold@di.se 08-573 651 53

sidan 13 Skifte på verken

Skuggdirektionen:

Nu måste finanspolitiken stabilisera ekonomin

Riksbanken bör sänka reporäntan till 0,05 procent. Men sedan är det inte mycket penningpolitiken kan göra. I stället måste finanspolitiken dra lasset.

Det är budskapet från Skuggdirektionen.

VIKTOR MUNKHAMMAR TEXT, **JACK MIKRUT** FOTO
viktor.munkhammar@di.se, 08-573 651 89

Den globala ekonomin har försvagats den senaste tiden och de geopolitiska riskerna har blivit större. Särskilt oroande är utvecklingen i euroområdet där motorn Tyskland har börjat hacka. Det är Skuggdirektionens dystra bild av omvärlden.

”Trots att de flesta redan räknat med en långsam återhämtning i den globala ekonomin så ser det ut att gå ännu långsammare än väntat. Och inflationen fortsätter att överraska negativt. På det stora hela är det uppenbart att oron för återhämtningen är större än vad den var vid vårt senaste möte”, säger **Anna Öster (AÖ)**, chefsekonom på Länsförsäkringar.

Mörk prognos för Europa

Sjätte AP-fondens ordförande **Ebba Lindsö (EL)** noterar att Internationella valutafonden, IMF, för tredje gången har reviderat ned prognosen för världsekonomins tillväxt i år:

”Vi ser en europeisk försvagning driven av Tyskland och Frankrike. Spanien

VILL FRYSA RÄNTAN. Di:s Skuggdirektion bestående av Harry Flam, Cecilia Hermansson, Klas Eklund, Olof Manner, Ebba Lindsö och Anna Öster (som deltog på distans) uppmanar Riksbanken att sänka räntan till 0,05 procent.

Sänk och ta ledigt

ser något bättre ut men i Italien krymper ekonomin i år. Jag ser tre scenarier för Europa. Det första är en långsam återhämtning genom en kombination av global tillväxt och en aktiv centralbank. Det andra är japanisering. Det tredje en eurokris, där en tydlig uppdelning mellan nord och syd särskilt i termer av produktivitet inte går att hantera. Det är tre dåliga scenarier för Europa, den region Sverige är mest beroende av.”

Ebba Lindsö ifrågasätter huruvida centralbankernas program med stödköp av värdepapper, så kallade kvantitativa lättnader, haft några positiva effekter på den reala ekonomin. Hon oroar sig över att åtgärderna har lett till växande klyftor mellan dem som äger och dem som inte äger tillgångar, exempelvis aktier och bostäder.

”Frågan kvarstår hur man ska avsluta det här. Sammanfattningsvis har utsikterna för den internationella ekonomin blivit mörkare och vi har en ovanlig koncentration av risker. Exempel är Rysslands nya hållning, ebola, IS och växande risk för deflation.”

Tror på USA

Swedbanks makrochef **Olof Manner (OM)** pekar ut USA som en källa till hopp på både kort och lång sikt, men delar oron för geopolitiken, EMU och i synnerhet Tyskland. En risk i närtid är utfallet av centralbanken ECB:s genomgång av kvaliteten på bankernas tillgångar (se sidan 17), som inte var offentliggjord vid Skuggdirektionens möte. Dessutom spökar Grekland igen. Landet ska enligt plan lämna stödprogrammet vid årsskiftet.

di.se

Riksbankens räntebesked presenteras kl 9.30 i morgon tisdag.

”Kan bli stökigt”

”Skulle Grekland ställa sig utanför all typ av översyn från EU kan det bli stökigt. Det är väldigt många som har köpt på sig obligationer från länder som Grekland, Spanien med flera och det krävs inte mycket för att de ska börja sälja av.”

Olof Manner ser motstridiga tendenser i tillväxtländerna.

”Det går inte att prata om dem som enhet. Brasilien, exempelvis är i recession, medan utvecklingen i Indien är positiv. Börsen går som ett skållat troll och de flesta indikatorer pekar uppåt.”

Klas Eklund (KE), seniorekonom på SEB:

”Inflationen har sjunkit också. Det öppnar för räntesänkningar.”

OM: ”Ja. Utvecklingen i Indien kan väga upp lite att det går trögare i Kina.”

EL: ”Flera banker tror på en tillväxt under 7 procent i Kina. Den senaste kvartalssiffran var 7,3 procent. När världens näst största ekonomi bromsar in, då märks det.”

KE: ”Jag är inte lika oroad över Kina. Regeringen där har en plan och följer den. Behövs det kan den agera. Europa ser jag

”Sammanfattningsvis har utsikterna för den internationella ekonomin blivit mörkare och vi har en ovanlig koncentration av risker.” EBBA LINDSÖ

”Med tanke på de låga räntorna är lånefinansierade investeringar i infrastruktur ganska givna.” HARRY FLAM

”Uppenbarligen är inflationstrycket ännu lägre än väntat.” ANNA ÖSTER

”I takt med att räntorna faller mot noll behöver finanspolitiken ta ett större ansvar.” OLOF MANNER

inte som en finanskris utan som en stagnationskris. Konjunkturen kanske inte blir starkare än så här. Jämför man med tidsserier från 1930-talet ser det i vissa avseenden värre ut nu. Det vi inte har sagt något om är Japan, som bromsar in. Lite i smyg är centralbanken Bank of Japan på väg att köpa upp hela statsskulden. Om några år sitter staten på båda sidor i balansräkningen och då skriver man av alltihop. Jag tror att det kommer att bli skuldnedskrivningar i Europa också.”

Harry Flam (HF), professor i internationell ekonomi vid Stockholms universitet, ser med oro på utvecklingen i Frankrike och Italien och varnar för att eurokrisen inte är över:

”Skuldproblematiken ligger som en våt filt över euroområdet och de reala växelkurserna är helt på sned. Grekland måste troligen skriva ned sina skulder, men vad ska länder som Spanien, Portugal och Irland säga om det? I efterhand framstår det som fel vägval att undsätta Grekland 2010.”

Han konstaterar att i det för Sverige viktiga Norden är det bara den norska ekonomin som växer i takt med den svenska. I kombination med ett svagt EMU betyder det tuffa utsikter för exportföretagen.

”Genomgående under hela krisen är att många har varit alltför optimistiska om exporten.”

”Jag misstog mig gruvligt”

Swedbanks seniorekonom **Cecilia Hermansson (CH)** trodde vid det förra mötet att den svaga internationella statistiken för det andra kvartalet inte skulle bli bestående. Nu ser hon annorlunda på saken.

”Jag misstog mig gruvligt. Vi ser nu nedrevideringar också för nästa år. Vi har svagare tillväxtdata, sjunkande råvarupriser – inte bara olja – volatila finansmarknader där både aktier och obligationer är högt prissatta och förvärrad geopolitisk oro”, säger hon.

”Internationellt är centralbankerna en av få krafter som kan motverka den här bilden, och det gäller särskilt ECB. När det gäller kvantitativa lättnader tror jag som Ebba att effekterna har varit störst på de finansiella marknaderna, men centralbankerna behöver visa att de gör vad de kan.”

OM: ”Vi fick över Ben Bernanke till en föredragning i Paris nyligen. Han sa att kvantitativa lättnader inte ska ses som ett program i sig utan som en förstärkning av den egentliga politiken som är ’låga räntor länge’.”

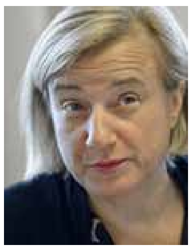
Efterfrågar räntesänkning

När det gäller Sverige är Skuggdirektionen enig om att räntan måste sänkas igen. Inflationen sjönk till minus 0,4 procent i september och tillväxtutsikterna har försämrats.

”Uppenbarligen är inflationstrycket ännu lägre än väntat och har ett fortsatt tryck nedåt den närmaste tiden på grund av fallande olje-, råvaru-, och livsmedelspriser”, säger Anna Öster.

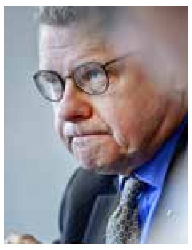
Efter en del diskussion röstade Skuggdirektionen enhälligt för att sänka reporäntan till 0,05 procent, det vill säga samma nivå som ECB:s styrränta.

Det stora diskussionsämnet var vad Riksbanken kan göra sedan.

”De kan ta 18 månaders semester på Riksbanken.”

CECILIA HERMANSSON

”Jag är starkt emot valutainterventioner.”

KLAS EKLUND

”Kvantitativa lättnader är ett alternativ, men vilken effekt skulle det få? Har företagen svårt att få krediter? Nej”, säger Harry Flam.

EL: ”Man måste ställa sig två frågor: Är vi i samma situation som dem som har infört kvantitativa lättnader? Nej. Har kvantitativa lättnader hjälpt? Tveksamt. Det har inflaterat tillgångsvärden men haft liten effekt på den reala ekonomin.”

Cecilia Hermansson är också skeptisk:

”Volymen av svenska statspapper är ganska liten och att köpa bostadsobligationer bör knappast vara aktuellt, säger hon.”

Vill styra kronan

OM: ”Jag tror att det är valutan man får koncentrera sig på.”

En möjlig väg skulle vara att införa en gräns för hur stark kronan tillåts vara, som i Schweiz. Syftet är att öka den importerade inflationen och stötta exporten.

”Riksbanken skulle kunna köpa utländsk valuta och försvaga kronan med 10–15 procent”, säger Harry Flam.

OM: ”Minst 9,50 mot euron bör i så fall vara målet.”

HF: ”Mer. I alla fall 10 kronor.”

CH: ”Förordar du detta?”

HF: ”Det kan göras.”

KE: ”Jag är starkt emot valutainterventioner. För att få effekt måste man försvaga kursen rejält och göra det troligt att den kommer att vara svag en längre tid. Det finns många därute som vill spekulera emot att det skulle hålla. Det skulle också bli ett starkt internationellt politiskt tryck om Sverige, med ett enormt överskott i bytesbalansen, intervenerar för att försvaga valutan.”

Flera ledamöter lyfte finanspolitiken som det verktyg som kan stabilisera konjunkturen.

”I takt med att räntorna faller mot noll behöver finanspolitiken ta ett större ansvar. När man fördelar om vore det bra om pengarna hamnade där benägenheten att konsumera är större”, säger Olof Manner.

HF: ”Visserligen är det långa ledtider men med tanke på de låga räntorna är lånefinansierade investeringar i infrastruktur ganska givna.”

OM: ”Det håller jag med om.”

CH: ”Det är svårt att diskutera penningpolitik utan att komma in på finanspolitik. Mixen är viktig. Man skulle absolut kunna föra en mer expansiv finanspolitik än i dag. Jag vill även se åtgärder som minskar hushållens skuldsättning i kombination med investeringar i infrastruktur som lyfter tillväxtpotentialen på sikt. Och inte höja inkomstskatterna, som gör det mindre attraktivt att arbeta.”

I kombination med att sänka reporäntan till 0,05 vill Skuggdirektionen tydligt markera att den kommer att vara oförändrad länge.

”Åtminstone under hela 2015”, säger Anna Öster.

CH: ”Instämmer. De kan ta 18 månaders semester på Riksbanken. Karolina kanske insåg att hon inte skulle få något att göra och därför gick till finansen (Karolina Ekholm slutade nyligen i Riksbankens direktion och började som statssekreterare i finansdepartementet, Di:s anm).”

Riksbankens räntebesked presenteras på tisdagen klockan 9.30.

Karusellen i gång på verkens stolar

En lång rad generaldirektörer ska tillsättas och landshövdingeresidens ska fyllas under de kommande månaderna.
Frågan är hur den nya regeringen kommer att ta sig an utnämningspolitiken. Experternas meningar är delade.

Det tillhör maktens privilegium att tillsätta tjänster som generaldirektörer, landshövdingar och andra myndighetschefer. Just nu är det många topposter som ska tillsättas (se faktaruta).

På Trafikverket och Transportstyrelsen pågår gd-rekryteringar. Också på Finansinspektionen och Naturvårdsverket går de båda cheferna Martin Andersson och Maria Ågren mot slutet av sina sexåriga förordnanden utan att det ännu har fattats något beslut om förlängning.

AVGÅR. Naturvårdsverkets generaldirektör Maria Ågren.

Politiska strider

Många politiska strider har utkämpats om den statliga utnämningspolitiken. När alliansregeringen tillträdde gjorde den upp med företrädaren Göran Perssons sätt att sköta tillsättningarna, som enligt oppositionen gynnade partivänner.

Enligt den nya ordningen skulle tjänsterna utannonseras, kravprofiler upprättas och rekryteringsprocesser dokumenteras. Landshövdingeposterna är undantagna. Och den internationella organisationen Transparency International är alltjämt kritisk.

AVGÅR. Per Eriksson, rektor för Lunds universitet.

Nuvarande svenska förfarande strider mot FN-konventionen mot korruption, skriver man på sin sajt och konstaterar att rekryteringarna är öppnare i övriga Norden och på många andra håll.

Också alliansregeringen fick kritik från oppositionen, framför allt för finansminister Anders Borgs vana att tillsätta centrala positioner med tidigare kolleger och vänner.

De flesta statliga chefstjänster utannonseras, men kan ändå sluta som en traditionell nätverksbaserad rekrytering, konstaterar Ulla Gustavsson som jobbar med rekryteringar av departementsråd till socialdepartementet.

Brister i kompetens

Även om man annonserar ut jobbet och får in flera ansökningar kanske man inte anser att det finns tillräckligt kompetenta personer, säger hon.

Frågan hur Socialdemokraterna nu tar sig an frågan efter åtta år i opposition är öppen. Det är fem år sedan partiet redovisade en mer detaljerad syn i frågan.

”Jag kan inte tänka mig att den nya regeringen backar till hur det var innan”, säger Shirin Ahlbäck Öberg som är docent i statsvetenskap vid Uppsala universitet.

Jonas Hinnfors som är professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet är mer osäker.

”Det är ett oskrivet blad. Jag tror inte att de känner sig bundna av gamla utspel. Dessutom är man i koalition med Miljöpartiet och det är okänt hur det partiet kommer att agera. De har tidigare aldrig varit vid köttgrytorna”, säger han.

LINDA ÖHRN
linda.ohrn@di.se, 08-573 652 87

AVGÅR. Martin Anderssons förordnande som chef för Finansinspektionen upphör i januari nästa år. FOTO: CLAES-GÖRAN FLINCK

Di Fakta

Några av toppjobben som blir lediga

- **Landshövding** i Västmanlands län, Ingemar Skogö slutar vid årsskiftet.
- **Landshövding** i Västernorrland, vakans efter Bo Källstrand som har slutat.
- **Rektor** på Lunds universitet, Per Eriksson slutar vid årsskiftet.
- **Rikspolischef,** Bengt Svensson slutar vid årsskiftet.
- **Naturvårdsverket,** generaldirektör Maria Ågrens förordnande går ut i februari. Kan förlängas, inte utannonserat.
- **Finansinspektionen,** generaldirektör Martin Anderssons förordnande går ut i januari. Kan förlängas, inte utannonserat.
- **Trafikverket,** generaldirektör Gunnar Malm slutar i februari.
- **Transportstyrelsen,** generaldirektör Staffan Widlert slutar i februari.

Kritiserade utnämningar

- **Göran Persson**-regeringens utnämning av socialdemokraten Bo Bylund till chef för AMS 2005, miljöpartisten Marianne Samuelsson utnämning till landshövding på Gotland 2004 och de båda tidigare ministrarna Carl Tham och Margaretha Winbergs utnämning till ambassadörer är några exempel som mötte hård kritik från politiska motståndare.
- **Förre finansministern** Anders Borg fick kritik från oppositionen för att rekrytera ur ett snävt nätverk, exempelvis tidigare kollegan Ingemar Hansson som chef för Skatteverket 2010 och sin bundsförvant Hans Lindblad till chef över Riksgäldskontoret 2013.
- **Den tidigare Sidachefen** Anders Nordström och Arbetsförmedlingens tidigare generaldirektör Angeles Bermudez Svankvist utmålades som goda exempel på hur en generaldirektör kunde tillsättas. Båda fick emellertid sparken med buller och bång efter skandaler.

Di KRÖNIKA JOHAN WIKTORIN

Johan Wiktorin är vd för konsultbolaget Brqthrough och ledamot i Kungliga Krigsvetenskapsakademin, med ett förflutet som militär, bland annat i underrättelsetjänsten.

Twitter: @forsvarsakerhet **E-post:** johan.wiktorin@gmail.com **Telefon:** 08-573 650 00

Rysk roulette osäkrar Europa

I fredags angrep det ryska försvarsdepartementets talesperson den svenska ubåtsjakten för att riskera den ekonomiska utvecklingen i Östersjöområdet.

Kremls syn på säkerhet baseras på nollsummetänkande. Allt som vi får eller tar är en förlust för andra, är en central tanke. Det innebär att beslutskulturen är inställd på att ta för sig, så länge inte riskanalysen är alltför negativ. Detta måste sjunka in hos beslutsfattare i väst.

I det sammanhanget har den ryska säkerhetsstaten en viktig fördel i den kraftmätning man utgår ifrån. Den har nämligen färre beroenden än vad Europa har.

Den ryska ledningen har mindre beroende av fred än vad vi har, alltså kan den ta större risker. Den har ett klart mindre beroende av sanning än vi, vilket innebär att man kan hejdlöst påstå oriktiga saker som gagnar de egna intressena. Och det ryska folket är mer vant att ha mindre tillgång till materiella resurser.

Detta fenomen kan vi också se tydligt i den kraftiga omfördelning av statsbudgeten som skett de senaste åren. Cirka 25 procent av denna kommer 2017 att gå till försvar och den nationella säkerheten. Sämre ekonomi? Skär ned på vård, skola och omsorg. Allt för att ursinnigt rusta landet militärt, och det går fort.

Det som är oroväckande med detta är den militära förmåga som Moskva skaffar sig. I en enväldeskultur som den ryska kan avsikter ändras på kort tid, vilket gör statusen på de väpnade styrkorna centralt att följa.

För Sveriges del innebär denna utveckling att den hårda säkerheten är tillbaka. När vi lyssnar på den egna debatten ställs denna oftast i motsättning till övriga säkerhetsfrågor och att det borde ske något slags vägval. Den mer korrekta slutsatsen är att de totala riskerna blir allt större för oss.

Ett exempel är den farliga korruptionen som exporteras via kapitalstarka ryska aktörer. Nordiska företag och medborgare har allt att vinna på en marknad, där affärer görs utan korruption. Med större ryskt inflytande blir det tvärtom.

> ”Under finanskrisen var det nära att Lettlands kris störtade Swedbank och därmed den svenska statsbudgeten i fördärvet.”

Cyberbrottsligheten är ett annat riskområde, där ryska brottssyndikat är mycket framträdande. Hur ska våra samhällen skydda sig mot denna, utan att dra på sig för stora skyddskostnader?

De militära påtryckningarna kommer att bli alltmer kännbara. I synnerhet gäller det de baltiska staterna som saknar ett eget strategiskt djup. De är beroende av oss, men vi är beroende av deras säkerhet, inte minst ekonomiskt.

De ryska försöken att destabilisera sina omedelbara grannar kommer att innebära större osäkerhet för dem, och i förlängningen för oss och för bland annat våra stora banker. Under finanskrisen var det nära att Lettlands kris störtade Swedbank och därmed den svenska statsbudgeten i fördärvet. Risken för liknande effekter ökar när Ryssland inte möts med motstånd.

Sveriges och Finlands handlingsfrihet blir inte heller självklar med allt svagare försvar. Ryssland kommer att försöka skrämma länderna att inte gå med i Nato, att underminera våra försvarsambitioner visavi balterna och att inte göra stora investeringar i energioberoende.

Om inte Tyskland och de nordiska länderna möter den ryska rustningen och aggressionen med alla medel kommer detta till slut att slå över på investeringsviljan i hela regionen. Där nyss den geopolitiska risken var noll i norra Europa, så kan vi få en situation där investeringskalkylerna ser annorlunda ut i den globala ekonomin.

Vi har en mycket oberäknelig och potentiellt farlig granne som kan skada oss svårt, och som tyvärr endast respekterar ett språk i sitt nollsummetänkande: Militär styrka.

Det begrepp vi under kalla kriget och det är bråttom att förstå det igen.

MÅNDAG PÄR NUDER SARA ÖHRVALL **JOHAN WIKTORIN** | TISDAG MARIA BORELIUS PER SCHLINGMANN SOPHIE NACHEMSON-EKWALL | TORSDAG EMMA STENSTRÖM EVA SWARTZ GRIMALDI ALEXANDER STUBB

SVART MARKNAD. Andra AP-fonden rensar ur portföljen och slopar företag som producerar fossilt bränsle. Men agerandet får kritik för bristande transparens. FOTO: PATRICK SEMANSKY

AP-fond skippar fossilberoende

Statliga Andra AP-fonden är den senaste i raden av pensionsfonder att sälja av innehav i företag som bedriver utvinning av fossila bränslen.

Handlingen möts dock av kritik för brist på transparens.

Andra AP-fonden avvecklar sitt ägande i 20 bolag som bedriver utvinning av fossila bränslen, totalt rör det sig om innehav till ett marknadsvärde på cirka 840 miljoner kronor.

”Vi kommer att fortsätta det här arbetet och portföljen kan komma att se annorlunda ut”, säger Eva Halvarsson, vd för Andra AP-fonden.

Säkrar avkastningen

Eva Halvarsson är noga med att poängtera att Andra AP-fondens roll inte är att bedriva miljöpolitik, utan att säkra avkastning för framtida pensionärer.

”Vi förvaltar över 280 miljarder och klimatriskerna är inget vi kan bortse från. Men vi måste gripa oss an det på ett systematiskt sätt. Kol är det smutsigaste bränslet och det finns flera risker med värderingar av de bolagen. Här tror vi att risken är större än vad marknaden generellt uppfattar.”

Hos spar- och pensionsbolaget SPP har man sedan 2011 uteslutit 48 bolag baserat på deras klimatkriterium, och i december förväntas fler uteslutningar inom energisektorn.

Filippa Bergin, affärsansvarig för hållbarhet hos SPP tror att andra tar efter.

”Det finns ingen viktigare fråga än hållbarhetsfrågan. Det finns uppskattningar om att fossilbränslefrågan berör alla finansiella områden inom en period på fem till tio år. Att inte ta hänsyn till det är helt fel väg att gå.”

Kol en dålig investering

SPP har i första hand valt att utesluta företag med stora kolreserver i marken.

”Vi tror att förändringar som koldioxidskatt, dyr finansiering eller vikande kundtryck leder till att det blir för kostsamt att ta upp kolet. Därmed blir kolreserven en dålig investering ur ett finansiellt perspektiv”, säger Filippa Bergin.

Eva Halvarsson, vd för Andra AP-fonden.

Filippa Bergin, affärsansvarig för hållbarhet hos SPP.

Carina Lundberg Markow, chef för Folksams avdelning för ansvarsfullt ägande.

Carina Lundberg Markow, chef för Folksams avdelning för ansvarsfullt ägande, är av en annan åsikt. Säljer man av sitt innehav så förlorar man sin möjlighet att påverka.

”Exempelvis för vi en dialog med BP där vi efterlyser en tydligare analys av deras strandade tillgångar, som kolreserver i marken. Hur mycket kommer man att kunna använda? Hur mycket är reserver som aldrig kan tas upp ur jorden? För att ställa dessa frågor måste man vara ägare.”

För låg transparens

Försäkringsbolaget Folksam har uteslutit närmare 150 bolag som inte lever upp till deras klimat- och miljökrav, och tydligt redovisat vilka det är. Hon är kritisk till pensionsfonder som går ut med uppgifter om bolag som uteslutits, utan att redovisa vilka bolag det gäller.

”Det är tecken på väldigt lite transparens. Om det ska ha en effekt på de bolag man utesluter så bör man meddela vilka det är, annars är det svårt för investerare att upptäcka vilka som har en dålig klimatpolicy.”

JESPER B. HASSELL
jesper.hassell@di.se
072-519 27 50

Lågsäsong ger fördel

Köpläge för fritidshus trots att utbudet är litet på hösten

HÖSTFÄRGER. Före vintern är det läge att köpa sommarstuga. Många säljare vill slippa ansvaret för den kalla säsongen och det gynnar presumtiva köpare. FOTO: HASSE HOLMBERG

Höstrusk, stugsittarväder och långt kvar till sommaren.

Med andra ord ett perfekt tillfälle att fynda sommarstuga. Nackdelen är att utbudet är tunt.

För den som ogillar att dras med i budgivningar och vill genomföra fastighetsaffären i lugn och ro är hösten ett optimalt tillfälle att köpa fritidshus. Spekulanterna är få och många säljare är beredda att pruta på priset bara för att slippa ta ännu en vinter med snöskottning, uppvärmning och finputsande inför sommaren.

Färska siffror från Hemnet visar att drygt 4 300 fritidshus är till salu nu, med ett snittpris på knappt 1,4 miljoner kronor.

”Utbudet är 22 procent lägre än vid samma tid i fjol, men antalet sidvisningar är 6 procent högre så ett intresse finns”, säger Staffan Tell vid Hemnet.

DYRAST. I Stockholms län är genomsnittspriset på ett fritidshus 2,8 miljoner kronor. FOTO: HASSE HOLMBERG

Störst utbud i söder

Flest fritidshus till salu finns i Skåne och Västra Götalands län, tätt följt av Dalarna. Stockholms län kommer först på femte plats med 387 hus till salu, en nedgång med närmare 40 procent sedan i fjol.

I tre län, Västerbotten, Norrbotten och Västmanland, är antalet fritidshus till salu under 100.

Högst pris på ett genomsnittligt fritidshus hittar vi inte oväntat i Stockholms län, 2,8 Mkr. I Västra Götalands län ligger priserna strax under 2 Mkr.

I Skåne är priserna 10 procent över fjolårets nivå enligt Hemnet. Ser man till den månatliga statistiken över gjorda affärer hos Mäklarstatistik visar även den på en uppgång med 5 procent på tolv månader.

”Överraskande nog har fritidshus i år hängt med i den prisuppgång vi sett på villor och bostadsrätter” säger Staffan Tell.

Prisuppgångar i norr

De största uppgångarna på länsnivå under de tolv senaste månaderna har ägt rum i Östergötland, Norrbotten och Västerbotten. Priserna har enligt Mäklarstatistik stigit med drygt 10 procent.

De kraftigaste prisfallen, cirka 5 procent, har noterats i Örebro län och Blekinge.

För stugjägare som kommer till avslut är en noggrann besiktning, helst av en auktoriserad besiktningsman, A och O vid stugköpet. Var extra noga med att kontrollera tak, grund och hur vatten- och avloppsfrågan är löst. Det är områden som gräver stora hål i plånboken om de ska åtgärdas.

Omgivningarna avgör

Läget är annars ofta den viktigaste faktorn i ett fritidshusköp. Hus kan alltid renoveras, men läget går inte att förändra. Hur solig är tomten på sommaren och finns det allmänna kommunikationer? Närhet till bad och affär också viktigt för många stugspekulanter.

Om fastigheten har eget vatten, kontrollera kvaliteten. Granska också om det finns planer på kommunalt vatten, avlopp och eventuell fiberutbyggnad i området.

Till sist, gör en realistisk budget för nöjet att äga fritidshus. Det är lätt att underskatta kostnader för el och löpande underhåll. Hus ska målas, dåligt virke bytas och tak läggas om, samtidigt som trädgårdsskötsel också kostar en slant. Sammantaget är det åtgärder som varje år kostar ett antal tusenlappar.

Men för den som tillbringar många veckor i stugan varje år är det väl värt både besvär och nedlagda kostnader.

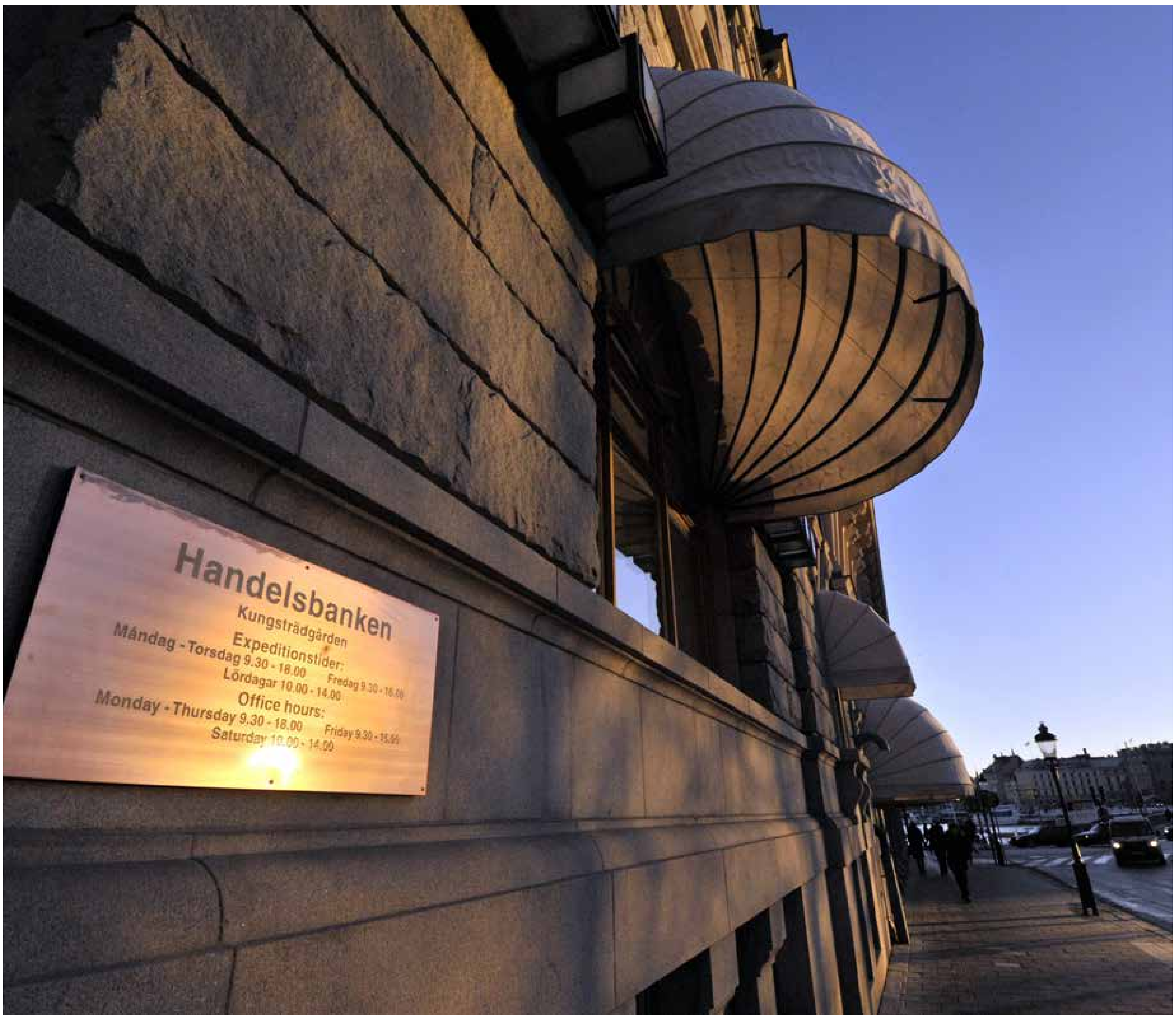
HANS BOLANDER
hans.bolander@di.se
08-573 651 19

Di Fakta

Fritidshus till salu

	2013	2014	FÖRÄNDRING PROCENT
Stockholms län	604	387	−36
Uppsala län	195	143	−27
Södermanlands län	200	127	−37
Östergötlands län	192	122	−36
Jönköpings län	166	143	−14
Kronobergs län	219	172	−21
Kalmar län	372	272	−27
Gotlands län	78	87	12
Blekinge län	206	163	−21
Skåne län	668	528	−21
Hallands län	161	132	−18
Västra Götalands län	646	489	−24
Värmlands län	331	344	4
Örebro län	147	101	−31
Västmanlands län	76	80	5
Dalarnas län	460	400	−13
Gävleborgs län	278	219	−21
Västernorrlands län	124	100	−19
Jämtlands län	228	193	−15
Västerbottens län	114	73	−36
Norrbottens län	95	82	−14
Riket	5 560	4 357	−22

Källa: Hemnet

GODKÄNT. Samtliga fyra svenska storbanker – Handelsbanken, Nordea, SEB, och Swedbank – klarade testerna utan anmärkning. Finansinspektionen testar också löpande de svenska bankernas motståndskraft där nästa stresstest kommer i myndighetens stabilitetsrapport i december.

FOTO: HASSE HOLMBERG

Europas banköversyn ett steg i rätt riktning

Di Kommentar

JOHANNA JEANSSON

johanna.jeansson@di.se 08-573 651 44

En tiondel av de granskade europeiska bankerna klarade inte myndigheternas krav.

Informationen underlättar dock sammanslagningar mellan starkare och svagare banker.

Söndagens banköversyn och stresstester av Europas banker visade att tretton banker i Italien, Grekland, Slovenien, Cypern, Portugal, Österrike, Belgien och Irland behöver mer kapital för att klara kraven. Dessa har nu två veckor på sig för att visa hur de ska ta in cirka 9 miljarder euro.

Bankernas planer, men också de omfattande resultaten av översynen där 12 000 datapunkter publicerats för var och en av de 130 bankerna, kommer att hålla många marknadsaktörer sysselsatta de kommande dagarna. Men väl dimman skingras något bör informationen öka transparensen och underlätta en nödvändig omstrukturering av banksektorn, bland annat genom att bana väg för sammanslagningar.

Den europeiska centralbanken, ECB, har granskat 130 banker baserat på deras balansräkningar till och med slutet av 2013. Därefter har banktillsynsmyndigheten EBA testat hur väl bankerna klarar olika makroekonomiska scenarion.

Resultatet blev att 25 banker hade totalt 25 miljarder euro för lite i kapital i slutet av 2013. Dessutom visade översynen att de hade värderat vissa tillgångar för högt. Men tolv av bankerna har sedan lyckats ta in tillräckligt med kapital under 2014 och kvar blev alltså tretton stycken som behöver göra mer.

> ”Utan översynen skulle förutsättningarna vara ännu sämre för att få fart på aktiviteten.”

Av de banker som inte klarade granskningen finns bland annat Monte Paschi, Italiens tredje största bank, vars aktie har tappat ordentligt redan innan publiceringen av stresstesterna. Däremot klarade sig till exempel tyska HSH Nordbank, som drabbats av sämre intäkter från shippingindustrin, med en hårsmån.

Översynen och stresstesterna har gjorts inför att ECB ska ta över banktillsynen inom euroområdet i början av november. Efter att tidigare liknande övningar missat svagheter som sedan fått banker i bland annat Irland, Spanien och Belgien att gå omkull har trycket varit högt på att förbättra trovärdigheten.

Och de kommande veckorna kommer säkert kritik att luftas mot att översynen och framför allt mot att stresstesterna inte varit tillräckligt rigorösa.

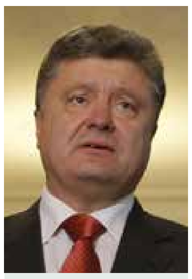
Stresstesterna innehåller ett relativt optimistiskt basscenario medan antagandet i krisscenariot var ganska väl tilltaget med ett stort BNP-fall, låg inflation, högre arbetslöshet och fallande fastighets- och aktiepriser.

Samtidigt har andra orosmoment seglat upp kring euroområdets utsikter sedan testerna sattes ihop, som de ryska sanktionerna och den ökade deflationsoron.

Ett bättre kapitaliserat banksystem kan inte åtgärda dessa orosmoment eller förbättra densvaga kreditefterfrågan hos hushåll och företag inom euroområdet. Men utan översynenskulle förutsättningarna vara ännu sämre för att få fart på aktiviteten. Därför är de ett steg i rätt riktning för att skingra orosdimmorna kring Europa.

Valkampanj in i det sista i Ukraina

Samtidigt som ukrainarna gick till valurnorna gjorde president Petro Porosjenko ett överraskningsbesök i det konflikthärjade öst.

Petro Porosjenko, Ukrainas president.

”Jag har anlänt till Donbass”, skrev Porosjenko kort och gott på Twitter. Ett bifogat foto visade presidenten i kamouflageuniform tittandes ut från en helikopterdörr, rapporterar AFP.

Enligt Porosjenkos kontor skulle han besöka en vallokal i Kramatorsk, en nyckelstad i regionen som delvis hålls av proryska separatister.

Röstade i huvudstaden

Enligt tidningen Kyiv Post röstade hans hustru Marina Porosjenko på egen hand i Kiev, presidentens pressansvarige uppgav av denne skulle återvända till huvudstaden och rösta där senare under dagen.

Uppgifterna om besöket kom bara timmar efter att vallokalerna öppnat för parlamentsvalet – som Porosjenkos parti Solidaritet enligt prognoserna kommer att segra i.

”Ingen kritik, oavsett hur skarp eller smärtsam, kan stoppa mig från att finna en fredlig väg ut ur den nuvarande situationen”, sa presidenten på lördagskvällen.

Stora utmaningar

Men om opinionsmätningarna står sig kan hans parti tvingas in i en koalition med nationalistpartier som vill ha en mycket hårdare hållning mot Ryssland.

Utmaningarna för landets nya ledning är gigantiska: Få den kraschade ekonomin på fötter, lösa gastvisten med Ryssland och – inte minst – få slut på stridigheterna i öst, där de proryska separatisterna bojkottar valet och i stället har utlyst egna val nästa helg. (TT)

Presidentval med hårda ord i Brasilien

När Brasilien i går valde ny president skedde det efter den smutsigaste valkampanjen sedan militären förlorade makten 1985.

President Dilma Rousseff har anklagat utmanaren Aécio Neves för att ha kört berusad, slagit sin flickvän offentligt och för nepotism. Han har svarat med att anklaga sin motståndare för korruption, lögner och inkompetens.

Dagen före valet hade Dilma Rousseff ett försprång på 4–6 procentenheter, enligt två opinionsmätningar. (TT-AFP)

■ Tunisier gick och röstade på söndagen i ett parlamentsval som beskrivits som avgörande för att etablera demokrati i den arabiska vårens vagga. Tiotusentals poliser och militärer har posterats ut för att vakta den demokratiska processen.

”Vi vet att valet är en måltavla för jihadistgrupper. . . ”, sa premiärminister Mehdi Jomaa. (TT-AFP)

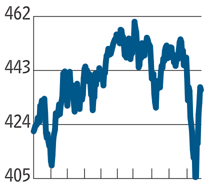
ANALYS

Redaktör: Cecilia Schramm
cecilia.schramm@di.se, 08-573 651 98

AVSER FREDAGENS KURSER

Stockholm: 436,11

OMXS I ÅR

I GÅR −0,23% · 1 VECKA 4,33% · 1 MÅN −3,08%

Dow Jones: 16765,28

I GÅR 0,52% · 1 VECKA 2,35% · 1 MÅN −2,58%

Nasdaq: 4470,34

I GÅR 0,39% · 1 VECKA 4,98% · 1 MÅN −1,86%

VECKANS AKTIE
VI TROR PÅ INVESTOR 20–21

5 FRÅGOR TILL INVESTORS VD
”VI SKULLE GÄRNA LÄGGA TILL FLER DOTTERFÖRETAG” 21

UPPFÖLJNING VECKANS AKTIE
VI TAR FORTFARANDE DET RÄTTA I CLOETTA 20

Di På agendan i dag

Måndag

■ **Rapporter**
SSAB, Nobia, Sandvik, Net Insight, Geveko, Ortivus

■ **Makrostatistik**
SCB: utlåning till hushållen sept. EMU: M3 sept. Tyskland: Ifo-index okt. USA: Markit tjänste-PMI (prel) okt, kontrakterade husköp sept.

Tisdag

■ **Rapporter**
Billerud Korsnäs, Alfa Laval, Inwido, Lindab, HMS Networks, Mycronic, Profilgruppen, Endomines, Nolato, Kabe

■ **Börs övrigt**
Fordon: Aceas registreringssiffror för lastbilar i Europa, sept.

■ **Makrostatistik**
Japan: detaljhandel sept. SCB: PPI, detaljhandel, handelsbalans sept. USA: order varaktiga varor sept, S&P/Case-Shiller husprisindex aug, hushållens konfidensindikator okt.

■ **Centralbanker**
RB: räntebesked, penningpolitisk rapport.

Onsdag

■ **Rapporter**
Unibet, PA Resources, SCA, AAK, Aspiro, Karo Bio, Prevas, Probi, Sensys Traffic, Indutrade, Lundin Mining

■ **Makrostatistik**
Japan: industriproduktion (prel) sept. Frankrike: konfidensindikator hushåll okt. KI: konjunkturbarometer.

■ **Centralbanker**
Fed: räntebesked

Torsdag

■ **Rapporter**
Feelgood, Lammhults, Rejlers, Sobi, Biotage, Transatlantic, MSC Konsult

■ **Börs** övrigt
Endomines: stämma (extra)

■ **Makrostatistik**
BNP (prel) 3 kv: Spanien, Österrike, Litauen, Lettland. KPI (prel) okt: Tyskland, Spanien. Tyskland: arbetslöshet okt. ESV: statsbudgetens månadsutfall sept. EMU: konjunkturbarometer, indikator företagsklimat okt. USA: BNP (est) 3 kv.

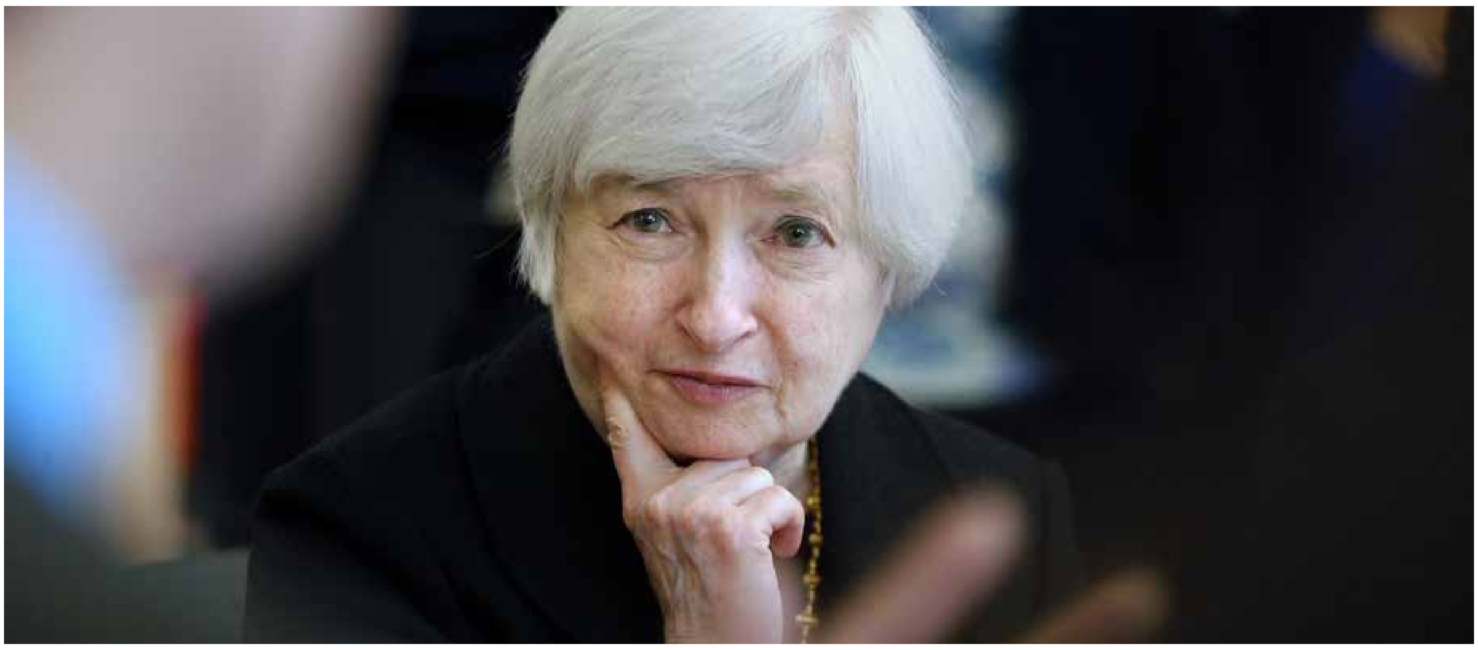
Fredag

■ **Rapporter**
GHP, G5 Entertainment

■ **Makrostatistik**
Japan: arbetslöshet, KPI, hushållskonsumtion sept. EMU: arbetslöshet sept, KPI (prel) okt. USA: privata inkomster, konsumtion sept, Chicago PMI okt

■ **Centralbanker**
BOJ: räntebesked

■ **Börs övrigt**
Stockholmsbörsen har halvdag
Penningmarknaden stänger kl 12.00.

I FOKUS. Den amerikanska centralbanken, med chefen Janet Yellen, lämnar räntebesked på onsdag. FOTO: MICHAEL DWYER

Heta möten styr börsen i veckan

Förra veckan handlade det mesta på börsen om börsbolagens niomånadersrapporter.
Denna vecka kommer att präglas av Federal Reserves och Riksbankens räntemöten.

Förra veckans börsuppgång summerade till drygt 4 procent. Totalt har börsen sedan bottennoteringen den 15 oktober stigit med 8 procent och därmed återtagit två tredjedelar av börsfallet från i slutet av september och i början av oktober.

Det är allmänt minskad geopolisk oro på finansmarknaden, förväntningar om nya penningstimulanser och inte minst en positiv rapportperiod som ligger bakom den senaste tidens börsuppgång och att Stockholmsbörsen nu åter står på plus jämfört med årsskiftet.

Förvisso återstår det för bolag som SSAB och Sandvik att komma med sina niomånaderssiffror, men den verkliga rapportfloden är redan över och nu kommer i stället blickarna att riktas mot centralbankerna och vad de kan tänkas hitta på i veckan.

Det stora numret är amerikanska Federal Reserves räntemöte med besked på onsdag. Marknaden räknar fortfarande med att mötet innebär slutet för centralbankens massiva obligationsköp, vars tredje omgång (QE3) har pågått sedan september 2012.

Feds köp i hetluften

De senaste veckorna har det dock smugit sig in en viss förväntan om att Fed ska skjuta på beslutet efter svagare statistik samtidigt som vissa ledamöter har luftat sådan tankar offentligt. Huvudscenariot är dock fortfarande obligationsköpen avslutas nu.

Med tanke på att det är det mest väntade beskedet borde det inte väcka några större börsreaktioner. Men som alla vet kan aktiemarknaden visa sig mycket nyckfull när det gäller att reagera på information, varför vi kan stå inför en ny intressant börsvecka.

Stefan Ingves, Riksbankschef.

Fråga för Riksbanken

Hemma i Sverige är Riksbanksbeskedet i morgon, tisdag, veckans huvudnummer. Alla aktörer räknar med en räntesänkning. Enligt SME Direkts enkät med 15 ekonomer tror majoriteten att direktionen tar i med 0,20 procentenheter, från dagens 0,25 procent till rekordlåga 0,05 procent. Vem kunde tro det sju år efter att finanskrisen tog sin början?

Di I fokus

ULF PETERSSON
ulf.petersson@di.se 08-573 650 35

Di Håll koll på

Sandviks marginalpress

■ **Aktiemarknaden** räknar med ännu en ganska svag rapport från Sandvik i dag. I prognoserna ligger en vinstminskning före skatt på 17 procent till 1,8 miljarder kronor trots att försäljningen förväntas ha ökat med 6 procent. Sandvik är ned 10 procent på börsen hittills i år.

Miljardbolaget Fingerprint?

■ **Den som trodde** att en vinstvarning alltid är negativ för aktien hade fel. Fingerprint Cards skrev ned försäljningsprognosen för 2014 till 230–330 Mkr i fredags. Aktien föll först för att stänga på plus. Sannolikt fick bolagets bedömning om att nå över 1 miljard kronor i försäljning nästa år aktieägarna på bättre humör.

Lindrar stålvärken?

■ **SSAB väntas i dag** redovisa en förlust på 415 Mkr före skatt där drygt 334 Mkr utgör engångskostnader för samgåendet med Rautaruukki och resten från en svag europeisk stålmarknad. Tecken på en återhämtning i Europa skulle tolkas ytterst positivt. För USA är förväntningarna höga, med en rörelsemarginal på över 10 procent.

Stockholmsbörsens branschindex, i fredags

Bransch	Förändring	Index
OLJA & GAS	–2,6%	764,0
RÅVAROR	–0,9%	1026,6
INDUSTRI	+0,7%	1129,7
TELEKOM	–0,3%	985,4
KONS. VAROR	–0,6%	1343,4
HÄLSOVÅRD	+0,4%	1286,8
KONS.TJÄNSTER	–0,5%	1284,4
FINANS	–0,2%	1504,6
TEKNIK	–2,9%	946,3

Index, i fredags

Index	Förändring	Nivå
OMXS ALL SHARE	–0,2%	436,1
OMXS 30	–0,2%	1358,6
OMXS MID CAP	–0,3%	421,9
OMXS SMALL CAP	+0,5%	382,8
NORDIC 40	–0,5%	1328,7

Vinnare, i fredags

MIDSONA A	+20,0
ENIRO	+17,1
DEDICARE	+15,7
ORTIVUS A	+15,0
REZIDOR HOTEL GR	+14,4

Förlorare, i fredags

STOCKWIK FÖRVALT	–8,7
FORMPIPE SOFTWAR	–7,0
MIDWAY A	–5,6
AFRICA OIL CORP.	–5,5
MIDWAY B	–4,6

Vi tar det rätta igen

Trots en stark kursutveckling under 2013 räknade vi med ett nytt framgångsrikt år för Cloetta på börsen. Aktien tog dock en paus och steg i linje med index.

Köprådet förnyas eftersom Cloetta har goda möjligheter att öka vinsten rejält nästa år.

Di Uppföljning

Lågt p/e-tal och synergier efter förvärvet av Leaf gjorde att Di såg godisbolaget Cloetta som köpvärt för ett år sedan.

Aktien har sedan dess stigit med 5 procent vilket i stort sett är i linje med börsutvecklingen. Därmed blev köprekommendationen inget dåligt råd, men å andra sidan var det heller inte bättre än att under samma tid ha ägt en indexfond.

Skälet till att Cloettas aktie inte har lyft är att negativa valutaeffekter har pressat årets resultat, vilket gör att vinsten inte kommer att nå upp till vår prognos på 397 miljoner kronor efter skatt. Vi är dock fortsatt optimistiska till aktien.

En uppköpskandidat

Den höga skuldsättningen, Cloetta har en nettoskuld på 3,5 miljarder kronor, gör att bolaget har en stor hävstång i verksamheten och att räntefallet kommer att ge lägre kostnader 2015 jämfört med i år.

Med tanke på den stabila chokladkonsumtionen är det en klart hanterbar skuldsättning ur ett riskperspektiv. Vidare räknar vi med fortsatta synergivinster liksom att Cloetta precis som för ett år sedan alltjämt är en uppköpskandidat.

Aktien är därmed snarare ännu mer attraktiv i dag än för ett år sedan. Speciellt som Cloetta till våren kommer att ta över lösgodisförsäljningen i Coops svenska butiker från Candyking. Det kan bli början på fler lönsamma affärer inom denna intressanta del av konfektyrmarknaden. (Di)

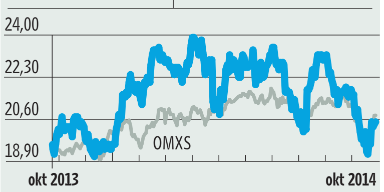
Di Uppföljning

AKTIE:
Cloetta

DI:S RÅD FÖR ETT ÅR SEDAN:
Köp (låg risk)

AKTIEKURS DÅ:	AKTIEKURS NU:
19,60 kr	*20,50 kr*

KURSUTVECKLING:	OMXS UNDER PERIODEN:
5%	*7%*

Källa: Infront

Köp trots den

Under Börje Ekholms nio år som vd har Investor blivit mer investering och mindre makt.

Aktien är köpvärd trots att substansrabatten är låg i ett historiskt perspektiv.

Di Veckans aktie

ULF PETERSSON
mattias.mauritzon@di.se 08-573 650 35

Tiden går. Om knappt två år fyller Investor 100 år och om mindre än ett år har Börje Ekholm varit Investors vd i ett decennium.

Under hans ledning har investmentbolaget tagit ett antal viktiga steg mot att bli en modern portföljförvaltare. När Börje Ekholm blev vd i september 2005 var Investor i stort sett obelånat, andelen onoterade investeringar vid sidan av börsen utgjorde 14 procent och förvaltningen kostade årligen 0,35 procent av tillgångsmassan. Sedan dess har den onoterade andelen fördubblats, belåningen har ökat till strax under 9 procent av tillgångarna och förvaltningskostnaden har halverats.

Nya innehav en bra utveckling

Det har tillkommit nya kärninnehav i form av Husqvarna, Sobi, Wärtsilä, Aleris, Mölnlycke och Permobil, medan WM-data och Scania har sålts. Gambro har både köpts och sålts. OMX tog motsatt riktning då Investor först sålde OMX och tre år senare återinvesterade i Nasdaq OMX-aktien.

Det är en bra utveckling. Den ökade belåningen har skapat aktieägarvärde, den högre andelen onoterade innehav har gjort Investor mer attraktivt för investerare och dessutom gett ökat finansiellt manöverutrymme genom tillgång till eget kassaflöde.

Men det är också mycket som inte har hänt. Huvuddelen av portföljen består fortfarande av aktier i SEB, Astra Zeneca, ABB, Electrolux, Atlas Copco och Ericsson.

▶ **Lämpligen borde** Investor öka den onoterade delen. Ratos omvandling och kursuppgång i början av 00-talet, liksom den senaste tidens kursfall för Kinnevik är bra exempel på att en stor andel börsaktier drar ned värdet genom ökad substansrabatt. Det finns många skäl till att substansrabatten existerar. Ett är den skattekostnad det innebär att likvidera ett investmentbolag jämfört med att direktäga aktier.

Ett annat skäl är den extra förvaltningskostnaden jämfört med att direktäga investmentbolagets aktieportfölj. För att slippa vara värddjur åt passiva investerare och göra skäl för den extra förvaltningskostnaden är det verkningsfulla lusmedlet unika investeringar som aktieägaren inte kan göra på egen hand.

▶ **Investor borde också** bredda portföljen till att omfatta fastighetsinvesteringar. Fastigheter är en naturlig del av en stor portfölj som Investors och särskilt attraktivt i dagens negativa realräntetider. Dessutom är fastigheter extra lämpligt för placerare med Investors långa placeringsperspektiv.

I dag utgör fastig-

Di Råd

REKOMMENDATION:
Köp

RISK:
Låg

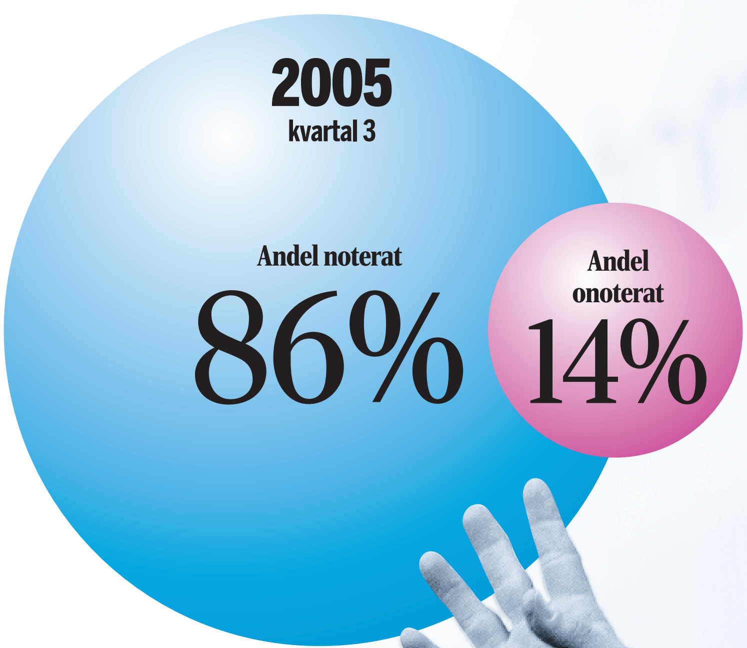
TRE PLUS:
■ **Andelen** onoterade innehav minskar rabatten.
■ **Högre** direktavkastning än börsen.
■ **Bra historik** och låg förvaltningskostnad.

TRE MINUS:
■ **Substansrabatten** är historiskt låg.
■ **Bred portfölj** gör aktien trubbig.
■ **Trögrörlighet** i kärninnehaven.

Investor väljer rätt

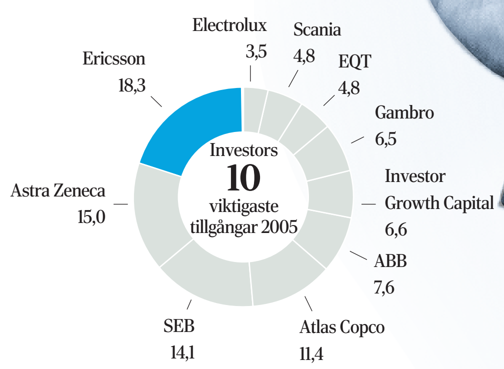
Fler onoterade innehav, lägre kostnader och högre utdelning gör Investor köpvärd.

Andel noterade/onoterade innehav, procent

■ **Avser respektive innehavs andel av totala portföljen**

Källa: Bolaget.

Räntor, i fredags

SV KORT +0,01p 0,09%	SV LÅNG –0,02p 1,25%	USA 10 ÅR +0,00p 2,27%

Valutor, i fredags

TCW 125,40 KR -0,2 öre	EURO 9,20 KR +1,5 öre	USD 7,25 KR -1,8 öre	GBP 11,67 KR +2,8 öre	JPY 6,72 KR +1,0 öre	DKK 1,24 KR +0,2 öre	NOK 1,10 KR -0,5 öre	CHF 7,63 KR +1,6 öre

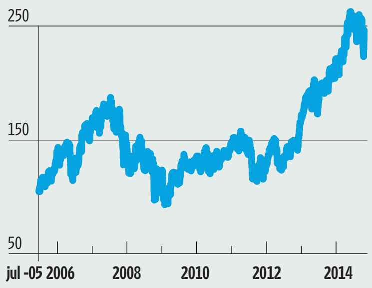
Råvaror, i fredags

BRENT OLJA86,1USD/FAT -0,7	Au GULD 1230,8 USD/UNS -0,7	Ag SILVER 1719,0 CENT/UNS +12,0	Cu KOPPAR 6718,5 USD/TON -12,0	Zn ZINK 2230,0 USD/TON -15,0	Al ALUMINIUM 1984,5 USD/TON +12,5

låga rabatten

Di Fakta

■ **Kronor per aktie**

Källa: Infront

Detta är Investor

■ **Verksamhet:** Investmentbolag.
■ **Börsvärde:** 191 miljarder kronor.
■ **Anställda:** 85 i förvaltningsdelen.
■ **Vd:** Börje Ekholm.
■ **Ordförande:** Jacob Wallenberg.
■ **Största ägare:**
▸ **Wallenbergsstiftelser** (23 procent)
▸ **Alecta** (5 procent)
▸ **AMF** (3 procent)
▸ **Harbor Funds** (2 procent)

hetsbolaget Vectura bara 1 procent av tillgångarna.

▸ **För det tredje** borde Investor utnyttja sitt varumärke till att investera i verksamheter där vem som är ägare har betydelse. Inom skol- och vårdsektorerna kommer framtidens kunder i högre grad än tidigare generationer vilja välja hos vem man är kund och då smäller familjen Wallenberg högre än okända riskkapitalister, vars frånvaro i valdebatten för övrigt gjorde att vårdsektorn spelades bort när den politiska diskussionen gick från att vara en fråga om långsiktigt ägande till att handla om vinster. Nu när få vågar investera i vård och skola borde Investor gå på tvärs.

▸ **Ett fjärde sätt** att öka attraktiviteten är att aktivera förvaltningen av kärninnehaven. Under de nio år Börje Ekholm har varit vd har Investor varken köpt eller sålt en enda aktie i Astra Zeneca. Detta under en period då bolaget fördubblades i värde mellan 2005 och 2007, halverades under 2008 och fördubblades igen fram till i dag. Någon gång under dessa nio år och snabba kursrörelser tycker man att Börje Ekholm borde ha sett ett stabilt läkemedelsbolag som Astra Zeneca som antingen köp- eller säljvärt. Och om Astra Zeneca är ett kvarvarande maktinnehav som inte ska säljas oavsett värdering borde aktierna lämpligen flyttas över till Wallenbergs familjestiftelse FAM.

▸ **Nu när Investor** har kassaflödesgenererande investeringar borde det också återköpa aktier vid tillfällen när substansrabatten är hög.

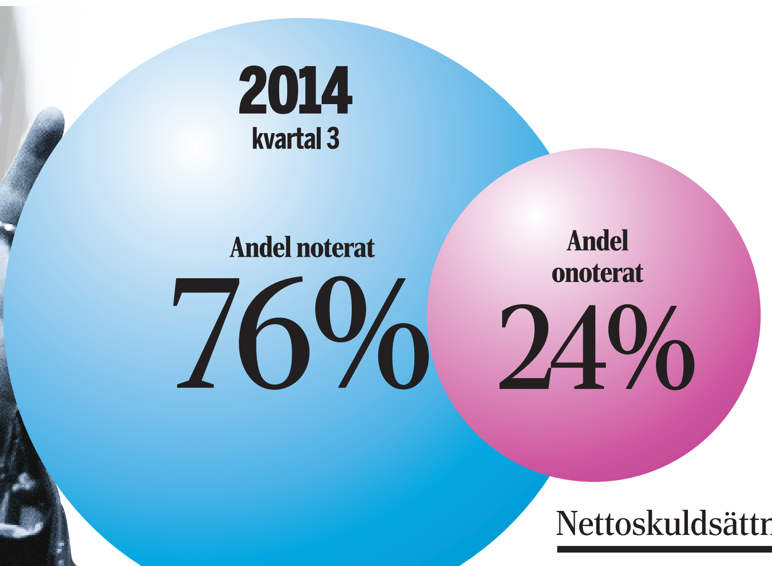
Potential för förbättring

Investeringar i investmentbolag görs om portföljen är intressant och substansrabatten hög. Men också om portföljen bedöms ha förbättringspotential. Dagsformen på Investors portfölj är god. I stort sett samtliga större noterade innehav har gått bättre än börsen på senare år. Däremot är substansrabatten lägre än det historiska genomsnittet och är i dag cirka 26 procent inräknat övervärden i teleoperatören Tre och Mölnlycke. I det investeringsperspektivet blir rekommendationen neutral.

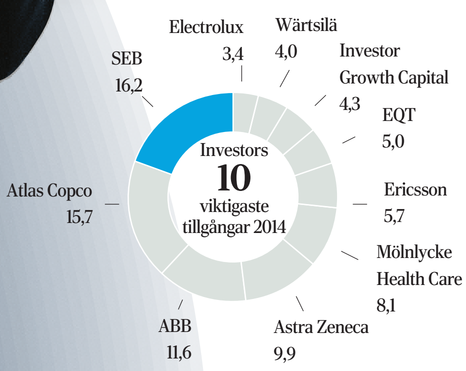
Men lägger man till att Investor inom de fem nämnda områdena har möjligheter utöver dagens portfölj, som vi tror att det kommer att utnyttja, blir rekommendationen köp.

▶ di.se
Följ Investor på börsen
■ www.di.se/borsen

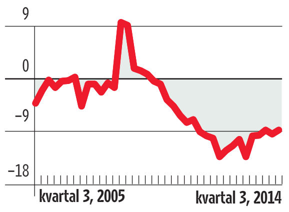

■ **Avser respektive innehavs andel av totala portföljen**

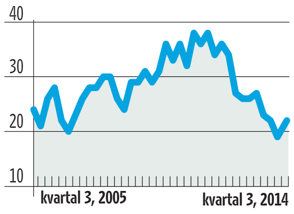
Nettoskuldsättning

■ **Procent**

Substansrabatt

■ **Procent**

GRAFIK: PER ÅSTRÖM, STEFAN ROTHMAIER. FOTO: JONAS EKSTRÖMER

---

5 Frågor till...

Börje Ekholm
■ **vd för Investor**

”Vi tycker att fastigheter är attraktivt”

Kommer ni att investera mer eller mindre i skola och vårdsektor efter valet och varför?

”Vi kommer att fortsätta att investera i vårt vårdbolag Aleris, trots att de förslag som den nya minoritetsregeringen har lagt fram skapar en osäkerhet som de närmaste åren lägger en våt filt över vårdmarknaden. Men samtidigt innebär den demografiska utmaningen att investeringar inom vård och omsorg kommer att behöva öka avsevärt. Privata bolag kommer att behövas för att möta efterfrågan.”

Investors skuldsättning har minskat till följd av kursuppgångar bland de noterade bolagen. Med tanke på ränteläget är det inte dags att investera mer?

”Vi investerar gärna mer via våra dotterföretag. Vi skulle gärna lägga till fler dotterföretag till portföljen och köpa mer i våra noterade innehav. Jag vill dock inte att vi hamnar i samma läge som 2002–2003 då vi blev överbelånade och inte kunde agera på de möjligheter som fanns.”

I nuvarande läge med negativa realräntor borde inte fastighetssektorn då vara något för Investor?

”Vi är först och främst aktiva ägare till bolag inom verkstad, teknik, bank och hälsovård. Det är områden vi kan. Fastigheter är ett nytt område och vi har inom Vectura börjat bygga upp en verksamhet. Vi tycker det är attraktivt och vi kommer att arbeta vidare, men hur stort det blir får vi se.”

Ni har varit väldigt passiva med att köpa och sälja befintliga aktier på senare år. Varför då?

”Vi är inte traders i aktier, vi är långsiktiga ägare till bolag. Vi har inte sålt enskilda aktier i något innehav på länge, och det ingår inte i vår strategi. Däremot köper vi på oss om det är billigt. Värdegapet, skillnaden mellan marknadsvärdet och vår värdering, har de senaste åren varit litet, vilket har gjort köpen färre. Men vi har köpt in två nya kärninvesteringar, Wärtsilä och Permobil, ökat i ABB och investerat mer i Mölnlycke och Aleris.”

Hur tror du Investor förändras de kommande tio åren?

”I alla tider har Investor förändrats. Men även om tio år kommer vi att vara en ägare som jobbar långsiktigt. Jag hoppas att andelen helägda verksamheter har ökat om tio år.”

ULF PETERSSON

Avkastning för fondindex

Procent, ändring sedan	1v	1 mån	årssk
Europa	3,3	-3,9	4,5
Global	3,5	-2,3	11,3
Nordamerika	4,4	-1,2	16,3
Norden	4,5	-3,5	9,2
Sverigefonder	4,4	-2,5	5,8
Tillväxtmarknader	2,1	-2,6	12,8

Procent, ändring sedan	1v	1 mån	årssk
Asien exkl Japan	3,2	-1,3	18,2
Japan	4,2	-4,1	4,1
Sv (30-49%)+Global	3,8	-3,1	10,0
Sverigefonder Småbolag	4,7	-1,8	8,2
Östeuropa	2,2	-3,8	-0,2
Blandfonder	2,3	-1,8	6,7

Veckoindex

Procentuell förändring sedan en vecka.

Sverige[1]	Europa[2]	Norden[3]	IT[4]
+4,2	+2,8	+4,1	+5,0
Världen[5]	**USA[6]**	**Pacific[7]**	**Läkemedel[8]**
+4,1	+5,2	+3,1	+6,5

1) MSCI Sweden (data från 24/10) 2) MSCI Europe (24/10) 3) MSCI Nordic Countries (24/10) 4) MSCI ACWI/Information Tech (24/10) 5) MSCI ACWI (24/10) 6) S&P 500 (24/10) 7) MSCI AC Pacific Ex Japan (24/10) 8) MSCI ACWI/Health Care (24/10)

Index sedan årskiftet

Procentuell förändring sedan årskiftet.

Sverige[1]	Europa[2]	Norden[3]	IT[4]
+4,5	+5,9	+10,0	+21,1
Världen[5]	**USA[6]**	**Pacific[7]**	**Läkemedel[8]**
+15,0	+22,0	+15,5	+29,6

1) MSCI Sweden (data från 24/10) 2) MSCI Europe (24/10) 3) MSCI Nordic Countries (24/10) 4) MSCI ACWI/Information Tech (24/10) 5) MSCI ACWI (24/10) 6) S&P 500 (24/10) 7) MSCI AC Pacific Ex Japan (24/10) 8) MSCI ACWI/Health Care (24/10)

TOPP 100FONDERNA

ÄNDR SEDAN ÅRSSKIFTET	NAV KURS	ÄNDRING %
Aktie-Ansvar Graal	140,67	3,1
AMF Aktiefond Sverige	396,70	6,1
AMF Aktiefond Världen	251,28	9,1
AMF Balansfond	210,83	7,8
Carnegie Rysslandsfond	44,41	-13,8
Carnegie Strategi A	947,46	9,3
Carnegie Sverigefond	1739,25	9,3
Carnegie Worldwide 1A SEK	705,01	17,4
Catella Hedgefond	160,42	6,6
Catella Reavinstfond	341,43	7,3
Danske Invest Aktiv Förmögenhetsförvaltning	2568,43	5,4
Didner & Gerge Aktiefond	1855,52	9,5
East Capital Balkanfonden SEK	14,10	22,0
East Capital Rysslandsfonden SEK	863,38	-28,4
East Capital Östeuropafonden SEK	29,68	-13,6
Folksams Aktiefond Sverige	549,28	6,1
Folksams LO Fond Sverige	228,43	6,3
Folksams LO Fond Världen	105,68	13,4
Handelsbanken Flermarknadsfond	208,54	8,2
Handelsbanken Korträntefond Sverige	104,46	0,8
Handelsbanken Lux Korträntefond Sverige	144,40	0,8
Handelsbanken Nordenfond	759,49	11,4
Handelsbanken Nordiska Småbolagsfond	538,29	7,5
Handelsbanken Svenska Småbolagsfond	848,71	10,8
Handelsbanken Sverige/Världen	219,58	6,9
Handelsbanken Sverigefond Index	7419,65	6,3
Handelsbanken Sverigefond	1339,20	7,1
Lannebo Småbolag	50,58	8,6
Länsförsäkringar Europa Aktiv	336,53	9,3
Länsförsäkringar Kort räntefond	104,85	0,7
Länsförsäkringar Lång räntefond	155,89	6,0
Länsförsäkringar Sverige & Världen	29,24	10,0
Länsförsäkringar Sverige Aktiv	946,33	5,0
Länsförsäkringar Trygghetsfond	298,06	7,4
Nordea Alfa	757,02	3,3
Nordea Futura	450,07	8,9
Nordea Likviditetsinvest	155,82	0,6
Nordea Nordenfonden	693,78	-1,6
Nordea Obligationsinvest	519,59	9,5
Nordea Optima	605,74	9,0
Nordea Sekura	288,45	0,7
Odin Norden SEK	1734,63	6,9
Odin Sverige SEK	2554,52	0,1
SEB Aktiesparfond	11,65	15,5
SEB Corporate Bond SEK Lux	17,02	6,5
SEB Europafond	8,31	5,0
SEB Korträntefond SEK – Lux	23,22	0,6
SEB Korträntefond SEK	10,25	0,6
SEB Likviditetsfond SEK Ack	12,05	0,2
SEB Läkemedelsfond	12,08	31,2
SEB Nordenfond A SEK	19,38	13,8
SEB Obligation Flex SEK	10,40	1,3
SEB Sverige Småbolag C/R	127,59	8,9
SEB Sverige Småbolag	28,85	9,6
SEB Sverige Stora Bolag	13,57	8,3
SEB Sverigefond	14,36	7,5
SEB Världenfond	11,99	12,7
SEB Östeuropafond	22,34	-9,3
SKAGEN Global SEK	1234,43	6,3
Skandia Balanserad	299,76	6,3
Skandia Sverige	887,95	5,3
SPP Generation 40-tal	215,06	7,4
SPP Generation 50-tal	287,35	9,8
SPP Generation 60-tal	335,54	11,6
SPP Generation 70-tal	148,32	11,8
Swedbank Robur Aktiefond Pension	17,28	9,7
Swedbank Robur Allemansfond Komplett	51,30	8,8
Swedbank Robur Bas Mix	23,26	3,7
Swedbank Robur Ethica Sverige	6225,83	4,4
Swedbank Robur Europafond	20,37	3,3
Swedbank Robur Exportfond	79,16	6,6
Swedbank Robur IP Aktiefond	37,77	8,8
Swedbank Robur Kapitalinvest	75,99	8,7
Swedbank Robur Mix Indexfond Sverige	215,10	5,8
Swedbank Robur Mixfond Pension	15,83	9,0
Swedbank Robur Nordenfond	78,25	6,7
Swedbank Robur Penningmarknad MEGA	94,01	0,6
Swedbank Robur Penningmarknadsfond	101,70	0,4
Swedbank Robur Rysslandfonden	17,23	-20,8
Swedbank Robur Småbolagsfond Europa	24,29	-1,6
Swedbank Robur Småbolagsfond Norden	87,03	-0,5
Swedbank Robur Småbolagsfond Sverige	62,28	3,9
Swedbank Robur Sverigefond MEGA	53,85	6,4
Swedbank Robur Sverigefond	313,88	5,6
Swedbank Robur Technology	139,15	21,7
Swedbank Robur Östeuropafond	24,53	-7,7
XACT OMXSB UTD	349,11	5,9

VECKANS FONDKOLL: AVKASTNING, RISK OCH RATING

FOND	FÖR-MÖGENHET MKR	AVKASTNING, % SENASTE 1 VECKAN	1 MÅN	12 MÅN	36 MÅN	ANT MÅN ÖVER INDEX	RISK	RATING
AMERIKA								
AXA Rosenberg US Equity Alpha B USD		4,7	-2,0	28	77		10	
BL Equities America B		4,4	-0,7	23	69		8	3
Fidelity Funds America Fund		3,9	-1,1	32	88	21	9	
Folksams Aktiefond USA	1003	5,0	0,5	25	66	23	8	4
Franklin US Equity A (acc) USD		4,3	-2,1	26	64		9	5
Franklin US Opportunities Fund A (acc) USD		5,5	-1,0	24	67		11	5
Handelsbanken Amerikafond	778	4,6	-0,2	21	75	19	9	4
Handelsbanken Amerika Småbolag USD	259	4,2	0,9	14	75	21	9	4
JPM America Equity A (Dist) USD		3,9	-1,1	25	83	20	10	
JPM US Value A (Dist) USD		4,3	-0,8	26	76	20	9	
Länsförsäkringar USA Aktiv	2584	4,9	-0,5	28	77	17	9	4
BlackRock US Basic Value A		4,4	-2,5	24	75	20	10	3
Nordea North America Fund	41	5,4	-0,6	31	73	18	9	3
Nordea -1 Sicav North American Value Fund	244	4,3	-2,0	23	56	18	9	
Öhman Etisk Index USA A SEK	713	4,6	-1,1	28	77	20	9	
Swedbank Robur Amerikafond	716	5,0	0,7	23	61	19	8	4
SEB Nordamerikafond	1874	4,3	-0,7	28	80	17	9	3
SEB Nordamerika Chans/Risk - Lux	1142	4,6	-1,2	20	66	15	10	3
SPP Aktiefond USA	1276	4,6	-0,6	28	80	32	9	
AMERIKA SMÅBOLAG								
Franklin US Small-Mid Cap Growth A (acc) USD		4,8	-1,7	21	62		10	3
JPM US Small Cap Growth A (Dist) USD		2,6	-0,9	7	61	16	12	
SEB Nordamerika Småbolag	432	2,3	-2,0	10	61	18	12	5
UBS (Lux) Equity Fund - Small Caps USA P-acc		4,2	-2,4	8	54	15	11	
GLOBAL								
Aktie-Ansvar FondSelect	227	0,0	0,0	20	57		8	
AMF Aktiefond Global	571	4,1	-2,3	18	59	19	9	3
AXA Rosenberg Global Equity Alpha B USD		4,0	-3,1	20	61		9	
DNB Global SRI	170	4,9	-3,1	13	53	19	9	4
DNB Utlandsfond	554	4,0	-3,4	13	58	18	9	4
Carnegie Worldwide 1A SEK	5314	4,9	-1,2	22	58	23	8	4
Danske Invest Global Index	326	4,0	-2,3	20	57	13	8	
Danske Invest SRI Global	414	4,0	-2,3	21	57	14	8	3
Danske Invest Europa	465	3,8	-4,2	7	48	19	12	
Danske Invest Europe High Dividend	711	4,3	-4,8	13	43	19	11	4
Danske Invest Global StockPicking	570	4,7	-3,3	15	41	19	9	4
Folksams Globala Aktiefond	506	3,8	-3,5	15	46	15	10	3
Folksams Tjänstemannafond Världen	1316	3,9	-2,4	18	55	15	8	3
Franklin Mutual Beacon A (acc) USD		3,9	-2,3	22	67		9	
Handelsbanken Globalfond	2803	3,6	-2,4	16	50	20	9	3
Länsförsäkringar Offensiv	943	4,8	-2,8	12	42	17	9	
Länsförsäkringar Global Aktiv	1813	2,8	-4,8	8	49	17	11	3
Nordea Stratega 100	66	4,2	-2,0	15	46		10	
Nordea -1 Sicav Global Value Fund	94	3,6	-3,6	11	44	13	9	
Öhman Varumärke SEK	90	2,7	-2,8	18	52	19	9	4
Swedbank Robur Ethica Global MEGA	627	3,6	-3,2	18	54	13	8	3
Swedbank Robur Globalfond	3304	4,2	-2,9	18	53	15	9	3
Swedbank Robur Globalfond MEGA	1242	4,1	-2,9	19	56	17	9	3
SEB Etisk Globalfond	313	3,9	-1,4	22	62	21	9	2
SEB Strategi Global	906	4,2	-3,4	16	48	17	9	
SEB Global Chance/Risk Fund C SEK Acc	296	4,6	-2,8	24	67	23	11	3
SEB Global Lux SEK	1096	4,4	-0,7	24	65	22	7	2
SEB Globalfond Chans/Risk	2147	4,6	-2,7	24	68	22	11	3
Skandia Selected: Utland Offensiv	185	3,6	-1,5	13	41		8	
Skandia Världen	1744	3,2	-2,3	11	42		10	3
SPP Aktiefond Global	2871	4,0	-2,2	19	54	20	10	
BRANSCHFONDER TEKNOLOGI								
Fidelity Funds Global Telecommunications		2,6	-3,3	10	41	27	10	
Folksams Framtidsfond	636	4,0	-2,2	28	72	23	9	
Franklin Technology A (acc) USD		4,7	-1,8	28	54		12	
Handelsbanken IT-fond	444	4,8	-2,1	33	66	17	10	
Handelsbanken IT-fond	444	4,8	-2,1	33	66	17	10	
JPM Europe Technology A (Dist) EUR		3,9	-5,0	13	68		12	
JPM US Technology A (Dist) USD		3,7	-2,8	21	45		13	
Öhman IT SEK	665	3,8	-3,4	27	57	18	11	
SEB Teknologifond	2211	4,2	-2,3	25	50	17	9	
Skandia TIME Global	354	4,2	-2,7	21	77	24	10	
BRANSCHFONDER LÄKEMEDEL								
Carnegie Medical 1A SEK	2628	6,2	1,3	43	113	20	10	
Fidelity Funds Global Health Care Fund		4,8	0,1	36	99	22	10	
FIM Rohto		5,8	0,1	33	97		10	
Handelsbanken Läkemedelsfond	501	7,0	0,2	36	110	18	11	
SEB Läkemedelsfond	5118	6,9	-0,0	38	104	18	10	
UBS (Lux) Equity Fund - Health Care P-acc		4,8	-1,5	37	101	22	11	
BRANSCHFONDER ÖVRIGA								
Swedbank Robur Ny Teknik	590	6,4	-0,1	22	79		11	
Baring Global Resources Fund		3,5	-5,3	5	-13		14	
Baring Leading Sectors Fund		4,3	-3,0	11	36		8	4
Fidelity Funds Global Financial Services		3,1	-2,5	15	65	23	12	
Fidelity Funds Global Industrials		2,5	-4,8	9	27	22	12	
JPM Global Financials A (Acc) USD		3,9	-2,1	15	63	22	14	
Lannebo Vision	387	4,6	-1,7	30	70		10	
Länsförsäkringar Fastighetsfond	2676	5,0	-1,5	22	69	21	14	
Odin Fastighet SEK	20	5,5	-1,0	11	39	21	14	
Odin Maritim SEK	664	4,3	-7,4	-6	11		17	
Odin Offshore SEK	1872	2,4	-11,0	-9	1		17	
Öhman Hjärt- och Lungfond SEK	1100	4,8	-2,6	19	75		10	
Swedbank Robur Technology	6868	4,2	-2,8	33	62		10	
Swedbank Robur Råvarufonden	759	0,2	-6,9	-6	-11	20	15	
Swedbank Robur Realinvest	2723	4,4	1,9	17	53	22	11	
SEB Fastighetsfond	864	4,4	4,4	18	52	24	13	
UBS (Lux) Equity Fund - Eco Performance P-acc		4,2	-2,7	17	59		9	3
UBS (Lux) Equity Fund - Financial Serv.P-acc		3,6	-2,9	15	73	18	12	
UBS (Lux) Equity Fund - Global Innovators P-acc		4,0	-1,4	14	44	17	9	
BLANDFONDER 20-30% AKTIER								
Nordea Stratega 10	180	0,5	0,4	6	16		2	
Swedbank Robur Premium Försiktig	337	1,1	-1,2	1	12		4	
Skandia Försiktig	1170	0,9	-0,4	5	14	11	2	
BLANDFONDER 31-45% AKTIER								
KPA Etisk Blandfond 1	352	2,2	-0,6	10	33	23	5	
DNB Lärarfond 59+ år	398	1,3	-0,6	6	20	23	3	
Nordea Stratega 30	71	1,4	-0,1	9	24		4	
SEB Trygg Liv Placeringsfond	4116	1,6	-0,8	10	27		4	
BLANDFONDER 46-60% AKTIER								
Danske Invest Aktiv Förmögenhetsförvaltning	5004	3,4	-1,9	7	28	15	9	
Danske Invest Horisont Balanserad	1718	2,7	-1,3	9	31	22	6	
Handelsbanken Flermarknadsfond	8707	3,4	-1,7	10	32	9	5	
Handelsbanken Balans 50	505	3,6	-1,7	9	33		5	
Handelsbanken Stiftelsefond	567	4,1	-1,7	11	40	14	6	
Nordea Donationsmedelsfond utd	2190	2,4	1,1	13	45	12	7	
Nordea Futura	13135	2,7	-1,0	11	33	13	6	
Nordea SPARA Trean	967	2,7	-1,0	11	32	13	6	
Nordea Stratega 50	81	2,2	-0,8	11	32	20	6	
Swedbank Robur Premium Balanserad	1155	2,2	-2,5	2	16		7	
Swedbank Robur Mix Indexfond Sverige	4271	2,5	-1,0	7	33	23	7	
Swedbank Robur Mixfond Pension	4528	2,5	-1,5	11	32	17	5	
Swedbank Robur Bas Mix	15748	2,4	-1,7	5	23	16	5	
SEB Strategi Balanserad Global	1493	2,5	-2,2	10	28		5	
SEB Trygghetsfond Ekorren	1943	2,3	-1,0	9	32		7	
Skandia Balanserad	12463	2,1	-1,3	8	26		5	
BLANDFONDER 61-85% AKTIER								
AMF Balansfond	10756	2,7	-1,3	10	41	18	7	
Swedbank Robur Etik Balanserad	197	2,1	-2,3	3	15	10	7	

Di Så läser du tabellerna

Veckans fonder Vi redovisar fyra fonduppställningar, samma fonder återkommer alltså var fjärde vecka. Länderfonder, branschfonder och blandfonder är några av de grupper vi har med.
Kolumn 1: Fondförvaltare samt fondnamn.
Kolumn 2: Fondförmögenhet i miljoner kronor. Uppdateras kvartalsvis.
Kolumn 3-6: Fondens avkastning i procent senaste veckan, senaste månaden samt senaste 12 respektive 36 månaderna omräknat till svenska kronor.
Kolumn 7: Antal månader som fonden har gått bättre än sitt jämförelseindex under de senaste 36 månaderna.
Kolumn 8, Risk: Ett riskmått som anger hur mycket avkastningen varierar mellan olika tidsperioder. Beräknat som standardavvikelse för fondens månadsavkastning under de senaste 36 månaderna.
Ju högre siffra desto högre risk. 0-2 mycket låg risk, 3-8 låg risk, 9-16 medelhög risk, 17-24 hög risk, 25 och uppåt mycket hög risk.
Kolumn 9, Rating: W-rating bygger på en noggrann analys av den avkastning och de risker som förvaltaren tagit under tidigare år i kombination med en samlad bedömning av förvaltarens förutsättningar att lyckas bra framöver.
Fonder med samma placeringsinriktning jämförs med varandra och rangordnas efter en rad olika kriterier.
Dessa vägs sedan samman till en siffra mellan 1 och 5, som utgör fondens W-rating.
* = Fondens framtida avkastning kan komma att avvika mycket från index jämfört med andra fonder i kategorin.
Avkastning för fondindex: Moneymates fondindex bygger på en oviktad genomsnittlig avkastning för fonder inom respektive kategori. All avkastning är i SEK.
Topp 100-fonderna: Utvecklingen sedan årsskiftet för svenska fonder med störst fondförmögenhet. De 20 mest populära PPM-fonderna finns med. KÄLLA: MONEYMATE/WASSUM

Index

Procentuell förändring sedan årsskiftet.

Sverige[1]	Europa[2]	Norden[3]	IT[4]
+4,7	+6,2	+10,5	+20,6
Världen[5]	**USA[6]**	**Pacific[7]**	**Läkemedel[8]**
+14,7	+21,3	+15,6	+28,5

1) MSCI Sweden (data från 23/10) 2) MSCI Europe (23/10) 3) MSCI Nordic Countries (23/10) 4) MSCI ACWI/Information Tech (23/10) 5) MSCI ACWI (23/10) 6) S&P 500 (23/10) 7) MSCI AC Pacific Ex Japan (23/10) 8) MSCI ACWI/Health Care (23/10)

Bästa fonderna/Sverige

Procentuell förändring de senaste 3 månaderna.

Fond	Förändring
Handelsbanken Fonder AB Handelsbanken AstraZeneca Allemansfond	–1,7
Spiltan Fonder AB Spiltan Aktiefond Stabil	–1,9
Carnegie Fund Management Company S.A. Carnegie Swedish Large Cap 1A	–2,5
Handelsbanken Fonder AB Handelsbanken Sverige Selektiv (A1) SEK	–2,6
Cicero Fonder AB Cicero Focus	–2,8

Sämsta fonderna/Sverige

Procentuell förändring de senaste 3 månaderna.

Fond	Förändring
Danske Capital AB Danske Invest Sverige Fokus	–11,0
Gustavia Fonder AB Gustavia Småbolag	–8,9
AMF Fonder AMF Aktiefond Småbolag	–7,8
DNB Asset Management AS, Filial Sverige DNB Småbolagsfond A	–7,5
Skandia Fonder AB Skandia Småbolag Sverige	–7,5

Bäst rating/Sverige

Morningstars Total Rating.

Fond	Rating
Handelsbanken Fonder AB Handelsbanken AstraZeneca Allemansfond	★★★★★
Lannebo Fonder Lannebo Sverige 130/30	★★★★★
DNB Asset Management AS, Filial Sverige DNB Sweden Micro Cap	★★★★★
Carnegie Fonder AB Carnegie Sverigefond	★★★★★
Didner & Gerge Fonder AB Didner & Gerge Småbolag	★★★★★

DAGENS INDUSTRIS KONKURSINFORMATION

FÖR SÄKRARE AFFÄRER www.bisnode.com

STOCKHOLMS LÄN

Tribolator i Norden AB, Haninge
Hanra AB, Stockholm
Promocar i Stockholm AB, Stockholm
Kakelproffsen Crille O Håkans Bygg AB, Vällingby
Cj Lastmaskiner AB, Järfälla
Broax AB, Täby
Ternatus Entreprenad AB, Norsborg
Bo Bergman Produktion AB, Stockholm
R.K Mix AB, Stockholm
Semako AB, Stockholm
Tripak Tillverkning AB, Stockholm
Business Language Skills Sweden AB, Stockholm
Ajm Städ AB, Stockholm
Irina Silverstore AB, Stockholm
Hammarby Group AB, Stockholm
Toppvindar AB, Stockholm
Ståhlborg Restauranger & Sports AB, Stockholm
Smidesinnovatörerna Stockholm AB, Stockholm
Tant Åkes Husmans AB, Stockholm
Blomédia Förlag AB, Sollentuna
Ecentera AB, Stockholm
Stockholm Bygg och Transport Skandinavien AB, Stockholm
B.R.A. Smide Stockholm AB, Stockholm
Stockholm Creators Construction & Interior AB, Stockholm
Modna Bygg & Städ AB, Tumba
Åtta-Tio Minilivs AB, Stockholm
Yoi AB, Stockholm
Mancar Bygg AB, Solna
Brolunds Måleri & Byggtjänst AB, Tyresö
Roslagens Kontrollansvarig & Blidö Bygg AB, Stockholm
Fansight Media AB, Stockholm
Kaistinen Byggtjänst AB, Stockholm
Armkrok - För Er Utveckling AB, Hässelby
Pahlero Bygg & Entreprenad AB, Stockholm
Sbb International Consulting AB, Stockholm
Bon Saldo AB, Bandhagen
Weda Bilcenter AB, Södertälje
Astartes Sverige AB, Stockholm
Selasor AB, Stockholm
Lek O Bus i Västerås AB, Järfälla
Barce AB, Stockholm

UPPSALA LÄN

Tomas, Simon, Tomas, Bygg och Entreprenad AB, Enköping

SÖDERMANLANDS LÄN

Eskilstuna Ytbehandling AB, Eskilstuna
Glashytta Nyköping AB, Nyköping

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Kwt Service AB, Norrköping
Dxt India AB, Norrköping
Phobos Investment Europe AB, Kolmården
M.E.N.O.F Agency AB, Linköping

JÖNKÖPINGS LÄN

S Uvenman Data AB, Hillerstorp

KRONOBERGS LÄN

Deltico AB, Virestad
Dbt Bygg O Städ AB, Växjö
Sjöstens Byggtjänst AB, Växjö

BLEKINGE LÄN

Db Nutrition AB, Karlskrona
Blommor & Ting i Olofström AB, Sölvesborg

SKÅNE LÄN

Köttcentralen i Helsingborg AB, Helsingborg
Skyrup Trade AB, Tyringe
Antheco Transport AB, Mörarp
Antheco Frukt & Grönt AB, Mörarp
An Frakt AB, Malmö
Skivarp Konsult och Invest AB, Ystad
Portolead Asia AB, Lund
Vinblads Fjärr AB, Tygelsjö
Skandinavia Transport AB, Malmö
Nannalinnea Blommor i Malmö AB, Malmö
Skånska Konferenser AB, Lund
Hollin AB, Malmö
Zap Distribution Logistic AB, Malmö
Krunkov AB, Malmö

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Biggo Music Produktion AB, Skara
Soxbox International Svenska AB, Hovås
Energi och VVS-Planering i Alingsås AB, Alingsås
Sin och Rolf Restaurang AB, Göteborg
Frihamnsneurologen AB, Göteborg
M:2 Promotion AB, Borås
Fastighets AB Älgö, Uddevalla
Minicont AB, Skövde
M.Y.T. Sweden AB, Uddevalla
Kullaviks Kakel AB, Torslanda
Jöns Allservice AB, Mariestad
Markentreprenörerna Gråbo AB, Gråbo
Byggstäd och Bygglogistik Väst AB, Göteborg
Visuell Effekt AB, Göteborg
Sadam Riv & Håltagning AB, Göteborg
Håltagning O Smidesservice i Väst AB, Surte
Ekendahls Åkeri AB, Skara
Lilla Landsortsfastigheter AB, Göteborg
Future Thinkers AB, Göteborg

VÄRMLANDS LÄN

Thorins Bil Holding AB, Karlstad

DALARNAS LÄN

Alltek Elektriska Sundborn AB, Falun
Borlänge Elit Måleri AB, Borlänge
Jnp Group Europe Asia Holding AB, Avesta

VÄSTMANLANDS LÄN

JS Interiör AB, Norberg
Systrarna Lassen & Karlsson AB, Västerås

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Söderkvists Åkeri i Övik AB, Örnsköldsvik
Kl Markservice AB, Lunde
Ramöns Gräv & Schakt AB, Lunde

JÄMTLANDS LÄN

Hackåsbutiken AB, Hackås

VÄSTERBOTTENS LÄN

J Jonsson Trafik AB, Umeå
E.H.V.A.C Energi & VVS Consulting AB, Lycksele
Stene Invest AB, Umeå

NORRBOTTENS LÄN

Gruvtrollets Lekland AB, Kiruna
Matthews Kläder AB, Haparanda
Rl Staffing Solutions AB, Vuollerim

Informationen kommer från Bisnode *Make a smart decision*

VINSTPROGNOSER

BOLAG	RES 2013, MKR	PROGNOS 2014, MKR	PROGNOS 2015, MKR
AAK	1017,00	1140,10	1340,40
ABB (USD)	4066,00	4054,70	4823,00
ALFA LAVAL	4172,00	4605,90	5437,20
ASSA ABLOY	6381,00	8426,00	9486,80
ASTRAZENECA (USD)	3267,00	3338,10	3934,00
ATLAS COPCO	16266,00	16699,20	19103,60
AUTOLIV (USD)	734,00	715,40	946,40
AXFOOD	1278,00	1426,90	1493,40
AXIS	637,20	771,00	952,00
BE GROUP	-56,00	23,30	50,70
BETSSON	596,20	781,20	945,90
BILLERUDKORSNÄS	828,00	1606,60	2017,10
BOLIDEN	1581,00	2044,10	3715,20
CLAS OHLSON	530,20	606,80	630,50
CLOETTA	210,00	373,70	583,60
COM HEM HOLDING	-880,00	-1114,40	201,20
CONCENTRIC	243,00	315,20	360,20
CYBERCOM GROUP	53,30	58,90	71,70
ELECTROLUX	904,00	2414,00	5205,20
ELEKTA	1502,00	1894,40	2264,20
ENIRO	392,00	181,00	136,70
ERICSSON	17098,00	17407,70	22504,20
GETINGE	3153,00	2396,60	3905,00
GUNNEBO	147,00	351,30	404,70
H&M	22526,00	25824,70	29216,40
HALDEX	110,00	247,60	420,40
HANDELSBANKEN	18088,00	19413,50	20241,70
HEXAGON (EUR)	458,90	505,40	615,50
HIQ	139,30	154,70	184,70
HOLMEN	871,00	1534,00	1750,80
HUSQVARNA	1180,00	1974,90	2555,30
ICA GRUPPEN	1919,00	3354,80	3258,10
INDUTRADE	756,00	868,20	981,80
INTRUM JUSTITIA	1046,00	1228,60	1301,80
JM	1464,00	1687,50	1753,30
KAPP-AHL	165,00	219,30	312,50
LINDAB INTERNATIONAL	329,00	449,60	605,00
LOOMIS	1038,00	1167,80	1340,80
LUNDIN MINING (USD)	131,00	181,50	452,00
LUNDIN PETROLEUM (USD)	288,00	209,90	682,40
MEDA	1003,00	1472,40	2110,20
MEKONOMEN	429,00	506,80	580,50
MILLICOM (USD)	648,00	2946,80	782,40
MTG	1726,00	1637,40	2092,70
NCC	2400,00	2371,00	2519,40
NET ENTERTAINMENT	182,70	238,60	314,10
NEW WAVE	234,50	270,70	334,50
NIBE INDUSTRIER	1117,40	1306,90	1518,20
NOBIA	560,00	761,80	1029,50
NOKIA (EUR)	243,00	999,30	1288,90
NORDEA (EUR)	4116,00	4689,30	5080,30
ORIFLAME (EUR)	107,00	82,80	95,10
PA RESOURCES	-1439,00	-42,50	-5,00
PEAB	383,00	1672,00	1891,20
SAAB	979,00	1558,80	1920,80
SANDVIK	6753,00	8029,20	8744,90
SAS	1648,00	136,80	280,20
SCA	8081,00	10027,70	11971,20
SEB	18127,00	22007,90	21634,90
SECURITAS	2643,50	2847,60	3015,90
SKANSKA	4904,00	4904,70	5739,50
SKF	2821,00	7258,70	8458,40
SSAB	-1779,00	-273,70	1870,80
STORA ENSO (EUR)	-189,00	463,00	630,20
SWECO	526,30	721,20	873,00
SWEDBANK	19355,00	20524,40	21737,00
SWEDISH MATCH	3310,00	3236,10	3446,80
TELE2	1975,00	3082,90	2847,60
TELIASONERA	21368,00	23459,30	25006,90
TIETO (EUR)	79,10	119,70	143,50
TRADEDOUBLER	20,10	37,70	43,00
TRELLEBORG	2361,00	3127,50	3816,20
UNIBET (GBP)	43,40	99,20	70,50
VOLVO	4721,00	8726,40	19822,20
ÅF	677,30	770,80	889,50

SVENSKA VINNARE I ÅR

NEUROVIVE PHARMA

I ÅR
+171,7%
I ÅR +-XX%

Consilium	167,90
Rottneros	104,50
Net Insight B	101,40
CellaVision	87,00
I.A.R Systems Group B	71,60
Fagerhult	68,70
Geveko B	63,70
IFS A	58,80
Net Entertainment B	57,30

SVENSKA FÖRLORARE I ÅR

ENIRO

I GÅR
-82,3%
I ÅR +-XX%

Endomines	-74,40
PA Resources	-69,40
Active Biotech	-65,90
Nordic Mines	-64,00
Image Systems	-62,30
Karolinska Development B	-61,50
Africa Oil Corp.	-59,10
TradeDoubler	-57,80
Seamless Distribution	-56,00

STOCKHOLM STORA BOLAG

VINNARE	ÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
HEXAGON B	+15,4%	237,60
AXFOOD	+13,6%	423,00
ORIFLAMECOSMETI	+13,2%	120,00

FÖRLORARE	ÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
AFRICA OIL CORP.	-13,6%	22,80
HUFVUDSTADEN C	-4,6%	0,00
LUNDINPETROLEUM	-4,6%	100,10

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURSREKORD 12 MÅN	KURSREKORD	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETAVÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKTAVKAST %
AAK	376,50	3,89	-9	450,00	140623	*19	19,80	359,40	0,53	6,70	1,8
ABB	154,50	4,53	-9	176,30	140120	*19	8,20	286,20	0,84	5,22	3,4
AFRICA OIL CO	22,82	-13,56	-59	66,75	131125	neg		96,60	1,02		
ALFA LAVAL	155,20	3,88	-6	187,00	140407	*20	7,80	404,70	1,15	4,06	2,6
ASSA ABLOY B	378,10	6,99	+11	381,70	141024	*20	16,90	486,70	1,01	6,26	1,8
ASTRAZENECA	505,00	4,08	+32	540,00	140502	*34	14,80	426,50	0,42	19,64	3,9
ATLAS COPCO A	202,60	3,84	+14	215,00	140923	*19	10,50	628,30	1,29	5,96	2,9
ATLAS COPCO B	184,50	4,06	+13	195,80	140717	*19	10,50	572,20	1,37	5,96	2,9
ATRIUM LJUN B	100,40	6,02	+14	112,10	140730	12		121,40	0,40		
AUTOLIV SDB	657,50	-1,72	+11	746,50	140704	*20	33,60	264,20	0,89	13,48	2,1
AXFOOD	423,00	13,56	+31	432,50	141024	*17	21,10	589,00	0,39	17,14	4,7
AXIS	188,90	-1,25	-16	250,80	131129	*25	8,30	1400,50	0,91	6,60	3,1
BILLERUDKORSN	97,90	4,15	+20	107,00	140917	*16	6,00	206,80	1,11	2,66	2,7
BOLIDEN	115,00	3,79	+17	119,70	140917	*19	5,80	136,30	1,51	1,97	1,8
CASTELLUM B	108,70	3,52	+9	122,60	140704	10		142,40	0,77		
COM HEM HOLDI	50,40	7,23		66,65	140624		-4,30			0,84	
ELECTROLUX A	201,60	8,10	+17	210,00	140916	*25	6,30	436,30	0,55	6,55	3,9
ELECTROLUX B	201,50	8,86	+20	207,70	140916	*25	6,30	436,10	1,11	6,55	3,9
ELEKTA B	72,00	7,46	-27	101,80	131024	*22	3,80	495,70	0,71	2,30	2,7
ENQUEST PLC	8,77	-3,09	-39	16,49	140703	6		73,80	0,80		
ERICSSON A	78,95	0,45	+6	89,95	140919	*22	3,90	184,20	0,93	3,25	3,9
ERICSSON B	82,75	-0,06	+5	94,45	140919	*22	3,90	193,10	0,94	3,25	3,9
FABEGE	90,20	5,37	+17	98,45	140703	10		118,90	0,92		
GETINGE B	161,00	3,01	-27	237,30	140128	*22	7,30	232,10	0,76	4,10	2,5
H&M B	280,60	-0,28	-5	315,50	140919	*24	11,90	1026,40	0,84	9,92	3,5
HANDELSBANK A	343,70	7,24	+9	346,10	141024	*13	24,10	196,20	0,98	15,47	4,8
HANDELSBANK B	329,70	8,03	+9	336,10	140325	*13	24,10	188,20	0,93	15,47	4,8
HEXAGON B	237,60	15,40	+17	239,90	140918	*22	10,90	335,20	1,43	3,23	1,4
HEXPOL B	585,00	2,27	+21	654,00	140723	22		318,80	1,01		
HOLMEN A	238,40	10,99	+2	248,00	140115	*16	14,20	96,90	0,53	10,00	4,5
HOLMEN B	236,70	9,33	+1	249,40	140609	*16	14,20	96,20	0,75	10,00	4,5
HUFVUDSTADE A	90,50	4,14	+5	99,35	140610	10		125,30	0,71		
HUFVUDSTADE C	175,00	-4,63	+9	185,00	140116	19		242,30	0,00		
HUSQVARNA A	52,30	10,38	+35	60,00	141015	*20	2,60	264,60	1,02	1,65	3,2
HUSQVARNA B	52,65	10,73	+36	56,65	140725	*20	2,60	266,40	1,09	1,65	3,2
ICA GRUPPEN	279,20	7,88	+39	282,40	141024	*17	12,50	240,40	0,46	9,16	4,2
INDUSTRIVÄR A	130,10	5,43	-1	146,40	140502	4		94,90	1,23		
INDUSTRIVÄR C	123,90	5,36	+1	137,70	140506	4		90,40	1,21		
INTRUM JUSTIT	207,80	7,06	+15	222,40	140821	*17	12,20	484,80	0,73	6,60	3,1
INVESTOR A	240,40	6,70	+12	258,40	140602	4		85,40	0,96		
INVESTOR B	245,30	5,92	+11	264,80	140609	4		87,10	1,01		
JM	226,10	5,75	+25	255,90	140611	*13	16,20	391,20	1,28	7,75	3,6
KINNEVIK A	219,00	4,68	-27	312,50	140109	7		93,10	0,79		
KINNEVIK B	216,80	3,53	-27	313,10	140109	7		92,20	0,89		
LATOUR B	186,70	7,05	+9	210,00	140704	20		256,20	0,86		
LUNDBERG B	303,10	7,10	+11	337,00	140704	12		60,50	0,83		
LUNDIN MINING	33,15	2,89	+21	41,37	140731	*23	1,40	82,10	1,40	0,00	0,0
LUNDIN PETROL	100,10	-4,58	-20	141,50	131107	>99	0,60	401,40	1,11	0,00	0,0
MEDA A	96,10	3,06	+18	129,90	140425	*26	3,80	209,50	0,69	2,59	2,5
MELKER SCHÖRL	331,30	11,06	+9	375,00	140602	4		111,90	1,21		
MILLICOM SDB	582,00	7,98	-9	694,50	140124	*4	157,60	477,50	0,54	17,98	3,1
MTG A	226,50	7,86	-32	353,00	131028	*15	17,20	298,30	0,82	11,35	4,3
MTG B	222,50	5,75	-33	358,80	131028	*15	17,20	293,10	1,25	11,35	4,3
NCC A	217,60	0,60	+4	249,20	140610	*12	17,00	272,00	1,09	12,40	5,9
NCC B	218,20	0,74	+4	244,40	140610	*12	17,00	272,70	1,18	12,40	5,9
NIBE INDUST B	183,70	5,39	+27	220,30	140624	*20	9,00	363,30	0,85	2,69	1,5
NORDEA BANK	91,50	3,39	+6	101,00	140609	*11	8,10	143,10	1,23	5,41	5,9
ORIFLAME SDB	120,00	13,21	-39	213,10	131112	*14	8,40	459,60	0,73	6,67	5,6
PEAB B	48,99	7,43	+24	55,00	140610	*11	4,40	178,10	1,09	2,30	4,9
RATOS A	56,00	6,46	-11	85,00	140121	26		112,30	0,79		
RATOS AB PREF	1874,00	1,24	-1	1960,00	140512			3758,20			
RATOS B	47,93	5,39	-18	67,45	140429	22		96,10	1,09		
SAAB B	181,80	6,88	+5	212,10	140609	*17	11,00	163,50	0,81	5,10	2,8
SANDVIK	80,85	4,12	-11	97,15	140526	*17	4,70	302,60	1,45	3,60	4,3
SCA A	166,70	2,40	-16	202,60	140123	*17	10,10	177,30	0,77	5,15	3,1
SCA B	167,10	2,39	-16	202,70	140123	*17	10,10	177,70	0,80	5,15	3,1
SEB A	90,60	3,31	+7	96,40	140930	*11	8,20	161,60	1,27	4,74	5,3
SEB C	88,00	4,76	+10	93,20	140325	*11	8,20	157,00	1,17	4,74	5,3
SECURITAS B	78,05	3,31	+14	83,95	140716	*14	5,40	304,20	0,89	3,04	4,0
SKANSKA B	144,10	4,80	+10	158,40	140609	*16	8,70	283,60	1,01	6,50	4,6
SKF A	146,30	2,96	-13	183,00	140129	*15	10,90	314,90	1,26	5,80	3,5
SKF B	146,00	2,10	-13	183,20	140129	*15	10,90	314,30	1,24	5,80	3,5
SSAB A	50,55	1,71	+3	71,80	140724	*79	-0,30	102,30	1,52	0,42	0,5
SSAB B	44,71	3,40	+8	63,70	140724	*79	-0,30	90,50	1,50	0,42	0,5
STORA ENSO A	57,85	0,26	-11	74,60	140226	*16	3,70	97,60	0,78	2,19	3,8
STORA ENSO R	59,10	2,60	-8	74,70	140226	*16	3,80	99,70	1,22	2,24	3,8
SWEDBANK A	189,10	6,90	+4	189,60	141023	*12	14,70	195,40	1,25	11,11	6,5
SWEDISH MATCH	227,50	3,93	+10	241,60	140922	*17	13,00	-5810,70	0,38	7,49	3,3
SWEDISH ORPHA	75,35	10,81	+13	94,75	140703	neg		427,80	0,67		
TELE2 A	89,20	5,56	+3	97,50	131024	*20	4,30	185,40	0,40	4,69	5,7
TELE2 B	90,50	7,29	+24	92,70	141023	*20	4,30	188,10	0,68	4,69	5,7
TELIASONERA	48,03	2,50	-10	54,90	131126	*13	3,90	184,20	0,77	3,15	6,3
TIETO	175,20	3,30	+19	207,90	140707	*16	11,20	283,00	0,70	9,71	5,5
TRELLEBORG B	121,70	4,02	-5	147,90	140609	*16	8,30	221,70	1,36	3,62	2,8
VOLVO A	84,50	9,88	+0	106,50	140425	*29	3,00	232,50	1,42	3,12	3,6
VOLVO B	83,45	10,02	-1	105,70	140425	*29	3,00	229,60	1,42	3,12	3,6
WALLENSTAM B	106,60	5,96	+10	119,30	140729	14		141,10	0,84		

STOCKHOLM MEDELSTORA BOLAG

VINNARE	ÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
BIOGAIA B	+18,2%	188,00
LAGERCRANTZ	+16,7%	141,50
NETENTERTAINMEN	+15,8%	209,00

FÖRLORARE	ÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
TRANSMODE AB	-8,8%	54,20
BACTIGUARD HOLDI	-7,2%	21,80
BLACKEARTHFARM	-6,8%	3,40

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURSREKORD 12 MÅN	KURSREKORD	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETAVÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKTAVKAST %
ACTIVE BIOTEC	23,70	10,75	-66	81,50	131203	neg		438,00	0,99		
ADDTECH B	96,50	-1,28	-9	132,00	140704	20		578,30	0,58		
AEROCRINE B	3,48	0,58	-53	8,80	131128	neg		517,90	0,65		
ARCAM	191,00	2,96	-20	311,50	140124	50		644,80	0,53		
AVANZA BANK H	220,00	0,46	+5	284,00	140623	33		800,00	0,82		
B&B TOOLS B	140,75	11,93	+20	168,00	140723	18		189,90	0,76		
BACTIGUARD B	21,80	-7,23		38,50	140619	neg		514,90			
BALDER B	88,00	3,53	+33	100,00	140827	9		135,50	0,86		
BALDER PREF	338,50	1,04	+1	364,00	140901			521,20			
BEIJER ALMA B	168,00	2,44	-5	210,50	140520	18		285,40	0,59		
BEIJER REF B	134,25	10,95	-4	159,00	140613	24		235,90	0,45		
BETSSON B	252,00	5,00	+24	271,50	140919	*15	16,00	577,10	0,67	11,30	4,8
BILIA A	187,00	4,18	+14	224,50	140505	16		258,10	0,95		
BIOGAIA B	188,00	18,24	-26	254,00	131230	53		1020,90	0,61		
BLACK EAR SDB	3,40	-6,85	-48	6,90	140212	neg		48,00	0,76		
BLACKPEAR SDB	11,00	-3,93	-20	18,70	140430	91		98,30	1,16		
BUFAB HOLDING	51,75	-0,48		68,50	140716	18					
BURE EQUITY	29,90	5,28	+15	31,60	140611	12		106,40	0,55		
BYGGMAX GROUP	44,50	2,30	-8	59,75	140716	15		278,60	0,73		
CATENA	95,25	-1,30	-5	115,00	140508	10		148,80	0,32		
CAVOTEC SA	24,10	1,26	-23	39,00	140704	18		196,20			
CDON GROUP	18,00	-5,26	-43	33,00	131223	neg		262,30			
CLAS OHLSON B	120,75	2,33	+0	152,50	140530	*18	7,30	393,40	0,83	5,33	4,2
CLOETTA	20,30	2,53	+5	24,50	140401	*23	1,00	156,40	0,36	0,23	1,1
CONCENTRIC	82,25	-2,37	+13	101,50	140526	*16	5,40	464,50		2,96	3,3
COREM PROPERT	23,00	5,50	+15	27,00	140312	6		72,60	0,30		
COREM PR PREF	176,00	1,15	+17	178,00	140828			555,40	0,06		
CREADES A	166,00	3,43	+10	190,00	140306	4		84,50			
DIÖS FASTIGHE	48,70	3,84	+7	61,25	140707	11		112,50	0,37		
DUNI	103,25	15,69	+24	111,00	140429	18		231,20	0,38		
EAST CAPITAL	46,80	2,41	-25	68,00	140120	7		50,80	0,73		
ENIRO	8,80	-4,81	-82	66,60	140304	*13	0,80	24,80	1,19	0,00	0,0
ENIRO AB PREF	294,00	0,51	-42	526,00	140123		0,80	828,00		0,00	0,0
FAGERHULT	126,25	2,02	+69	151,50	140827	26		472,60	0,27		
FAST PARTNER	88,50	5,04	+21	104,50	140708	17		166,60	0,27		
FAST PAR PREF	368,00	0,55	+9	390,00	140416			692,70			
FENIX OUTDO B	303,00	-0,98		405,00	140704	21		395,40			
FINGERPRINT B	38,80	-6,28	-28	69,00	131129	neg		764,70	0,88		
GRÄNGES	42,50	0,00		43,90	141013						
GUNNEBO	37,00	1,09	-8	43,70	140717	*12	3,20	194,00	0,76	1,27	3,3
HALDEX	84,00	1,51	+40	94,75	140729	*27	3,40	322,40	1,27	2,23	2,5
HEBA B	82,00	1,55	+9	87,25	140515	18		122,80	0,19		
HEMFOSA FASTI	113,75	2,48		120,00	140509	15		315,60			
HIQ INTERNATI	37,60	9,94	-5	41,30	140226	*16	2,20	287,00	0,78	2,60	7,2
IFS A	216,00	9,92	+59	249,50	140729	37		436,00	0,02		
IFS B	222,50	4,46	+44	252,00	140717	38		449,20	0,44		
INDUTRADE	274,50	8,28	+2	319,50	140402	*18	16,80	418,60	0,73	8,11	2,7
INWIDO	58,00	-2,11		69,75	140926	22		132,40			
ITAB SHOP C B	130,00	10,17	+51	154,00	140521	29		442,30	0,60		
KAPPAHL	39,50	2,86	+4	43,40	140408	*18	2,10	214,50	0,78	1,07	2,9
KLÖVERN	34,90	9,06	+22	37,20	140512	9		80,80	0,82		
KLÖVERN PREF	158,00	2,27	+5	173,50	140828			365,60			
KUNGSLEDEN	44,40	7,25	+9	52,14	140226	7		95,60	0,89		
LAGERCRANTZ B	141,50	16,70	+21	162,00	140703	20		465,10	0,75		
LINDAB INTERN	58,80	2,08	-7	83,70	140228	*15	4,40	156,00	0,99	1,54	2,3
LOOMIS B	201,00	3,08	+32	217,50	140707	*18	11,10	363,30	0,58	5,76	2,8
LUCARA DIAMON	14,75	9,26	+45	18,40	140814	14		425,70			
MEDIVIR B	132,75	5,36	+57	151,00	140612	neg		486,70	0,80		
MEKONOMEN	149,50	0,00	-24	219,50	131107	*16	10,20	240,90	0,68	7,42	4,6
NEDERMAN HOLD	153,00	11,27	-19	216,00	140108	26		289,20	0,51		
NET ENTERTA B	209,00	15,79	+57	220,00	141023	*32	5,50	2190,80	0,65	3,55	2,0
NEW WAVE B	32,00	3,23	-3	47,30	140403	*12	3,20	102,10	1,24	1,26	3,4
NGEX RESOURCE	10,00	0,00		15,50	140619	neg					
NOBIA	60,00	3,45	+10	64,50	140925	*16	3,20	333,00	1,11	1,35	2,5
NOLATO B	152,50	3,04	+4	175,50	140117	13		297,60	0,73		
NORDNET B	25,80	-0,77	-1	35,90	140515	19		278,60	0,78		
OEM INTERNA B	90,25	3,74	+12	109,36	140428	17		281,50	0,37		
OPUS GROUP	11,55	10,00	-21	15,00	131227	48		628,00	0,21		
OREXO	126,00	15,33	-23	183,50	131203	neg		2678,00	0,61		
PLATZER FAS B	29,00	3,94	+7	32,50	140708	8					
PROFFICE B	18,40	1,66	-30	28,30	140716	12		222,10	0,88		
RECIPHARM	123,00	11,06		129,00	140908						
REZIDOR HOTEL	32,50	14,84	-13	47,00	140610	23		412,40	0,99		
SAGAX A	39,50	6,18	+47	43,20	140602	9		169,00	0,32		
SAGAX B	35,60	0,00	+47	42,50	140602	8		152,30			
SAGAX PREF	35,40	3,21	+12	35,90	140919			151,40	0,03		
SANITEC	95,00	0,80	+41	96,50	141014	26					
SAS	11,70	3,54	-29	21,50	140116	>99	0,10	35,40	1,05	0,00	0,0
SAS PREF	406,00	3,44		540,00	140307		0,10	1228,60		0,00	0,0
SCANDI STANDA	51,00	0,00		54,25	140822						
SECTRA B	92,00	-1,08	+20	115,00	140611	55		515,40	0,41		
SEMAFO INC.	24,88	-6,68	+48	33,89	140808	neg		208,80			
SKISTAR B	83,00	6,07	+5	92,50	140203	24		220,90	0,37		
SWECO A	102,50	5,40	+0	124,50	140707	*18	6,00	580,20	0,27	3,38	3,2
SWECO B	101,00	6,60	-5	122,50	140707	*18	6,00	571,70	0,52	3,38	3,2
SWEDOL B	18,20	-4,21	-15	24,00	140521	61		244,60	0,58		
SYSTEMAIR	99,25	7,88	-26	136,75	140109	21		327,50	0,48		
TETHYS OIL	75,00	3,09	+11	92,50	140922	11		242,30	0,64		
TRANSMODE AB	54,25	-8,82	-53	115,75	131230	12		214,60			
TRIBONA	36,60	3,39	-3	40,22	140306	15		91,70	0,20		
UNIBET GROUP	395,00	6,76	+36	398,50	141024	*10	40,90	528,60	0,47	15,60	4,0
VICTORIA PA A	6,65	8,13	-12	8,21	131219	1		151,60	0,18		
VICTORIA PA B	6,55	6,50		7,50	140519	1		149,30			
VICTORIA PREF	304,00	2,01	+4	314,00	140611			6929,10			
VOSTOK NA SDB	42,60	7,30	-21	59,00	131108	2		94,10	1,05		
WIHLBORGS FAS	121,75	5,87	+6	139,00	140704	9		135,70	0,77		
ÅF B	107,00	4,39	-5	130,25	140513	*15	7,60	228,50	0,82	3,61	3,2
ÖRESUND	150,50	2,38	+28	180,57	140401	4		102,00	0,63		

STOCKHOLM MINDRE BOLAG

VINNARE	ÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
RNBRETAILAND B	+27,1%	10,80
OPCON	+24,2%	0,70
ODD MOLLY	+22,1%	47,60

FÖRLORARE	ÄNDRING PROCENT	SENAST BETALT, KR
ACAP INVEST A	-8,9%	0,00
UNIFLEX B	-7,5%	21,10
PARTNERTECH	-7,1%	21,00

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURSREKORD 12 MÅN	KURSREKORD	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETAVÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKTAVKAST %
ACANDO B	10,55	0,96	-20	15,60	140409	15		158,00	0,41		
ACAP INVEST A	12,30	-8,89	-25	21,00	140114	neg		83,10	0,02		
ACAP INVEST B	12,10	-0,82	-4	16,20	131024	neg		81,80	0,31		
ADDNODE GRO B	43,70	13,80	+13	48,80	140515	20		157,60	0,53		
ALLENEX	1,72	-4,44	-29	3,21	131114	34		95,80	0,47		
ALLTELE	21,80	-3,11	+1	28,80	140526	12		225,40	0,46		
ANOTO GROUP	0,25	4,00	-18	1,39	140306	neg		278,50	0,24		
ARCTIC PAPER	7,40	8,82	+32	8,95	140929	neg		34,50			
ARISE AB	17,30	4,85	-19	27,20	140228	20		46,60	0,47		
ASPIRO	0,59	0,00	-29	0,93	131211	neg		801,80	0,47		
AVEGA GROUP B	18,00	-0,55	-31	29,50	140113	16		666,20	0,50		
BE GROUP	6,50	-4,41	-35	14,00	140508	*51	0,20	77,50	0,96	-0,03	-0,3
BEIJER ELECTR	52,00	11,11	-23	72,50	131108	22		253,30	0,60		
BERGS TIMBE B	2,56	-1,54	+12	3,48	140110	neg		93,90	0,48		
BESQAB	72,50	1,05		88,25	140616	1		374,80			
BIOINVENT INT	2,79	0,72	-13	4,64	131115	neg		642,20	0,78		
BIOTAGE	11,45	6,02	+14	12,35	140502	19		155,40	0,29		
BJÖRN BORG	22,80	3,64	-20	31,40	140121	27		194,90	0,67		
BONG	1,09	-6,84	-28	1,83	131025	neg		31,90	0,44		
BOULE DIAGNOS	45,90	1,55	+4	59,00	140728	neg		169,50	0,12		
BTS GROUP B	50,00	5,71	-15	69,00	140120	19		261,30	0,24		
BULTEN AB	60,00	7,14	+19	86,50	140602	14		114,40			
CELLAVISION	28,80	6,27	+87	32,10	141003	36		518,40	0,49		
CONCORDIA M B	10,60	3,92	-9	15,90	140616	neg		39,20	0,43		
CONSILIUM	52,50	4,48	+168	60,00	140923	>99			0,34		
CTT SYSTEMS	25,50	0,79	-16	35,10	131115	85		449,70	0,33		
CYBERCOM GROU	2,60	8,79	+7	2,98	140612	*10	0,30	54,80	0,69	0,10	3,7
DEDICARE	26,60	18,75	+18	26,70	141024	18		381,90			
DGC ONE	121,50	1,67	+6	150,00	140623	22		619,60	0,36		
DORO	33,00	20,88	-25	55,00	140213	11		243,80	0,74		
DUROC B	10,95	13,47	+0	12,70	140506	neg		52,30	0,54		
ELANDERS B	33,20	2,79	+40	48,27	140123	11		84,80	0,44		
ELECTRA GRUPP	74,00	-5,13	+1	93,00	140429	12		214,40	0,44		
ELOS	75,50	16,15	+27	82,50	140428	14		196,20	0,52		
ENDOMINES	1,03	0,00	-74	5,35	131115	neg		33,60	0,50		
ENEA	60,00	11,11	+10	66,00	140429	16		270,60	0,41		
EPISURF MED B	39,00	-1,27	-40	84,50	140122	neg		433,40			
ETRION	3,19	-2,15	-18	5,55	131108	neg		-1467,30			
EWORK SCANDIN	42,00	11,41	+0	43,80	140905	22		565,20	0,37		
FEELGOOD SVEN	1,24	5,08	-2	1,50	140120	41		99,40	0,10		
FORMPIPE SOFT	5,30	-0,93	-5	6,75	140701	18		99,60	0,57		
G5 ENTERTAINM	27,30	-1,80	-15	44,90	131107	neg		270,00	0,50		
GEVEKO B	3,34	0,00	+64	4,40	140717	neg		-170,80	0,51		
GLOBAL HEALTH	5,00	2,67	-3	6,50	140423	neg		106,10	0,37		
HAVSFRUN IN B	20,00	1,01	+13	22,30	140409	9		84,10	0,19		
HEMTEX	5,00	0,00	+34	7,10	140211	neg		178,90	0,45		
HMS NETWORKS	152,00	8,96	+11	169,00	140602	27		455,80	0,39		
I.A.R SYSTE B	68,25	7,48	+72	75,00	140602	26		292,30	0,36		
IMAGE SYSTEMS	4,90	2,08	-62	17,00	131028	neg		63,90	0,22		
INTELLECTA B	33,30	10,26	-21	53,50	140403	2		67,10	0,40		
KABE HUSVAG B	105,00	5,00	-9	136,00	140225	14		148,90	0,35		
KARO BIO	0,83	4,37	+35	1,13	140319	neg		2372,60	0,75		
KAROLINSKA DE	11,90	-0,83	-61	34,10	131111	3		30,90			
KNOWIT AB	53,00	2,42	-8	74,00	140523	19		124,90	0,72		
LAMMHULTS D B	36,00	10,77	+54	38,80	140825	28		81,90	0,36		
MALMBERGS E B	97,25	6,87	+11	120,00	140424	15		280,30	0,49		
MICRO SYSTE B	17,50	15,89	+34	18,00	141024	45		676,80	0,61		
MIDSONA A	36,00	-0,83	+29	69,00	140414	16		115,30	0,00		
MIDSONA B	32,50	11,68	+12	39,30	140422	15		104,10	0,21		
MIDWAY A	17,00	-1,73	+0	20,70	131114	neg		82,70	0,00		
MIDWAY B	16,50	5,10	-4	19,80	131024	neg		80,30	0,51		
MOBERG PHARMA	31,70	2,26	+0	36,90	140526	neg		219,70			
MQ HOLDING	34,20	3,64	+49	35,20	141007	19		139,10	0,60		
MSC KONSULT B	2,27	0,89	-10	2,89	131211	14		117,80	0,18		
MULTIQ INTERN	0,78	-2,50	+8	1,11	131105	neg		174,40	0,08		
MYCRONIC	18,10	6,47	+46	19,80	140724	>99		152,10	0,78		
NAXS NORDIC A	47,00	14,36	+21	49,00	140602	13		107,80	0,18		
NET INSIGHT B	2,90	14,62	+101	3,27	141001	neg		228,80	0,68		
NEUROVIVE PHA	50,00	2,25	+172	82,00	140805	neg		1840,30	0,61		
NORDIC MINES	0,03	0,00	-64	0,33	140731	neg		66,00	0,63		
NORDIC SERV B	16,40	2,50	+39	21,90	140317	26		142,80	0,45		
NOTE	6,95	6,92	+7	8,55	140425	>99		84,30	0,61		
NOVESTRA	5,30	7,51	+1	6,00	140211	neg		94,20	0,16		
NOVOTEK B	15,50	6,16	+34	15,80	141013	17		235,60	0,14		
OASMIA PHARMA	18,90	-0,53	-2	31,30	140219	neg		521,50	0,43		
ODD MOLLY	47,60	22,05	+28	58,00	140429	neg		329,90	0,62		
OPCON	0,74	24,17	+55	1,00	140916	neg		61,90	0,99		
ORTIVUS A	8,05	8,78	-19	12,50	131223	neg		971,80	0,04		
ORTIVUS B	6,55	12,93	-9	9,15	131223	neg		790,70	0,29		
PA RESOURCES	2,74	-0,36	-69	11,25	140120	neg	-1,10	17,30	1,06	0,00	0,0
PARTNERTECH	21,00	-7,08	-19	33,00	140307	40		57,00	0,72		
POOLIA B	9,40	-1,57	-17	14,50	140226	neg		277,60	0,37		
PRECISE BIOME	0,85	-6,59	-48	2,27	140109	neg		218,20	0,48		
PREVAS B	19,90	11,17	+12	25,00	140609	neg		145,30	0,51		
PRICER B	4,97	1,64	-24	7,60	131024	>99		79,70	0,81		
PROACT IT GRO	79,00	-1,25	-2	99,00	140714	33		335,40	0,34		
PROBI	49,50	0,20	+25	53,00	140610	30		353,90	0,23		
PROFILGRUPP B	24,40	6,55	-3	56,81	140123	neg		114,20	0,15		
RAYSEARCH L B	40,50	-0,25	+48	45,80	140520	neg		706,20	0,78		
REJLERS AB	86,00	7,50	-8	110,50	140407	19		298,10	0,49		
RNB RETAIL AN	10,80	27,06	-18	18,40	140331	neg		85,60	0,91		
ROTTNEROS	4,07	7,11	+105	4,50	140929	neg		75,70	0,34		
RÖRVIK TIMB B	3,91	0,00	+11	5,45	140110	neg		155,30	0,44		
SEAMLESS DIST	21,70	0,00	-56	58,75	131029	neg		247,50	0,67		
SEMCON	47,30	1,28	-22	76,75	131107	10			1,08		
SENSYS TRAFFI	0,95	1,06	-10	1,23	140206	neg		451,00	0,48		
SHELTON PET B	14,90	-5,10	-38	40,00	131107	13		87,30	0,68		
SINTERCAST	79,00	4,64	+0	105,50	131112	66		661,30	0,55		
SOFTRONIC B	6,45	0,00	-5	7,70	140507	12		151,10	0,40		
STOCKWIK FÖRV	0,02	0,00	-48	0,07	131024	neg		62,10	0,11		
STUDSVIK	33,50	1,21	-11	58,00	140224	neg		96,20	0,49		
SVEDBERGS B	27,10	-1,45	+25	38,00	140707	33		341,60	0,20		
SVOLDER A	115,00	0,00	+37	115,00	140915	5		141,10	0,06		
SVOLDER B	89,00	9,20	+9	104,25	140704	4		109,20	0,57		
TRACTION B	101,75	1,50	+13	116,50	140527	7		97,10	0,31		
TRADEDOUBLER	7,90	0,00	-58	22,50	131024	*14	0,60	66,80	0,85	0,50	4,7
TRANSATLANT B	6,80	0,74	+42	7,60	140731	neg		69,00	0,27		
TRANSCOM WO A	1,03	9,57	-15	1,47	140110	neg		130,00	0,77		
TRANSCOM WO B	1,11	13,27	-10	1,52	140113	neg		140,10	0,63		
TRIGON AGRI	1,20	-3,23	-51	3,08	131113	neg		16,90	0,49		
UNIFLEX B	21,10	-7,46	-41	37,20	131111	29		435,60	0,72		
VBG GROUP B	113,00	6,10	-10	165,00	140324	13		191,60	0,60		
VENUE RETAI B	14,45	-3,67	-48	34,95	131030	5		70,20	0,62		
VITEC SOFTW B	132,50	-0,56	+50	144,50	141001	23		453,00	0,30		
VITROLIFE	141,75	11,18	+50	144,50	140929	50		875,70	0,50		
XANO INDUST B	99,25	4,75	-20	187,50	140509	6		106,90	0,34		

NGM EQUITY

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURS-REKORD	KURS-REKORD DATUM	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETA-VÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKT-AVKAST %
AIK FOTBOLL	1,55	+11	+14	2,30	140801	neg		196,80	0,13		
CROWN ENERGY	6,20	−8	−40	12,00	131118	neg					
CROWN ENE KV1	64,00	−9	−32	97,00	131216						
GLYCOREX TR B	3,00	+3	−9	4,00	140102	neg			0,49		
GUIDELINE GEO	10,20	+5	−22	18,90	131107	93,00			0,24		
LIFEASSAYS B	0,34	+13	−42	1,03	131115	neg			0,09		
LIFEASSA BTUB					141024						
LIFEASSA TO2B	0,01	−90		0,50	140409	neg					
NGS GROUP	116,00	+9	−8	148,00	140306	20,00			0,55		
OBDUCAT B	6,25	+14	+5	12,00	140516	neg			0,10		
OBDUCAT TO11B	0,10	+0		1,00	140826						
PAYNOVA	0,40	+11	−57	1,34	131024	0,00			0,30		
SOTKAMO SILVE	5,30	+10	−43	13,41	131113	neg			0,60		
SVERIGES BOST	15,00	+23	+10	15,10	141023	32,00			0,15		

ALTERNATIVA AKTIEMARKNADEN

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURS-REKORD	KURS-REKORD DATUM	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETA-VÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKT-AVKAST %
ACTIVE PROPER	0,19	+6	+6	0,19	131111	0,00		17,90			
ACTIVE PROPER	0,19	+6	+6	0,19	131111	0,00		17,90			
ALTERNATIVA A	500,00	+0	−32	730,00	131209	neg		244,90			
AXIMED	3,00	+0	+0	3,00	131014	neg					
BOHUSVIND A					141024						
BOHUSVIND B	40,00	+0	−11	45,00	131014			130,10			
BOX DESTILLER	18,00	+5	+26	18,00	141013	neg		324,20			
CENTRECOURT	0,07	+0	+0	0,14	131111	0,00		97,80			
CLEAN OIL TEC	5,10	−16	−27	15,00	131018	neg					
DALA ENERGI A	8,50	−15	−15	12,40	131014	9,00		60,70			
DIALECT	49,00	+0		54,00	140414						
ELAJO INVEST	240,00	−4	−4	240,00	141013	neg		289,60			
GARPCO B	139,00	+0	+16	139,00	140915	20,00		124,70			
GRANULAR	9,80	+0		9,80	140915			1340,70			
LEDSJÖ VIND	265,00	+0	−13	330,00	130916			153,00			
MEDCORE	0,72	+0	−49	3,50	140220	neg		113,60			
MINTAGE SCIEN	0,75	+0		0,82	140414						
RABBALSHEDE K	13,00	+0		13,00	140616			87,00			
REDERI AB GOT	1050,00	+0	+40	1050,00	140512	20,00					
REDERI AB GOT	750,00	+0	+0	750,00	141014	14,00					
RELATION & BR	0,18	+0	−5	0,19	131209	neg		30,00	0,03		
SENSEAIR B	7,70	+0	−14	10,00	131111	neg		250,80			
SPILTAN	1280,00	+1	+35	1280,00	141013	32,00		232,00			
SPILTAN PREF	1340,00	+0	+41	1350,00	140616						
TRIONA	18,00	+0	+0	18,00	141013	43,00		183,20			
WIP	0,48	+0	+92	0,49	140616	24,00		257,90			
XAVITECH B	15,00	+0	−36	24,00	131014	neg					
ÄLVSBORGSVIND	37,00	+0	−12	42,00	131014	58,00		180,30			

AKTIETORGET

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURS-REKORD	KURS-REKORD DATUM	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETA-VÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKT-AVKAST %
ARC AROMA P B	38,20	+10	+269	53,00	140917	neg					
BEOWULF M SDB	0,24	−4	−59	0,82	131025	neg		581,30	0,85		
BIOTECH-IGG B	0,26	−10	−12	0,78	140909	neg		1321,30	0,09		
BRAINCOOL	5,15	−13		7,50	140909						
CHALLENGER B*	0,17	+12	−37	0,49	140808	neg		254,10	0,00		
COMMUNITY ENT	0,11	+38	−21	0,26	140213	neg			0,38		
DELTA MINER B	0,23	−3		0,35	140812						
GRIPEN OIL &	0,21	−2	−78	1,25	131028	neg		88,10			
HQ	0,45	+13	+18	0,66	131025	neg		1729,90	0,50		
INTERFOX RESO	3,60	−5	+60	10,00	140114	neg			0,77		
JOSAB INTERNA	14,00	+7	−4	22,00	140821	neg		4187,00	0,21		
LUCENT OI TO1	0,15	+500		0,25	141010						
MASSOLIT ME B	1,80	−10	+3	2,40	131025	neg		2544,30	1,45		
MEDICPEN	0,94	+0	−39	2,53	131024	neg		361,10	0,36		
MIRIS HOLDING	0,10	−3	−74	0,46	140113	neg		326,70	0,59		
MOBILE LOYALT	0,31	−9	−48	1,09	140116	neg		1543,50			
MR GREEN & CO	29,30	+7	−15	52,95	131106	18,00		141,20			
PHASE HOL BTA	4,72	+10		5,80	141013						
QBNK HOLDING	1,86	−21		3,00	140610						
RECYCTEC HO B	16,60	+4	+81	25,00	140818	neg		5398,30			
RESPIRATORIUS	0,36	+2	−21	0,89	140123	neg		351,50			
ROBERT FRIMAN	0,10	+11	−14	0,22	140120	neg		546,80	0,67		
STAR VAULT B	0,59	−6	−13	1,12	131113	neg		469,30	0,00		
TAURUS ENER B	1,13	+5	+8	2,01	140224	neg		491,80	0,81		
TRAVEAS AB A	0,00			0,01	141023						
U.S. ENERGY B	0,58	+21	−15	1,50	140221	neg			0,42		
UNITED MEDIA	0,36	−16	−28	0,74	131118	neg		450,00			
VIVOLINE M TR	0,02	+150		0,07	141016						
WNTRESEARCH	31,20	+11	+128	39,80	140820	neg		43525,00			
ZINZINO B	23,10	+5	+261	24,60	141017	70,00		3154,30	0,22		

FIRST NORTH

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURS-REKORD	KURS-REKORD DATUM	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETA-VÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKT-AVKAST %
AKELIUS PREF	330,00	+1		368,00	140730						
AMASTEN HOLDI	2,27	+2	−47	4,80	131212	neg		239,00	0,22		
AVTECH SWED B	8,20	+10	+426	10,00	140715	neg		2912,80			
BREDBAND2	0,43	−2	+13	0,50	140131	22,00		343,30	0,23		
CASSANDRA OIL	11,20	+3	−79	64,25	131025	neg		1247,50	0,79		
CHRONTECH PHA*	0,05	−29	−69	0,32	140130	2,00		231,00	0,00		
CLAVISTER HOL	15,60	+12		23,10	140521	neg		603,40			
DANNEMORA M B*	0,68	+27	−61	2,78	131025	neg		38,80	0,99		
DIAMYD MEDI B	4,44	−4	+42	5,90	140903	neg		145,20			
DOME ENERGY	9,40	−3	−23	15,90	140624	neg		342,50	0,40		
HELIOSPECTRA	22,30	−5		37,50	140918						
IMPACT COATIN	4,75	+13	−11	11,11	131113	neg		509,50	0,39		
JLT MOBILE CO	2,00	+0	+5	2,48	131220	67,00		178,50	0,22		
KAMBI GROUP	67,75	+13		73,00	140911						
KANCERA	5,95	+0	+325	10,05	140120	neg		3086,10			
KOPPARBERG B	0,57	+0	−16	1,31	131104	neg		64,30	0,76		
KOPY GOLDFIEL	0,80	−4	−51	2,89	131126	neg		27,60	0,58		
LIGHTLAB SW B	1,33	−2	−47	4,89	140203	0,00		112,30	0,47		
LUNDIN MINI R	32,50			32,50	141024						
MAVSHACK	5,05	−5	−37	10,60	140109	neg		1516,20	0,00		
NEXAM CHEMICA	20,40	+9	+98	35,80	140219	neg		2428,30			
ONIVA ONLINE	13,00	−1	−70	68,03	140210	1,00		77,60	0,08		
PETROGRAND	5,25	+7	−17	9,30	131209	neg		58,50	0,72		
PLEDPHARMA	19,00	+6	+30	26,50	140729	neg		954,90			
RUSFOREST	1,19	−2	−44	2,65	131129	neg		31,50	0,59		
SHAMARAN PETR	1,14	+12	−59	2,96	131024	neg		43,70			
SMARTEQ B	0,38	+0	+41	0,57	140819	neg		1080,50	0,37		
TRUSTBUDDY IN	1,24	+4	−52	3,40	131211	neg		712,90	0,55		
VIGMED HOLDIN	13,10	+1	+9	24,00	140410	neg		894,90			
XVIVO PERFUSI	43,00	+8	+28	50,00	140814	>99		957,60			

HELSINGFORS

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURS-REKORD	KURS-REKORD DATUM	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETA-VÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKT-AVKAST %
AMER SPORTS A	14,96	1,00	−1	16,58	140225	19		232,90	0,95		
BIOTIE THERAP	0,20	1,00	−30	0,36	131101	20		110,10	0,62		
CARGOTEC	23,30	4,00	−14	34,67	140429	*21	1,30	121,10	1,54	0,71	2,7
CITYCON	2,54	5,00	−1	2,92	140606	12		112,40	0,77		
ELISA CORPORA	20,67	6,00	+7	22,85	140611	*14	1,40	401,20	0,50	1,33	6,5
F-SECURE CORP	1,86	−4,00	−1	2,90	140725	17		405,70	0,55		
FISKARS CORPO	19,71	1,00	+1	21,98	140121	17		255,20	0,65		
FORTUM CORPOR	17,84	1,00	+7	20,32	140623	*6	3,40	148,60	0,77	1,08	5,7
HUHTAMÄKI	20,10	0,00	+8	22,01	141001	22		269,10	0,82		
KEMIRA	10,61	3,00	−13	12,27	140102	*15	0,70	146,40	1,13	0,55	5,4
KESKO A	28,03	8,00	+5	32,31	140306	16		119,20	0,64		
KESKO B	29,13	9,00	+9	33,33	140306	17		123,90	0,89		
KONE CORPORAT	32,66	2,00	+0	34,80	131125	*21	1,50	990,70	0,90	1,16	3,6
KONECRANES	21,66	8,00	−16	27,60	140120	25		308,30	1,39		
METSO CORPORA	26,21	−4,00	−16	31,97	140819	*19	1,60	333,70	1,45	1,08	3,5
NESTE OIL COR	16,99	6,00	+18	18,17	141023	*15	0,90	149,00	1,24	0,63	4,4
NOKIA CORPORA	6,63	5,00	+14	6,97	141006	*17	0,40	372,80	1,50	0,22	3,7
NOKIA CORPORA	6,00			6,00	140725	*17	0,40	337,40		0,22	3,7
NOKIAN RENKAA	24,10	−3,00	−31	38,72	131107	17		230,90	1,31		
NORDEA BANK F	9,96	3,00	+3	11,12	140609	*11	0,90	138,10	1,10	0,59	5,9
ORION A	26,98	−1,00	+33	31,11	140930	*19	1,50	741,60	0,63	1,22	4,4
ORION B	26,79	−1,00	+31	31,33	140930	*19	1,50	736,40	0,64	1,22	4,4
OUTOKUMPU	4,46	−5,00	+25	7,50	140627	neg	−0,80		1,46	0,00	0,0
OUTOTEC	5,58	1,00	−27	9,28	140723	11		214,00	1,36		
SAMPO A	37,27	2,00	+4	38,90	140925	*13	2,70	196,10	0,89	1,86	5,0
SANOMA	4,37	−2,00	−32	7,28	131209	*7	0,90	57,50	0,93	0,15	2,5
SPONDA	3,65	5,00	+7	4,10	140718	11		73,30	0,78		
SSAB A	5,49	1,00		7,32	140805	*79	0,10	98,40		0,03	0,5
SSAB B	4,84	3,00		6,60	140801	*79	0,10	86,80		0,03	0,5
STOCKMANN A	8,29	−2,00	−25	12,45	131031	12		66,70	0,47		
STOCKMANN B	8,22	−2,00	−25	12,58	140213	12		66,20	0,79		
STORA ENSO A	6,45	4,00	−12	8,35	140228	*16	0,40	96,50	0,74	0,24	3,8
STORA ENSO R	6,42	2,00	−12	8,38	140226	*16	0,40	96,10	1,32	0,24	3,8
TALVIVAARA MI	0,03	−9,00	−56	0,15	140423	neg		−22,40	1,40		
TELIASONERA	5,23	3,00	−13	6,22	131028	*13	0,40	177,90	0,71	0,33	6,3
TIETO	19,09	3,00	+16	22,64	140619	*16	1,30	273,50	0,82	1,08	5,5
UPM-KYMMENE	10,92	0,00	−11	13,51	140305	*10	1,10	77,90	1,24	0,60	5,4
VALMET CORPOR	7,89	5,00		9,15	140618	neg		145,50			
WÄRTSILÄ B	34,82	6,00	−3	43,82	140217	*18	2,00	364,50	1,23	1,12	3,1
YIT CORPORATI	5,66	3,00	−44	10,70	140117	10		103,00	1,28		

KÖPENHAMN

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURS-REKORD	KURS-REKORD DATUM	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETA-VÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKT-AVKAST %
A.P. MØLLER A	12840,00	7,00	+15	14780,00	140918	*1	8799,40		1,24	288,14	2,2
A.P. MØLLER A	12840,00	7,00	+15	14780,00	140918	*7	8799,40		1,24	288,14	2,2
A.P. MØLLER B	13230,00	7,00	+12	15390,00	140918	*1	8799,40		1,25	288,14	2,2
A.P. MØLLER B	13230,00	7,00	+12	15390,00	140918	*7	8799,40		1,25	288,14	2,2
ALM. BRAND A/	31,70	3,00	+32	34,30	141001	29			0,74		
BANG & OLUFSE	44,50	−7,00	−3	74,00	140623	neg	−1,10		0,85	0,00	0,0
BAVARIAN NORD	193,50	32,00	+117	204,50	141023	neg			1,22		
CARLSBERG A A	542,50	2,00	−13	637,50	131202	*14	37,70		0,84	9,46	1,8
CARLSBERG B B	512,50	2,00	−15	613,50	131202	*14	37,70		0,87	9,46	1,8
CHR. HANSEN H	232,50	10,00	+8	245,40	140424	*30	7,80		0,52	0,49	0,2
COLOPLAST B B	481,00	4,00	+34	533,00	140606	*41	11,60		0,58	11,69	2,4
D/S NORDEN	147,20	9,00	−48	291,20	140102	neg	−9,10		0,91	3,42	2,0
DANSKE BANK A	157,10	4,00	+26	166,00	140919	*12	13,10		1,34	5,01	3,2
DSV A/S	162,80	3,00	−8	186,90	140122	*20	8,50		0,99	1,74	1,0
FLSMIDTH & CO	267,80	3,00	−10	340,00	140514	*19	15,60		1,39	6,38	2,2
G4S	23,75	1,00	+2	25,50	140813	*14	1,60		0,49	0,92	3,9
GENMAB A/S	248,50	7,00	+17	260,00	140305	*82	2,80		1,03	0,00	0,0
GN STORE NORD	134,50	1,00	+1	164,10	140618	*24	5,70		0,93	1,16	0,9
GREENTECH ENE	7,50	4,00	−36	14,70	131024	neg			0,26		
ISS	164,90	4,00		203,10	140512	*21	8,70			6,01	3,3
JYSKE BANK	306,30	5,00	+5	341,00	140225	*11	27,10		1,08	3,69	1,2
KØBENHAVNS LU	2662,00	2,00	−4	3169,00	140226	21			0,20		
LUNDBECK	123,10	3,00	−10	173,60	140324	neg	−0,40		0,71	0,51	0,4
MATAS	124,50	−3,00	−17	163,00	140214	*13	10,70			8,07	5,6
NORDEA BANK	74,00	4,00	+3	82,75	140610	*11	6,60	137,50	1,21	4,37	5,9
NOVO NORDIS B	267,10	3,00	+34	286,20	141001	*24	10,10		1,13	4,75	1,9
NOVOZYMES B B	261,80	13,00	+14	283,60	140722	*35	7,80		0,86	2,81	1,0
OW BUNKER	79,00	−2,00		186,00	140505						
PANDORA A/S	472,40	7,00	+61	474,50	141024	*18	23,50		1,50	7,91	1,9
ROCKWOOL IN A	849,00	2,00	−11	1127,00	140225	*19	49,30		0,78	12,55	1,3
ROCKWOOL IN B	840,00	2,00	−12	1130,00	140522	*19	49,30		1,01	12,55	1,3
SAS	9,55	5,00	−31	18,40	140116	>99	0,10	34,40	1,10	0,00	0,0
SPAR NORD BAN	56,50	8,00	+15	63,50	140306				0,58		
SYDBANK A/S	175,20	9,00	+22	180,80	141001	*12	12,20		1,02	4,63	3,1
TDC	44,55	4,00	−15	57,70	140730	*11	4,40		0,46	3,70	7,7
TOPDANMARK A/	183,80	5,00	+29	185,30	141024	*14	11,60		0,63	0,00	0,0
TRYG A/S	629,00	7,00	+20	629,50	141024	*15	38,10		0,61	28,25	5,1
VESTAS WIND S	190,50	7,00	+19	303,00	140610	*21	9,20		1,61	0,78	0,4
WILLIAM DEMAN	438,60	5,00	−17	543,50	131031	*20	24,90		0,69	0,00	0,0
ÖSSUR HF.	17,00	24,00	+62	17,30	141024						

OSLO

AKTIESLAG	SENAST BETALD	ÄNDRAD I VECKAN %	ÄNDRAD I ÅR %	KURS-REKORD	KURS-REKORD DATUM	P/E-TAL	VINST PER AKTIE	KURS/EK %	BETA-VÄRDE	UTDELN /AKTIE PROG 14	DIREKT-AVKAST %
AKASTOR	23,70	8,00	−39	41,65	140623	*8	11,70		1,55	4,04	4,3
AKER SOLUTION	47,33	−1,00		70,00	140929						
BW LPG	68,55	2,00	+19	91,45	140624	*7	9,60			3,99	5,8
DNB	121,20	10,00	+12	122,30	141024	*9	12,10		1,21	3,15	2,9
DNO	15,76	5,00	−35	25,34	140109	*9	2,30		1,20	0,00	0,0
DNO	15,76	5,00	−35	25,34	140109	*9	2,30		1,20	0,00	0,0
DNO	15,76	5,00	−35	25,34	140109	*10	2,30		1,20	0,00	0,0
DNO	15,76	5,00	−35	25,34	140109	*10	2,30		1,20	0,00	0,0
FRED. OLSEN E	98,90	−5,00	−60	281,10	131028	*11	28,80		1,14	19,55	10,2
FRED. OLSEN E	98,90	−5,00	−60	281,10	131028	*6	28,80		1,14	19,55	10,2
FRED. OLSEN E	98,90	−5,00	−60	281,10	131028	*6	28,80		1,14	19,55	10,5
FRED. OLSEN E	98,90	−5,00	−60	281,10	131028	*11	28,80		1,14	19,55	10,5
GJENSIDIGE FO	123,10	−5,00	+6	137,00	140930	*15	8,20			7,70	6,4
GOLDEN OCEAN	7,32	2,00	−50	15,75	131227	*24	0,30		1,26	0,47	6,4
INTEROIL EXPL	0,21	−19,00	−89	2,49	131121	0			0,47		
MARINE HARVES	91,35	7,00	+24	94,50	141023	*10	5,00		1,09	7,46	10,4
NORSK HYDRO	36,42	7,00	+35	38,82	140728	*34	1,10		1,22	0,79	2,2
NORTHLAND RES	0,61	−5,00	−87	6,56	131218	neg			1,30		
NORWEGIAN AIR	218,00	6,00	+16	266,90	140305	*64	2,90		0,99	0,00	0,0
NORWEGIAN ENE	3,60	106,00	−82	38,00	131203	neg			1,46		
OPERA SOFTWAR	90,00	7,00	+8	95,00	140116	*27	3,40		0,90	0,39	0,4
ORKLA	52,20	3,00	+10	59,15	140919	*21	2,70		0,77	2,50	4,6
PETROLEUM GEO	34,30	−10,00	−52	75,60	131107	*9	3,80		1,67	1,57	4,6
POLARCUS	1,03	3,00	−78	4,88	131203	*6	0,20		1,85	0,00	0,0
PROSAFE	34,45	4,00	−26	54,35	140513	*9	3,90		1,09	2,77	8,1
REC SILICON	2,58	14,00	+6	5,00	140311	neg	−0,10		1,51	0,00	0,0
REC SILICON	2,58	14,00	+6	5,00	140311	neg	−0,10		1,51	0,00	0,0
REC SILICON	2,58	14,00	+6	5,00	140311	neg	−0,10		1,51	0,00	0,0
REC SILICON	2,58	14,00	+6	5,00	140311	neg	−0,10		1,51	0,00	0,0
REC SOLAR	86,80	19,00	+3	121,00	140227	*1	144,60			0,00	0,0
ROYAL CARIBBE	413,00	10,00	+44	439,60	140919	*18	22,60		1,07	6,53	1,6
SCHIBSTED	321,20	3,00	−20	421,00	140110	>99	0,70		1,06	3,57	1,2
SEADRILL	154,80	−1,00	−37	286,00	131111	*4	38,40		0,95	16,24	10,5
STATOIL	155,00	1,00	+5	195,90	140624	*10	18,50		0,93	7,24	4,0
STOREBRAND	32,94	3,00	−13	40,65	140113	*9	4,00		1,54	0,24	0,7
SUBSEA 7 S.A.	76,30	−3,00	−34	131,60	131025	10			1,31		
TELENOR	142,70	7,00	−1	153,80	131118	*16	9,00		0,72	7,69	5,5
TGS-NOPEC GEO	157,90	−7,00	−2	210,70	140424	*12	13,30		1,47	8,94	4,8
WEIFA	0,72	−5,00	−74	4,64	140806	neg			0,94		
YARA INTERNAT	302,10	0,00	+16	345,00	140923	*11	27,10		1,08	11,08	3,8

VÄNTADE RAPPORTER

27/10	Geveko(D), Net Insight(D), Nobia(D), Ortivus(D), Sandvik(D), SSAB(D)
28/10	Acap Invest(D), Alfa Laval(D), BillerudKorsnäs(D), Cermaq(D), Endomines(D), Fred Olsen Energy(D), HMS Networks(D), Inwido(D), Kabe(D), Lindab International(D), Mycronic(D), Nolato(D), Pfizer Inc.(D), Profilgruppen(D), Statoil(D)
29/10	AAK(D), Aspiro(D), Indutrade(D), Karo Bio(D), Lundin Mining(D), PA Resources(D), Prevas(D), Probi(D), SCA(D), Sensys(D), Statoil(D), Telenor(D), Unibet(D)
30/10	Biotage(D), Feelgood(D), Lammhults Design Group(D), MSC(D), Opera Software(D), Orkla(D), Rederi AB Transatlantic(D), Rejlers(D), Schibsted(D), Swedish Orphan Biovitrum(D)
31/10	G5 Entertainment(D), Global Health Partner(D)
4/11	Balder(D), Bufab Holding(D), Com Hem Holding(D), Fenix Outdoor International(D), ITAB Shop Concept(D), Oriflame(D), REC Silicon(D), Securitas(D), Svedbergs(D), Tethys Oil(D)
5/11	Active Biotech(D), Addtech(D), Boule Diagnostics(D), CellaVision(D), Det norske oljeselskap(D), Haldex(D), Hemfosa Fastigheter(D), Hufvudstaden(D), Lundin Petroleum(D), Old Mutual(D), Prosafe(D), Rörvik Timber(D), SinterCast(D), Wallenstam(D)
6/11	Aerocrine(D), Akastor(D), AstraZeneca(D), Availo(D), B&B Tools(D), BTS Group(D), Cavotec SA(D), Electromagnetic Geoservices(D), Fingerprint Cards(D), Heba(D), Latour(D), Loomis(D), Meda(D), Novotek(D), Platzer Fastigheter Holding(D), Vitrolife(D), Xano Industri(D)
7/11	Björn Borg(D), Catena(D), Doro(D), East Capital Explorer(D), Episurf Medical(D), Etrion Corporation(D), Image Systems(D), Lucara Diamond Corp(D), Nordic Mines(D), Pricer(D), Ratos(D), Recipharm(D), Skanska(D), Tradedoubler(D)
10/11	NGEx Resources(D), Songa Offshore(D)
11/11	Acando(D), ElectraGruppen(D), Hemtex(D), Opcon(D), Seamless Distribution(D), Semafo Inc.(D)
12/11	Arise(D), Concordia(D), ICA Gruppen(D), Mekonomen(D), Melker Schörling(D), New Wave(D), Novestra(D), Subsea 7(D), Swedol(D), Vostok Nafta(D)
13/11	Bong(D), Bure Equity(D), DNO ASA(D), Gränges(D), multiQ(D), Peab(D), Proffice(D)
14/11	Aker(D), AllTele(D), Arctic Paper(D), Bactiguard Holding(D), Cloetta(D), CTT Systems(D), Moberg Pharma(D), Nibe Industrier(D)
19/11	NeuroVive Pharmaceutical(D), Sevan Marine(D)
20/11	Algeta(D), Consilium(D), Medivir(D), Svolder(S)
21/11	Besqab(D), Opus Group(D), Shelton Petroleum(D)
24/11	Lundbergföretagen(D)
25/11	Africa Oil Corp(D)
27/11	Allenex(D), Elekta(D), Malmbergs(D), Raysearch Laboratories(D), Scandi Standard(D), Systemair(D)
28/11	Golden Ocean Group(D), Seadrill(D), Trigon Agri(D)
3/12	KappAhl(S)
4/12	Oasmia Pharmaceuticals(D)
9/12	Clas Ohlson(D), Sectra(D)
11/12	Svolder(D)
13/12	SkiStar(S)
18/12	MQ Holding(D), Rnb(S), Rnb(D), SkiStar(D)
14/1	KappAhl(D)
15/1	Venue Retail Group(S), Venue Retail Group(D)
20/1	Castellum(B), Creades(B)
21/1	Avanza Bank(B), Castellum(B)
22/1	Bergs Timber(D), Bergs Timber(S)
23/1	Öresund(B)
26/1	Byggmax Group(B)
27/1	Elanders(B), Ericsson(B), NCC(B), Precise Biometrics(B)
28/1	CDON Group(B), Electrolux(B), Getinge(B), H&M(B), HiQ(B), Investor(B), Nordea(B), Probi(B), SKF(B)
29/1	Atlas Copco(B), Autoliv(B), Intrum Justitia(B), Lagercrantz Group(D), MQ Holding(S), NAXS(B), Orexo(B), Sandvik(B), SEB(B), Sensys(B), TeliaSonera(B), Tribona(B)

Tabellnyckel

Rapporter: (D) = Delårsrapport, **(S)** = Stämma, **(B)**= Bokslut
Ändring i veckan och i år: Beräknas på betalkurser.
Vinst per aktie, kronor: Förväntat resultat efter finansnetto, rensat för poster av engångs karaktär, minus 30 procents schablonskatt, skattefria utdelningar undantagna, dividerat med genomsnittligt antal aktier. Andelar i interessebolags resultat inkluderas och minoritetsandelar är frånräknade. Prognos enligt SME Direkt (drygt 90 av bolagen).
P/E-tal: För bolag markerade med * i p/e-talskolumnen är p/e-talet beräknat på prognoser från SME Direkt. För övriga bolag är talet beräknat på förra årets bokslut.
Kurs/EK, procent: Aktuell kurs dividerat med eget kapital per aktie från senaste årsredovisning. Observera att det historiska egna kapitalet kan avvika kraftigt från det aktuella. I synnerhet för bolag med marknadsvärderade tillgångar som investment-och fastighetsbolag.
Beta-/förklaringsvärde: Betavärdet visar hur aktien utvecklar sig i förhållande till index. Är tallet större än 1 stiger och faller aktien mer än index, är talet mindre än 1 rör sig kurserna mindre än index.
Direktavkastning: Beräknad på utdelningsprognonser från SME Direkt.
Stockholmsbörsens indelning: Stora bolag: Börsvärde över en miljard euro. Medelstora bolag: Börsvärde 150 miljoner euro till en miljard euro. Mindre bolag: Börsvärde under 150 miljoner euro.
Vinstprognoser: Genomsnitt av ett tjugotal analytikers bedömning av vinsten före skatt, för respektive år. Sammanställningen görs av SME Direkt.
Källa: Millistream. Bearbetning: EBI AB

Di Marknadsnoteringar och makroekonomi

VALUTOR

		FÖR-KORTN	SENAST	TIDIGARE NOTERINGAR 1 VECKA	1 MÅN	6 MÅN	12 MÅN	SNITT JAN
EMU	1 euro	EUR	9,1929	9,1605	9,1772	9,1772	9,1772	9,1883
USA	1 dollar	USD	7,2552	7,1802	7,1806	7,1806	7,1806	7,1325
JAPAN	100 yen	JPY	6,7050	6,7150	6,5750	6,5750	6,5750	6,6341
STORBRITANNIEN	1 pund	GBP	11,6685	11,5485	11,7329	11,7329	11,7329	11,6253
KANADA	1 dollar	CAD	6,4679	6,3666	6,4921	6,4921	6,4921	6,4756
SCHWEIZ	1 franc	CHF	7,6222	7,5854	7,5945	7,5945	7,5945	7,6083
DANMARK	1 kronor	DKK	1,2348	1,2299	1,2328	1,2328	1,2328	1,2343
NORGE	1 kronor	NOK	1,0998	1,0972	1,1235	1,1235	1,1235	1,1230

SVENSKA RÄNTOR

Stockholm Statsskuldväxlar Löptid	SENAST	TIDIGARE NOTERINGAR 1 VECKA	1 MÅN	3 MÅN	6 MÅN	12 MÅN	SNITT JAN
30 DGR	0,15	0,15	0,18	0,20	0,68	0,88	0,19
60 DGR	0,10	0,10	0,15	0,17	0,67	0,82	0,16
90 DGR	0,09	0,09	0,11	0,18	0,62	0,89	0,14
180 DGR	0,09	0,09	0,13	0,16	0,61	0,83	0,13
Statsobligationer Förfall							
2015	0,07	0,07	0,12	0,16	0,56	1,03	0,13
2016	0,02	0,04	0,17	0,29	0,66	1,25	0,17
2017	0,14	0,16	0,32	0,48	0,91	1,47	0,32

UTLÄNDSKA RÄNTOR

	SENAST	TIDIGARE NOTERINGAR 1 VECKA	1 MÅN	3 MÅN	6 MÅN	12 MÅN
USD	0,23	0,00	−0,00	−0,00	0,00	−0,00
GBP	0,55	−0,01	−0,01	−0,00	0,02	0,04
EUR	0,06	0,00	0,01	−0,11	−0,23	−0,11
CHF	0,01	0,00	0,00	0,00	−0,00	−0,01
JPY	0,11	−0,00	−0,01	−0,02	−0,03	−0,04

Statspapper, löptid

ERFARENHETER. Stefan Lundell lyssnar och lär när Ted Valentin delar med sig av sina erfarenheter från både lyckade och misslyckade projekt.
FOTO:JOEY ABRAIT

Lär av andras

Knappt halvvägs in i sin entreprenörsresa är tvivlen på väg att slå rot i Dagens industris reporter.

”Kommer det här verkligen att fungera?”, frågar sig Stefan Lundell som nu söker stöd från några entreprenörer som vet hur det känns att misslyckas.

Den stora möteslokalen på entreprenörshotellet Sup46 är fylld till sista plats.

Medelåldern är inte över 30 och de flesta som har kommit hit har startat eller är på väg att starta egna företag inom den digitala sektorn.

De lyssnar alla intensivt till den lite rundnätte, blonda mannen i 50-årsåldern som med snabb röst talar från scenen.

Normalt brukar det vara framgångsrika entreprenörer och företagsledare som bjuds in hit men den här gången är det annorlunda.

På scenen står denna torsdagskväll i oktober en av it-kraschens stora förlorare, Johan Staël von Holstein. Grundare av Icon Medialab och Letsbuyit och själv en gång god för flera miljarder kronor, men i dag pank, enligt egen utsago.

”Få har gjort vad jag har gjort, få har klättrat så högt och fallit så hårt. Jag har mycket att lära ut”, slår han själv fast.

Han har hånats i medierna och har i dag svårt att locka investerare till sina nya projekt. Men i kväll har han återtagit sin stjärnstatus.

Alla här vill höra hans historia.

Evenemanget där Johan Staël von Holstein är huvudtalare heter Fuckupnight. Det skulle kunna beskrivas som ett slags motreaktion mot alla de framgångshistorier som sprids i parti och minut i startup-världen.

Själv tände jag direkt på konceptet. Drygt en månad in på mitt projekt att på 100 dagar ta fram en hållbar affärsmodell för en medieprodukt kände jag stort behov av nya perspektiv.

Resan så här långt har varit minst sagt turbulent, inte minst känslomässigt. Ett mer drastiskt sätt att uttrycka det är att jag nästan dagligen kastas mellan hopp och förtvivlan:

”Kommer min affärsidé att hålla kommersiellt? Finns det verkligen någon som vill betala för mitt redaktionella innehåll? Vad ska ledningen tycka?”

De, och en massa andra mer eller mindre relevanta frågeställningar, rusar genom mitt huvud med jämna mellanrum, dygnets alla vakna timmar. Samtidigt har jag ända sedan starten av min entreprenörsresa haft mängder av inspirerande möten med människor som uppmuntrat och övertygat mig om att jag trots allt är på rätt väg.

Men min oro är inte obefogad. Historien är full av misslyckanden för på papperet briljanta affärsidéer och risken att misslyckas är definitivt större än chansen att lyckas.

Statistiken visar att ungefär fyra av tio svenska aktiebolag som startas går under inom tre år.

Och då talar vi om alla branscher. Tittar man närmare på den industri som jag har valt att ge mig in i, digitala medier, är oddsen ännu sämre. I bästa fall blir ett av tio nystartade bolag inom den digitala sektorn en ekonomisk succé.

Det är exempelvis under den premissen som riskkapitalbolagen investerar pengar i den här sektorn.

”Det räcker att ett bolag blir en riktigt hit för att vi ska kunna räkna hem vår affär. Några andra blir mediokra

motgångar

och merparten fiaskon”, konstaterar en riskkapitalist som jag pratar med.

Med andra ord: nio av tio misslyckas. Inte någon särskilt god framtidsprognos för vare sig mitt entreprenörsprojekt eller alla andra med drömmar att starta ett nytt riktigt stort svenskt teknikbolag.

Några dagar efter att jag har lyssnat till när Johan Staël von Holstein berättat om sin livsresa träffar jag en av alla de entreprenörer som har satsat allt på en idé – och misslyckats.

Ted Valentin startade 2011 den sociala reseappen Tripbirds som snabbt blev en snackis bland både entreprenörer och investerare. Han fick in pengar från flera av de mest ansedda riskapitalfirmorna i Europa och manegen tycktes krattad för succé. Men användarna och kunderna uteblev, och 18 månader senare gav Ted Valentin och hans medgrundare upp. Trots att det har gått nästa två år och att Ted Valentin på egen hand i dag driver en rad framgångsrika recensionssajter (bland annat Restaurangkartan och Butikskartan) säger han själv att det känns jobbigt att tala om Tripbirdstiden.

”Det river upp någonting i mig. Jag sålde ju in min vision till alla dem som vi anställde i företaget och sedan höll inte visionen. Det känns fortfarande lite jobbigt, jag känner ett ansvar för dem jag har dragit med”, säger han.

Ted Valentin poängterar att han tycker att den entreprenörskultur som har vuxit fram i Sverige de senaste åren i grunden är positiv men att det finns baksidor som inte kommer fram.

”Investerarna vill att du ska maximera risken, det ligger i deras modell och är rationellt utifrån deras perspektiv. Men det skapar också många misslyckanden och jag tror att många entreprenörer kan känna sig brända efter en resa som inte går som de hoppas”, säger han.

Han ler igenkännande när jag beskriver de kluvna känslor jag har inför mitt entreprenörsprojekt – ena dagen övertygad, nästa dag tvivlande.

”Ja, så där känner nog många entreprenörer, särskilt om du satsat allt på ett kort”, säger han och fortsätter:

”Min strategi i dag är att minska risken genom att ha en massa olika sajter. Gör du på det sättet är chansen att bli riktigt rik mindre men möjligheten att lyckas hyggligt blir större.”

Ett misstag som han gjorde under arbetet med Tripbirds var att lyssna för mycket på andra.

”Jag tänkte för lite själv. Bara för att jag har varit framgångsrik med andra, mindre projekt så tyckte alla att jag borde göra en stor satsning. Jag köpte någon annans dröm lite grann och gick ifrån det sätt jag hade jobbat på tidigare”, säger Ted Valentin.

Efter att ha lyssnat på Johan Staël von Holstein och pratat med Ted Valentin känner jag mig lite mindre osäker på mitt eget projekt. Särskilt Ted Valentins råd att minska risken genom att bredda affärsidén känns viktigt. Det ligger faktiskt precis i linje med vad jag har gjort den senaste tiden (se separat artikel).

Och skulle jag misslyckas är jag i alla fall i gott sällskap.

STEFAN LUNDELL
stefan.lundell@di.se
08-573 652 19

Di Fakta

I nästa avsnitt

■ **Stefan Lundell** tar hjälp av ett proffs på presentationer för att få tips och råd hur han ska lyckas övertyga sin företagsledning.

Di Fakta
Stefan Lundell på Twitter: @stefanlundell

Startar eget på Dagens industri

■ **Entreprenörsresan** är en kombination av journalistik och affärsutveckling. Reportern Stefan Lundell har fått tre månader på sig att ta fram en ny medieprodukt för sin arbetsgivare. Under resans gång får läsarna följa arbetet och komma med feedback. I början av december får Stefan Lundell sin dom av Dagens industris ledning – ska medieprodukten lanseras eller ska projektet läggas ned?

Tyck till om affärsidén

■ **På di.se/entreprenorsresan** kan du i detalj ta del av Stefan Lundells embryo till affärsidé. Där kan du också ge din feedback på idén – både positiv och negativ. Eller kontakta honom direkt på stefan.lundell@di.se alternativt på Twitter @stefanlundell.

■ Stefan Lundell

■ **Stefan Lundell** är 42 år och har jobbat på Dagens industri olika roller sedan 2002. Han har bland annat varit korrespondent i London och nyhetschef. De senaste åren har han bevakat den svenska internetsektorn och startade hösten 2013 Digitalpodden tillsammans med Di-kollegan Olle Aronsson. I dag har Digitalpodden runt 50 000 lyssningar per avsnitt.

Di den 22 september och den 6 oktober.

Nu växer affärsidén ytterligare

Flera hundra Di-läsare har hört av sig med respons till Stefan Lundell efter att han startade sin entreprenörsresa.

Och han har tagit intryck – nu uppgraderar han sin affärsidé rejält.

Visst hade jag räknat med en del reaktioner när jag för drygt en månad sedan publicerade min första artikel i reportageserien Entreprenörsresan.

Men jag hade aldrig trott att så många skulle höra av sig. Hittills är det ett par hundra läsare som på ett eller annat sätt har engagerat sig i projektet, vars syfte är att få fram en ny medieprodukt.

En ny modell

De många glada tillropen och uppmuntrande orden har förstås varit väldigt kul att ta del av men ännu roligare är att så många av er läsare på ett väldigt konkret sätt har engagerat sig i min affärsutveckling.

Det har varit ett av de viktigaste målen med hela Entreprenörsresan – att få er delaktiga i processen.

Och jag har verkligen tagit intryck av de synpunkter som kommit till min mejlbox, via telefon eller möten. För fem veckor sedan lanserade jag det som jag kallade för ett embryo till affärsmodell.

Nu är det dags att modifiera och skruva på modellen för att bättre motsvara den input jag fått från diverse experter, men framför allt från er läsare.

Tipsen påverkar planerna

Så här tänker jag nu:

- **I Digitalpodden** har jag och min kollega Olle Aronsson byggt upp en stor och lojal målgrupp som dessutom är kommersiellt mycket intressant.
- **Nu vill jag bygga vidare** på den relationen och skapa en affärssajt och/eller en app om den digitala industrin. Digitalpodden har cirka 50 000 lyssningar varje avsnitt. Målet är att sajten, som fortfarande saknar namn, ska ha minst 100 000 användare per vecka. Sajten ska i startskedet främst finansieras med annonser och sponsorskap.
- **Idén att dubbla** utgivningstakten för Digitalpodden till 52 veckor per år kvarstår. Till Digitalpodden ska kopplas en handfull huvudsponsorer. Sponsorn får cirka två minuter till sitt förfogande i varje avsnitt. Ambitionen är att det sponsrade innehållet ska vara minst lika intressant och relevant som de redaktionella delarna.
- **Ett nyhetsbrev** ska ges ut varje vecka. Nyhetsbrevet blir gratis men ska innehålla annonser.
- **En event- och konferensdel** ska byggas upp på sikt. Exempelvis borde det vara vi och ingen annan som arrangerar Nordens ledande konferens för den digitala industrin.
- **Planen på en daglig** podd skrotas. En daglig podd skulle vara väldigt resurskrävande och responsen som jag har fått hittills tyder inte på någon stor betalningsvilja för en sådan produkt.

Fler synpunkter behövs

Det är där jag står i dag, men fortfarande handlar det om en dynamisk process. Hör mer än gärna av dig med respons – är jag något på spåren eller är jag fel ute?

Du når mig på mejl (stefan.lundell @di.se) eller twitter (@stefanlundell).

STEFAN LUNDELL

Di FÖRETAGSUTBILDNINGAR

Framtidens controller skapar resultat för företaget

Certifierad controller 1-årsprogram

Controllerrollen har aldrig varit viktigare.

Som controller förväntas du vara en drivkraft i företaget, och en resurs för vd och ledningen i strategiska beslut. Istället arbetar många fortfarande reaktivt i den traditionella redovisningsdelen.

Vem av dom är du?

FAR Akademis 1-åriga program för att bli certifierad controller ger dig de verktyg du behöver för att vara ett relevant stöd i såväl operativa som strategiska beslut.

Gå in på **farakademi.se/controller** eller kontakta oss så berättar vi mer.

Nästa programstart
17 mars 2015 i Stockholm

Omfång
14 heldagar fördelade på fem tillfällen under ett år.

”Det är det bästa jag gjort i mitt yrkesliv. Suveränt bra lärare och pedagoger som verkligen kan väcka engagemang och ge inspiration.

Anna-Lena Bergqvist, Ekonomichef, Fält Communications

FAR AKADEMI

Det lönar sig att gå utbildningen i nya ISO 9001, tro oss

Workshop: Nya ISO 9001 – förändringarna

Vad är nytt med nya ISO 9001? Hur ser den nya strukturen ut? Hur påverkas organisationens ledningssystem? Här är utbildningen för dig som vill veta vilka förändringarna är i den nya utgåvan och vad de kan innebära i praktiken. Målet är att du ska få kunskap om hur du kan förbereda dig inför kommande förändringar. Att ligga steget före lönar sig, tro oss.

Anmäl dig på **sis.se/ws9001**

SIS SWEDISH STANDARDS INSTITUTE

SLU
Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Avdelningen för Infrastruktur, Uppsala

AFFÄRSMÄSSIG OCH DRIVEN EGENDOMSCHEF TILL LANTBRUKSEGENDOMARNA

SLU är inne i ett spännande och expansivt skede och söker nu en affärsmässig, driven och nytänkande ledare till lantbruksegendomarna.

I denna rekrytering samarbetar vi med Experis.
www.experis.se

Ansök och läs mer på: **www.slu.se/lediga-jobb**

EMERSON
Process Management

Rosemount Tank Radar AB in Gothenburg is a leading provider of high-tech radar-based level and tank gauging solutions for the marine, oil & gas and process industry markets. The company employs 360 people and has a turnover of more than 1 billion SEK. Rosemount Tank Radar is a part of the global corporation Emerson. Learn more on www.tankradar.com

We are looking for a

FINANCE DIRECTOR

with a strong mix of strategic and hands-on abilities

For further information, visit www.finnvedenexecutive.se

FINNVEDEN EXECUTIVE

Di Rapporter & Meddelanden

Archelon AB (publ)

Archelon AB (publ), org nr 556870-4653, har utfärdat kallelse till extra bolagsstämma den 10 november 2014 kl. 10.00 i bolagets lokaler på Södra Allégatan 13 i Göteborg. Kallelsen finns tillgänglig på www.archelon.se

Rätt att delta och anmälan

Aktieägare som önskar delta i stämman skall dels senast den 4 november 2014 vara införd i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken, dels anmäla sin avsikt att delta senast den 4 november 2014 kl. 16:00. Anmälan skall ske per telefax 031-711 41 32, per e-mail info@archelon.se eller skriftligen till bolaget under adress: Archelon AB (publ), Södra Allégatan 13, 413 01 Göteborg.

Vid anmälan bör uppges aktieägares (och, i förekommande fall, ombuds) namn, person-/organisationsnummer, adress och telefonnummer, aktieinnehav samt eventuella biträden (högst 2). Aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier måste, för att äga rätt att delta i stämman, före den 4 november 2014 tillfälligt ha registrerat aktierna i eget namn. Aktieägare som önskar sådan omregistrering måste underrätta förvaltaren om detta i god tid före den 4 november 2014.

Sida söker

Jurist

till Enheten Lån och Garantier

Metod- och ämnesföreträdare med juridisk kompetens (garantiavtal, låneavtal, och affärsavtalsfrågor) till Enheten för Lån och garantier.

Sista ansökningsdag är den 3 november 2014

Läs mer under lediga jobb på **www.sida.se**

Sida

BOLIDEN GRUVOR SÖKER

Kvalitetssamordnare

till Garpenberg

Stockholms Hötorgsskrapor i glas och metall är en bild av framtiden som den såg ut på 50-talet. Här skulle kontorister sitta och skriva på moderna elektriska skrivmaskiner och skicka rörpost mellan varandra. IT som det såg ut då. Idag har nyagenerationer tagit plats i skraporna med surfplattor, smartphones och hela världen som arbetsfält.

Människans behov förändras. Idéer och material förnyas. Därför utvecklar vi ständigt framställningen av våra metaller, så att de möter dagens och morgondagens krav.
Ingen vet hur framtiden ser ut.
Men vi är säkra på att den kommer att behöva metaller.

NEW BOLIDEN
Metals for modern life

Redaktör:
Mattias Bergman
ps@di.se
08-573 650 00

Bankchef vill nå ut

Själv kom Annika Falkengren inte förbi blockflöjtsperioden. Men det hindrar inte SEB:s koncernchef att gå in med hela hjärtat när banken satsar över 10 miljoner kronor på klassisk musik och ungdomsverksamheten El Sistema i Sverige.

”Våra kunder har ofta varit med om stora event. Det här är något helt annat”, lovar hon.

Vid sidan av tennisen har SEB också stöttat klassisk musik i flera år. Främst Stockholms konserthus och Kungliga Filharmonikerna, men även konserthusen i Göteborg och Riga samt Estlands nationalopera. Nu går storbanken ett steg längre och storsatsar på El Sistema, en modell för orkesterskola för barn och unga med musiken som verktyg.

El Sistema startades i Venezuela 1975 av José Antonio Abreu, som belönades med Polarpriset 2009 för sina insatser. Grundtanken är att förebygga utanförskap, fattigdom och missbruk genom klassisk musik.

Världsdirigenten Gustavo Dudamel, tidigare elev och chefsdirigent för Göteborgs symfoniker, var den som tog El Sistema till Sverige och nu hakar även finanssektorn på den oortodoxa metoden att nå och stötta unga i utsatta områden.

Treårsavtal med Konserthuset

SEB har tecknat ett treårsavtal med Stockholms konserthus om 2,9 Mkr per år plus en aktiveringssumma på 1,5 Mkr per år.

Pengarna är öronmärkta för att stötta Konserthusets ungdomsverksamhet. Bland annat köper banken in 200 instrument till den svenska El Sistema-verksamheten, tar fram gratis lärarhandledningsfilmer till svenska musiklärare och ger unga musiker möjlighet att visa vad de går för via olika konsertuppdrag.

Den som till äventyrs tror att uppdragen handlar om enstaka gig och lättförtjänta pengar lär snabbt bli varse sitt misstag.

”Det kan handla om 50 konserter med upp till fyra konserter per dag i en månad. Musikerna ska kunna byta repertoar och även framföra folkmusik och världsmusik inför både mindre och större publikgrupper”, säger hon.

> **”Ta det där dataspelet ... 'World of warcraft'. Det är inga synthar som gör den musiken, utan en riktig symfoniorkester!”**
>
> ANNIKA FALKENGREN PÅPEKAR ATT KLASSISK MUSIK INTE BARA ÄR FINKULTUR

Sommarläger i Göteborg

I fredags presenterades Side by Side, ett El Sistema-läger som arrangeras i Göteborg i sommar. Det ska bli ett slags musikens Gothia cup med 3 000 barn och SEB-anställda som volontärer. Gustavo Dudamel håller i taktpinnen.

Klassisk musik hör inte bara hemma i den etablerade finkulturen, påpekar Annika Falkengren:

”Ta det där dataspelet ... 'World of warcraft'. Det är inga synthar som gör den musiken, utan en riktig symfoniorkester!”

Faller det treåriga projektet väl ut, kan banken komma att växla upp sponsringen, antyder SEB-chefen.

”Jag tror på evolution, inte revolution, utan att skruva på saker och ting”, säger hon och fortsätter:

”Alla har mindre pengar och då gäller det att titta var man gör långsiktig nytta. Det är därför som det här passar banken, men måste göra det bra och med kvalitet. Annars kan det vara.”

Annika Falkengren betonar även vikten av att de anställda tycker om det som företaget sponsrar.

”Medarbetarna måste känna sig stolta. Annars överlever inte sponsringen.”

Och vad får SEB:s kunder ut av detta?

”Unika upplevelser, sinnlighet och känslan av att göra nytta.”

För Konserthusets vd Stefan Forsberg är SEB:s sponsringsavtal en gammal dröm som går i uppfyllelse.

”Nu kan vi nå barn och unga som kanske normalt inte kommer i kontakt med klassisk musik, Operan och Konserthuset. El Sistema handlar också om riktigt gott ledarskap och entreprenörskap. Med relativt lite pengar kan man åstadkomma väldigt mycket för väldigt många.”

”Man får aldrig svika publiken”

Även Annika Falkengren lyfter fram ledarskapets slit och glädje, oavsett om det handlar om räntegap eller musiköron.

”Hur får jag min SEB-orkester att spela i samma takt och ton”, funderar hon högt i Stefan Forsbergs tjänstesoffa på Konserthuset.

Ja, hur gör du det?

”Dels måste folk få spela olika instru-

TROR PÅ SYSTEMET. SEB:s vd Annika Falkengren säger att satsningen på orkesterverksamheten passar banken bra. "Det gäller att titta på var man gör långsiktig nytta och göra det med kvalitet", säger hon. FOTO: OSKAR OMNE

GLOBALT FENOMEN. El Sistema finns i 65 länder. FOTO: ARIANA CUBILLOS

Di Fakta

El Sistema

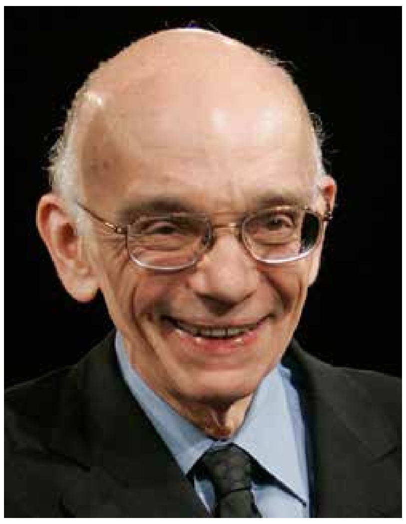
■ **Metod:** Barn och ungdomar får gratis musikundervisning och spelar tillsammans.

■ **Bredd:** El Sistema finns i 65 länder. I Sverige ligger verksamheten på kommunerna och drivs i samarbete med näringslivet. I dag berörs över 4 000 barn i fem kommuner. Under hösten utvidgas det till 15 kommuner och stiftelsen räknar med att 23 av Sveriges 290 kommuner har anammat metoden 2015.

■ **Aktuellt:** Den 15–21 juni 2015 arrangerar den svenska Stiftelsen El Sistema och Göteborgs symfoniker lägret Side by Side i Göteborg för 3 000 barn.

MUSIKALISK PARTNER. Stefan Forsberg, vd för Konserthuset. FOTO: OSKAR OMNE

GRUNDARE. José Antonio Abreu startade El Sistema 1975. FOTO: MICHEL EULER

med musik

ment, och ibland måste man kanske vänta in varandra. Men man får aldrig svika publiken och som dirigent måste man hela tiden leda vidare och få alla att dela samma känsla för vart man ska. Gör man det så fungerar det rätt hyggligt."

Hur kommer det sig att den här frågan drivs av er personligen, SEB:s respektive Konserthusets högsta chefer?

"Det här är ett av bankens största engagemang och stora sponsringar ska ligga på ledningen. Stefan och jag har lite lika personligheter, båda är hands on, men den här verksamheten ska fortsätta att leva oavsett vem som sitter som chef", svarar Annika Falkengren och duckar effektivt för följdfrågan huruvida hon funderar på att sluta som koncernchef.

Började som sommarjobbare

Annika Falkengren fyllde 52 år i våras. Hon inledde sin SEB-resa via ett sommarjobb på ett av bankens Stockholmskontor. Den då 19-åriga Annika Bolin blev så förtjust i bankvärlden att hon blev kvar i tre år.

Efter universitetsstudierna återkom hon som trainee, föreslog några förändringar i programmet och blev ombedd att dra dem för dåvarande vd:n Jacob Palmstierna.

Året därpå blev hon ansvarig för trainee-verksamheten och 1997 global chef för tradingen. Tre år senare blev hon chef för Merchant Banking, vice vd 2001–2005, ställföreträdande koncernchef 2004–2005 och koncernchef från den 11 november 2005 efter Lars Thunell.

Utsedd till mäktigaste kvinnan

Annika Falkengren utsågs till Sveriges mäktigaste affärskvinna 2003 och 2005 av Veckans Affärer, och i september i år utnämnde den ansedda tidskriften Fortune henne till världens fjärde mäktigaste kvinna utanför USA och Asien. Men hennes allra första jobb var som sommarvikarie på Ica Kvantum i Varberg.

"Jag var 14 år och fick 7 kronor i timmen", minns SEB-chefen utan att vackla på någon av siffrorna.

Hennes kombattant i El Sistema-sponsringen, 53-årige Stefan Forsberg, är inte lika säker för sin del. Däremot berättar han att han fortfarande spelar trumpet – varje morgon.

Annika Falkengren glömmer bort intervjusituationen och utbrister spontant:

"Gör du?! Så du kör en liten trudelutt då?"

"Jo, delvis inför äldsta dotterns bröllop 2011 och i år var det mellandotterns tur", förklarar Stefan Forsberg med bakgrund i Stockholms läns blåsarsymfoniker, Berwaldhallen, Radiosymfonikerna och Kungliga Filharmonikerna.

Har du själv spelat något instrument?

"Jodå, och som jag kämpade. Men jag kom aldrig förbi blockflöjtsperioden. Jag har inte det musikaliska örat och det är jag lite ledsen över", säger Annika Falkengren.

Så skiner hon upp och tillägger i sitt sedvanliga prestissimotempo:

"Fast dottern spelade fiol som fyraåring! Nu är hon tio år, spelar piano och sjunger i kör. Jag är där för att lyssna och köpa en varm korv i pausen."

JOHANNA SALDERT

johanna.saldert@di.se 08-573 650 20

Di Krog & hotell

GÖRAN JONSSON

g.jonsson@di.se 08-573 651 48

Anonymitet är inte krogfeghet

Med jämna mellanrum blossar debatten om tidningarnas krogkritik upp. Det som ifrågasätts är vanligen att dagstidningarnas recensioner är osignerade, att personerna som testar restaurangerna är anonyma.

De som ogillar arbetssättet är krögare, kockar och andra med nära koppling till restaurangbranschen. Från läsekretsen har inga klagomål hörts, i varje fall inte mot Di.

Di Weekends krog- och hotelltester skrivs för läsarna. Tidningens testare är ett slags ställföreträdande gäster. Genom att i möjligaste mån besöka restaurangen eller hotellet anonymt och betala hela notan ska vi inte kunna misstänkas för att erhålla några förmåner eller någon särbehandling.

> "En målning, en bok, en film kan inte anpassas i stunden för att blidka en kritiker. Upplevelsen av ett restaurangbesök, däremot, kan skifta."

På den punkten skiljer sig krogkritiken från andra former av kritik. En filmrecensent till exempel undertecknar ju sina artiklar med sitt namn.

Skillnaden är att en målning, en bok eller en film, är färdiga konstverk, som inte kan anpassas i stunden för att blidka en närvarande kritiker. Upplevelsen av ett restaurangbesök, däremot, kan skifta vid olika tillfällen.

Ett argument i debatten är att krogkritiker verkar under anonymitet av rädsla, att det skulle vara lättare att såga en krog om man slipper ståta med sitt namn. Krogkritiker skulle alltså vara fegare än sportkrönikörer eller politiska kommentatorer.

Den som är så naiv att han eller hon tror på det argumentet bortser också från att journalister i allmänhet har ett narcissistiskt drag. Se bara på hur bylinebilderna har vuxit under senare år. På fackspråk heter det att man är "bylinekåt".

Om Di ändrar sin policy så kommer det att vara föranlett av övertygelsen att det är till gagn för läsarna. Inte för att blidka krögare som känner sig förorättade. Tills dess går det bra att vända sig till undertecknad med synpunkter på krogbevakningen.

Göran Jonsson är krog- och hotellredaktör på Dagens industri.

Di Sudoku

							7	
					3	6		4
		7	5	4			9	8
			8				5	6
	7						4	
3	2				9			
4	3			5	1	7		
8		1	2					
	5							

Rutorna ska fyllas i så att varje rad, vågrätt och lodrätt, och varje 3x3-ruta, innehåller siffrorna 1–9 utan att någon siffra förekommer två gånger. **Lösningen finns på sista sidan i dagens tidning.**

Läs mer

di.se

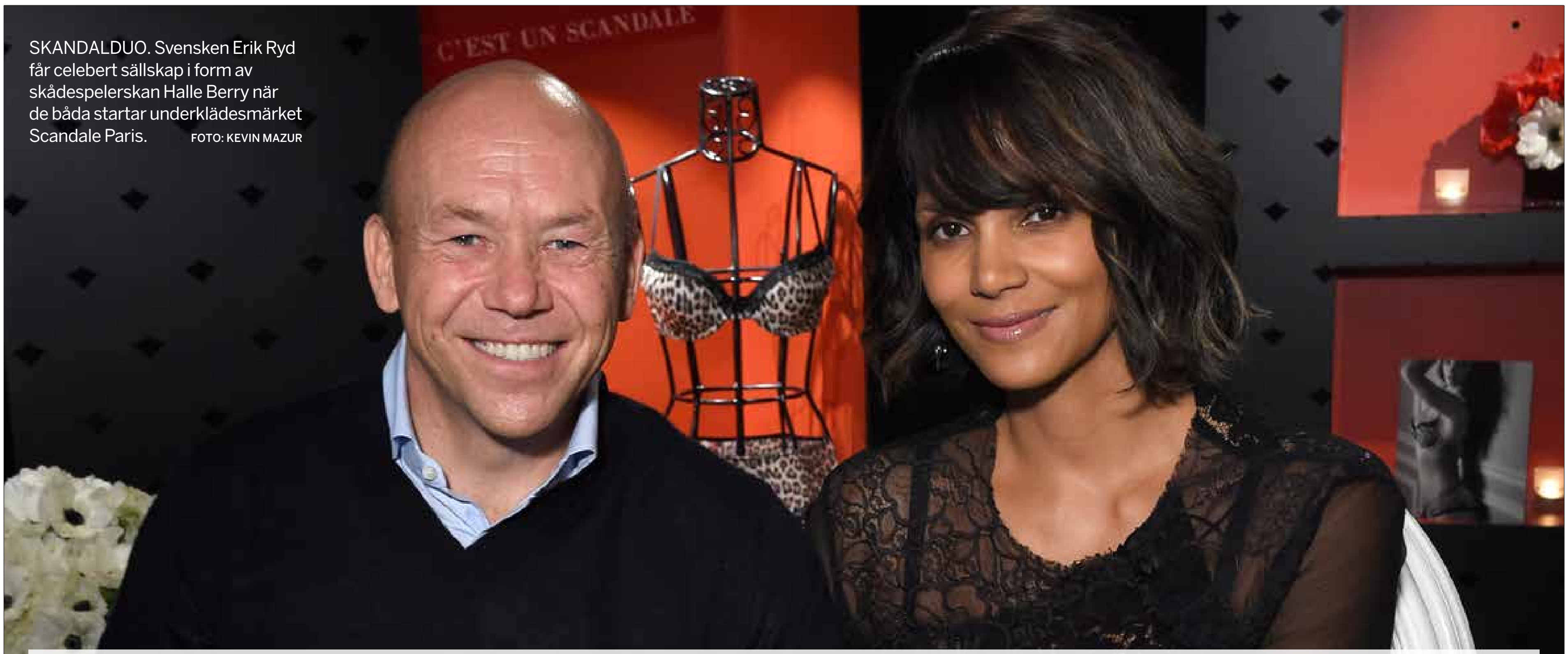
8.00: Håller Sandvik rapportångan uppe?

Läs hela tidningen digitalt – logga in med ditt Di-konto

Sudokulösning

2	4	3	6	9	8	5	7	1
5	8	9	7	1	3	6	2	4
1	6	7	5	4	2	3	9	8
9	1	4	8	3	7	2	5	6
6	7	8	1	2	5	9	4	3
3	2	5	4	6	9	8	1	7
4	3	6	9	5	1	7	8	2
8	9	1	2	7	6	4	3	5
7	5	2	3	8	4	1	6	9

Di

SKANDALDUO. Svensken Erik Ryd får celebert sällskap i form av skådespelerskan Halle Berry när de båda startar underklädesmärket Scandale Paris. FOTO: KEVIN MAZUR

Stjärnans svenska affär

NEW YORK

Skådespelerskan Halle Berry gör affärer med en okänd svensk underklädesföretagare i Hongkong.

Svenske Erik Ryd har i det tysta byggt upp en av världens största underklädestillverkare i Asien.

Superstjärnan Halle Berry suckar förtjust när namnet Erik Ryd kommer på tal. I en videointervju med Wall Street Journal hyllar hon den svenske affärsmannen, som hon numera samäger ett bolag med.

”Jag ville göra något som var mer personligt, där jag själv hade mer att säga till om”, berättar skådespelerskan om sin längtan efter en ny roll.

”Gud log mot mig den dagen jag och Erik Ryd träffades och beslöt oss för att samarbeta”, fortsätter hon.

I dag, måndag, lanseras en underklädeskollektion under märket Scandale Paris i den amerikanska lågpriskedjan Targets butiker.

Djupt involverad

Att musik- eller filmstjärnor lånar ut sitt namn till olika varumärken är vardagsmat. Bland förlagorna finns rapparen Dr Dre och programledaren Oprah Winfrey, bland många andra.

Halle Berrys svenske partner, de är båda hälftenägare i märket, försäkrar att det rör sig om ett långsiktigt samarbete.

”Hon är inte bara involverad i design utan även i strategiska beslut”, säger Erik Ryd till Di.

”Hon vet vad kvinnor vill ha och hennes tankar och åsikter är väldigt naturliga och intuitiva vilket adderar något extra till detta samarbete.”

20 000 anställda

52-årige Erik Ryd har arbetat med tillverkning av underkläder från Hongkong sedan början av 1990-talet. Verksamheten har växt stadigt och hans bolag Hop Lun har mellan 18 000 och 20 000 anställda vid olika fabriker i Bangladesh, Kina och Indonesien.

Bolaget har genom åren tillverkat underkläder åt kända företag som H&M, La Perla och Victorias Secret.

Hop Lun säljer också underkläder under ett par egna namn. Förutom Scandale Paris heter de egna märkena Maríe Meili samt 6ixty 8ight, som marknadsförs på den kinesiska marknaden.

Erik Ryd har genom åren hållit en låg profil i svenska medier. Han avstår också från att svara på Di:s frågor om bolagets övriga verksamhet. Förutom ett styrelseuppdrag i ett svenskt dotterbolag till Hop Lun som omsätter mellan 4 och 5 Mkr om året, sitter han i styrelsen hos postorderbolaget Hobbex.

Lyxboende i New York

Av allt att döma har affärerna gått bra för den svenske doldisen. I USA noterade tidningen New York Post häromåret att Erik Ryd köpt en paradvåning på Park Avenue för motsvarande 175 Mkr.

GABRIEL MELLQVIST
gabriel.mellqvist@di.se
+1 203 434 50 68